

ประวัติศาสตร์ (บันทึกหนานจงของสวีหยางกว้อ Hua Yangguo)... ในอดีต มันคือของขวัญที่ชาวฟูตั้งเดิม 3 ชนชาติ ได้แก่ ชาวเต้อาง (De'ang) ชาวว้า (Wa) ชาวปู้หลาง (Bu lang) ถวายให้แก่ ราชวงศ์จ๋องหยวน (Zhongyuan Dynasty)”

ภาพที่ 4.42 "ไผ่" ไม้สารพัดประโยชน์ที่บ้านชุตงกวา

แม้ในปัจจุบัน ชาวเต้อางจะปลูกสร้างบ้านแบบก่ออิฐถือปูนกันเป็นส่วนใหญ่แล้ว แต่ก็ยังมีการใช้ ไม้ไผ่เป็นส่วนต่าง ๆ ของบ้านอยู่บ้าง เช่น ทำบันได ทำฝาผนัง ทำภาชนะอุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้าน เช่น โต๊ะกินข้าว โต๊ะสำหรับพระ ตะกร้า นอกจากนี้ หน่อ ไม้อ่อนสด ๆ หน่อไม้แห้ง แผ่นหน่อไม้อ่อนตากแห้ง ก็ถือเป็นอาหารสำคัญและเป็นสินค้าของชาวเต้อาง การเพาะพันธุ์ต้นไผ่ เพื่อนำไปขยายพันธุ์เพาะปลูกป่าไผ่ ยังเป็นอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่นอีกด้วย

ภาพที่ 4.43 โต๊ะและถาดที่สานจากไม้ไผ่โดยชาวเต้อาง

นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรกรรมและการค้าขาย ประชาชาติเต๋อเองในเต๋อเอง ยังมีอาชีพรับราชการอีกด้วย ชาวเต๋อเองในแต่ละหมู่บ้านมักได้รับการแต่งตั้งจากทางการให้ทำหน้าที่เป็นนายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้ง เนื่องจากเป็นเขตปกครองตนเอง จึงมีตัวแทนประชาชาติเต๋อเองอยู่ในคณะผู้บริหารของเขตปกครองตนเองเต๋อเองเช่นเดียวกับชนชาติส่วนน้อยอื่น ๆ และด้วยนโยบายยอมรับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของรัฐบาลกลาง ก็ทำให้เด็กและเยาวชนเต๋อเองได้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนและมีโอกาสศึกษาจนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำให้สามารถเข้ารับราชการได้เหมือนกับชาวฮั่นทั่วไป

4.2.5 ศาสนา พิธีกรรม และความเชื่อ

ชาวเต๋อเองในประเทศจีน นับถือศาสนาพุทธ นิกายหินยาน Wang Tiezhi (2007,451) ระบุว่า ศาสนาพุทธนิกายหินยานเผยแพร่เข้าสู่เขตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ในราวศตวรรษที่ 7 และเผยแพร่สู่เต๋อเองในช่วงปลายศตวรรษที่ 13-15 ชาวเต๋อเองก็ได้เริ่มรับนับถือพุทธศาสนาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จะเห็นได้ว่า ทุกหมู่บ้านของชาวเต๋อเองจะมีวัดประจำหมู่บ้าน และไม่ว่าจะมีพระสงฆ์อยู่ประจำวัดหรือไม่ก็ตาม วัดยังคงเป็นหลักยึดสำคัญทางด้านจิตใจและการใช้ชีวิตของชาวเต๋อเองอยู่เสมอ จากการศึกษาของ Yang Guangyuan (2008, 293) เล่าเรื่องความศรัทธาของชาวเต๋อเองในพุทธศาสนาว่า “คนแก่บางคนบอกว่า ไม่มีวัดก็ไม่มีที่สำหรับเซ่นไหว้พ่อแม่ที่ตายไปแล้ว จึงไม่มีคุณูปการและคุณธรรมไปด้วย” แม้ว่าจะไม่มีพระสงฆ์อยู่ประจำที่วัด แต่การไปไหว้พระ (พุทธรูป) สวดมนต์ ถือศีล ยังคงเป็นสิ่งที่ชาวเต๋อเองปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ชาวเต๋อเองแต่ละหมู่บ้านจะมีผู้นำทางศาสนา ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาจเคยบวชเรียน หรือได้เรียนรู้การประกอบพิธีกรรมการนำสวด การทำบุญต่าง ๆ บางครั้งชาวเต๋อเองก็จะไปเชิญผู้รู้ที่เรียกว่า “อาจารย์” ซึ่งเป็นฆราวาสมาจากประเทศพม่าให้มาอยู่ดูแลที่วัดในหมู่บ้าน Yang Guangyuan (2008,295) อธิบายว่า “เฮ้อลู่ คือผู้นำ (ทางศาสนา) มีหน้าที่นำพุทธศาสนิกชน สวดมนต์หรือดำเนินพิธีกรรมต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาของหมู่บ้าน”

ด้วยระยะเวลาอันยาวนาน นับตั้งแต่เมื่อชาวเต๋อเองยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา และด้วยการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยเกี่ยวกับชนชาติส่วนน้อย ส่งผลต่อชาวเต๋อเองในหลายประการ⁸ เช่น เมื่อเด็ก ๆ ต้องเข้าเรียนในโรงเรียน เด็กชาวเต๋อเองทั้งหญิงและชาย ก็ได้เรียนหนังสือ อ่านออกเขียนได้ แต่ก็เท่ากับทำให้การบวชและการบวชพระในพระพุทธศาสนาของชาวเต๋อเองหมดไปโดยสิ้นเชิง แต่เดิมเด็กชายชาวเต๋อเองจะต้องบวชและชายหนุ่มก็มักจะบวชพระ เพื่อจะได้เรียนภาษาบาลี และภาษาไตที่ใช้ในการบันทึกบทสวดมนต์ รวมถึงใช้ในการบันทึกเรื่องราวพิธีกรรม และความรู้สำคัญ ๆ แต่ในปัจจุบันการบวชก็ไม่มี ความจำเป็นอีกต่อไป กิจกรรมการเข้าวัด สวดมนต์ ฟังเทศน์ คงมีแต่ผู้หญิงและผู้สูงอายุเท่านั้น พวกผู้ชายอายุต่ำกว่า 40 ปีไม่นิยมไปวัด บ้านชาวเต๋อเองส่วนหนึ่งแม้จะมีหิ้งพระ แต่ก็อาจไม่มีพระพุทธรูปคงมีแต่หนังสือสวดมนต์ให้บูชา ตามวัดในหมู่บ้านเท่านั้นที่มีพระพุทธรูป

⁸ วัดประจำหมู่บ้านบางหมู่บ้านที่คณะผู้วิจัยได้ไปสำรวจ ก็น่าจะเป็นวัดที่สร้างใหม่หรือสร้างมาได้ไม่นานนัก อาจเป็นไปได้ที่เป็นการบูรณะใหม่แทนวัดเดิม หรือแต่เดิมไม่เคยมีวัด อันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลในช่วงใดช่วงหนึ่งก็เป็นได้

การนับถือพุทธศาสนา และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของชาวเต๋ออางก็เหมือนกันกับชาวไต ดังนั้น เมื่อมีกิจกรรมทางศาสนาของหมู่บ้านที่อยู่ติดกันก็นิยมจัดงานพร้อมกัน เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา รวมทั้งการเฉลิมฉลองวันสงกรานต์ แม้ว่าชาวเต๋ออางจะนับถือศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัด แต่ก็ยังมีความเชื่อเรื่องภูตผีวิญญาน และมีความเชื่อว่าการเจ็บไข้ การตาย การมีโชคดี หรือ โชคร้าย เกิดจากภูตผีวิญญานที่ไม่ดีทำร้าย ชาวเต๋ออางจึงยังประกอบพิธีกรรมขับไล่วิญญานไม่ดี และการบูชาเจ้าที่ เพื่อความเป็นสิริมงคล เพื่อให้ทุกคนในหมู่บ้าน โชคดี และเพื่อให้การทำมาหากินได้ผลดี

ชาวเต๋ออาง มีความเชื่อเรื่องบรรพบุรุษของตนเป็นนิทานที่เล่าสืบต่อกันมา คือ เต๋ออางเป็นลูกของพระอาทิตย์กับมังกร พระอาทิตย์เป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษชาย และมังกรเป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษหญิง จึงเป็นที่มาของการเฉลิมฉลองเทศกาลหลงหยาง (หลง ‘มังกร’ หยาง ‘พระอาทิตย์’) ในปัจจุบันหมู่บ้านเต๋ออางหลายแห่ง โดยเฉพาะหมู่บ้านในเมืองหลงชว่นและ รุ่ยลี่มีการทำสัญลักษณ์รูปมังกรกับดวงอาทิตย์ประดับไว้บนหลังคาบ้าน อาคารที่ทำการสำคัญหรือบนเจดีย์ บริเวณปากทางเข้าหมู่บ้าน และการใส่หัวงอวของหญิงชาวเต๋ออาง ก็มาจากความเชื่อเรื่องการเป็นลูกของมังกรกับพระอาทิตย์เช่นกัน การใส่หัวงอวเป็นการเตือนใจให้ระลึกถึงแม่ ซึ่งเป็นมังกร แต่ในเรื่องการใส่หัวงอวของหญิงชาวเต๋ออาง ก็มีเรื่องเล่าอีกเรื่องหนึ่งที่ว่า บรรพบุรุษฝ่ายหญิงชาวเต๋ออางนั้นบินได้ ผู้ชายจึงให้ผู้หญิงใส่หัวงอวไว้จะได้ไม่บินหนีไป

ภาพที่ 4.44 สัญลักษณ์พระอาทิตย์และมังกรบนหลังคาพิพิธภัณฑสถานชาติเต๋ออาง

4.2.6 วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเต๋ออางที่เต๋อหง

การแต่งกายของหญิงชาวเต๋ออางแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความแตกต่างในรายละเอียด โดยเฉพาะในเรื่องสีสันทัน และลายขวางของตัวผ้าชิ้น รวมถึงเครื่องประดับตกแต่งตัวเสื้อและผ้าโพกศีรษะ

เราคต

ปู่เล

เราคต

เราจิน

เหลียง

ปู่เล

ภาพที่ 4.45 การแต่งกายของหญิงชาวเต๋ออาง

โดยรวมแล้ว ผู้หญิงชาวเต๋ออางที่ประเทศจีน ยังคงสวมเครื่องแต่งกายประจำชนชาติ ดังนี้

1) เสื้อผ้าหน้า แขนกระบอก เอวลอย สีสดใส สำหรับเสื้อสีดำนั้น ส่วนใหญ่แล้วหญิงสูงอายุจะเป็น ผู้สวมใส่ ส่วนผู้หญิงวัยสาวหรือวัยเด็กจะนิยมสวมใส่เสื้อสีสดใส และมีการปรับเปลี่ยน ดัดแปลงแบบ การตกแต่งตัวเสื้อไปตามสมัยนิยม แล้วแต่ความนิยมและความชอบของ ผู้สวมใส่ สำหรับผู้สูงวัยนิยมใส่ชุด แบบดั้งเดิม

2) ผ้าชิ้นแยกตามสีของกลุ่ม เช่น กลุ่มเราจิน ผ้าชิ้นก็จะมีสีแดง ส่วนกลุ่มเหลียง จะเป็นผ้าชิ้นสีดำ เป็นต้น แต่สำหรับคนรุ่นใหม่ก็จะดัดแปลงจากผ้าชิ้นเป็นกระโปรงแบบต่าง ๆ แล้วแต่ความชอบและสมัยนิยม

3) ผ้าโพกศีรษะ ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคลอีกเช่นกัน ถ้าเป็นหญิงชราก็จะใช้ผ้าขนหนู หรือ ผ้าโพกศีรษะที่ทำจากผ้าฝ้ายขาว แต่ถ้าเป็นคนรุ่นใหม่ ผ้าโพกศีรษะอาจจะทำเป็นรูปหมวกแทน เพื่อความคล่องตัว หรือความสวยงาม

4) ส่วนลักษณะที่โดดเด่นของชาวเต๋ออาจ ก็คงเป็นการสวมห่วงหวายที่เอวของหญิงชาวเต๋ออาจ ซึ่ง การสวมหวายที่เอวนี้ ก็มีทั้งหวายที่ทำด้วยเงิน ทำด้วยหวาย หรือ โลหะอย่างอื่น หรือออกแบบใหม่ตามสมัยนิยมสำหรับคนรุ่นใหม่

ภาพที่ 4.46 ตัวอย่างเครื่องแต่งกายของผู้หญิงเต๋ออาจรุ่นใหม่ในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

ภาพที่ 4.47 การประดับเสื้อผ้าและข้อมแบบสมัยใหม่

ภาพที่ 4.48 ห่วงหอยสัญลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของชาวเต๋ออาง

ภาพที่ 4.49 ห่วงหอยแบบต่างๆ ของชาวเต๋ออาง

การแต่งกายของผู้ชายชาวเต๋ออางที่มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ส่วนใหญ่แล้วถ้าแต่งกายปกติจะแต่งกายคล้าย ๆ กับชาวจีน หรือชาวไตทั่วไป แต่ถ้าเป็นงานพิธีกรรมหรือเทศกาลที่ต้องแต่งกายชุดประจำชนชาติ ก็จะใส่เสื้อคล้าย ๆ เสื้อของชาวไตใหญ่ โดยใส่เสื้อผ่าหน้า แขนยาว นุ่งกางเกงขายาว และสะพายย่ามที่ ตกแต่งอย่างสวยงาม อันเป็นเอกลักษณ์ของผู้ชายชาวเต๋ออาง

ภาพที่ 4.50 ชายชาวเต๋ออางกับย่ามซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติ

4.2.7 ความสัมพันธ์กับสังคมแวดล้อม : คนไตและคนอื่น

ชนชาติเต๋ออาจอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันกับชนชาติไต ชนชาติจิงโป้และชนชาติฮั่น แต่ก็ได้รับอิทธิพลทางด้านการนับถือศาสนาพุทธ นิกายหินยาน จากชาวไตมากที่สุด ทั้งการสวดมนต์ การเทศน์ การอ่านพระไตรปิฎก ตำราพิธีกรรมทางพุทธศาสนา ทั้งนี้เพราะภาษาเต๋ออาจไม่มีตัวเขียน แม้ในปัจจุบันกำลังมีความพยายามที่จะสร้างระบบตัวเขียนโดยประยุกต์ใช้ตัวเขียนในภาษาพม่า แต่ก็ยังไม่แพร่หลาย อีกทั้งการที่อยู่ในชุมชนที่ใกล้ชิดกัน นับถือศาสนาพุทธหินยาน เหมือนกัน ก็ส่งผลต่อการรับเอาภาษาของชาวไตเข้ามาใช้ในการดำรงชีวิตด้วย เมื่อมีการติดต่อกับผู้คนนอกชุมชนก็จะใช้ภาษาไต แต่เมื่ออยู่ในชุมชนหมู่บ้านของตนก็ใช้ภาษาเต๋ออาจของกลุ่มตน แต่ความสามารถในการใช้ภาษาไตของชาวเต๋ออาจแต่ละกลุ่ม แต่ละช่วงอายุก็อาจจะแตกต่างกันไป

เช่นเดียวกัน เมื่อเด็ก ๆ ชาวเต๋ออาจได้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนก็ต้องใช้ภาษาจีนและได้เรียนตัวเขียนจีนด้วย เมื่ออยู่นอกชุมชนหมู่บ้านของตน ก็ต้องใช้ภาษาจีนเป็นหลัก อีกทั้งเมื่อพบกับชาวเต๋ออาจกลุ่มอื่น ๆ ที่พูดภาษาต่างกันมาก ก็ต้องใช้ภาษาจีนในการพูดคุยกัน

ส่วนการแต่งกายของหญิงชาวเต๋ออาจก็มีการปรับเปลี่ยนไปเป็นแบบทันสมัยเหมือนกับหญิงสาวชาวจีนทั่ว ๆ ไป และจะแต่งกายชุดประจำชนชาติเต๋ออาจ เมื่อมีงานประเพณีสำคัญ หรือวันแต่งงานเท่านั้น อีกทั้งชุดประจำชนชาติเต๋ออาจ ก็ยังมีการประยุกต์และใช้เครื่องประดับตกแต่งตัวเสื้อและซิ่น รวมทั้งมีการใช้ลูกไม้และเข็มขัดสมัยใหม่แทนการสวมห่วงเอว

นอกจากนี้ การที่ชาวเต๋ออาจเป็นผู้ที่ทาสวนชาและสวนไผ่ที่มีความชำนาญจนสามารถมีผลผลิตขายในตลาดได้ การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเหล่านี้ของชาวเต๋ออาจก็อาศัยตลาดของชาวไตเป็นหลัก Xiu Dingben (2008, 73) กล่าวว่า “ชาวเต๋ออาจก็จัดส่งสินค้าของตนให้แก่ชาวไต สินค้าที่มีชื่อเสียงมากที่สุด คือ ไบชา ชาวเต๋ออาจส่วนใหญ่ที่ขายไบชาจะเป็นหญิงสูงวัย ชาวไตโดยทั่วไปจะเรียกพวกเขาว่า “เมี่ยหนิง” แปลว่า ‘แม่ไบชา’ ซึ่งกลายเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ได้รับการยกย่องคำหนึ่งในภาษาไต” ดังนั้น แม้ว่าชาวเต๋ออาจจะไม่ได้บวชเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแล้ว แต่ก็ยังสามารถพูดภาษาไตได้เพราะมีการติดต่อกับกันอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการร่วมงานบุญทางพระพุทธศาสนาและงานประเพณีสงกรานต์ก็ทำให้ชาวเต๋ออาจยังได้ใช้ภาษาไต

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าชนชาติเต๋ออาจจะมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปมากน้อยแค่ไหน แต่การที่ชาวเต๋ออาจทุกกลุ่มยังคงใช้ภาษาพูดของตนเองทุกวันในชีวิตประจำวันภายในชุมชนหมู่บ้านของตน ก็เท่ากับเป็นหลักประกันว่า ภาษาเต๋ออาจแต่ละกลุ่มจะยังคงอยู่ แม้ว่าจะมีชาวเต๋ออาจเพียงแค่ 17,000 กว่าคนในประเทศจีนก็ตาม ดังนั้น ถ้าใครต้องเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านชาวเต๋ออาจโดยไม่รู้ภาษาเต๋ออาจเลย ก็คงจะอยู่ด้วยความยากลำบาก

4.3 ภาษา

เนื่องจากการที่ศึกษาวิจัยนี้ เริ่มต้นมาจากการที่คณะผู้วิจัยต้องการตามหากลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องและศึกษาภาษาปะหล่องที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกับภาษาปะหล่องที่พูดอยู่ในประเทศไทย หมู่บ้านนอแล อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ และจากการสำรวจชาวปะหล่อง หรือชนชาติเต๋อฮวงในประเทศจีน ซึ่งมีด้วยกันถึง 5 กลุ่มตามที่ได้นำเสนอผลการสำรวจไว้ข้างต้น ในเรื่องของภาษา จากการเก็บข้อมูลคำศัพท์เบื้องต้น ปรากฏว่าปะหล่องกลุ่มที่พูดภาษาที่มีลักษณะทางเสียงและคำศัพท์คล้ายกับภาษาปะหล่องในประเทศไทย คือกลุ่มที่เรียกตนเองว่า “เราจิน” หรือ “นะอาง” ดังนั้น ในหัวข้อนี้ จึงเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ระบบเสียง และระบบไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาเราจิน

4.3.1 ระบบเสียงภาษาเราจิน

หัวข้อนี้นำเสนอระบบเสียงภาษาเราจิน (Raojin) หรือ นะอาง (Na-ang) ที่พูดอยู่ที่บ้านเซียงไซ่ถั่ง (Xiang Cai Tang Cun) หรือบ้านหัวผา ตำบลม่งกา อำเภอมางซื่อ โดยการวิเคราะห์ระบบเสียงนั้น ใช้ข้อมูลจากรายการคำศัพท์ที่จดบันทึกโดยใช้สัทอักษรสากล (International Phonetic Alphabets – IPA) จากผู้บอกภาษา ในการวิเคราะห์ระบบเสียงใช้หลักการทางสรีรศาสตร์ (Phonemic principle) โดยการหาคู่เทียบเสียงเหมือน (Minimal pairs) คู่เทียบเสียงคล้าย (Near-minimal pairs) และการปรากฏแบบแจกแจงสับหลัก (Complementary distribution) เพื่อหาข้อสรุปในการพิจารณาหาหน่วยเสียงในภาษาเราจิน

ผลการวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาเราจิน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ พยัญชนะต้น สระ พยัญชนะท้าย และโครงสร้างพยางค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1.1 พยัญชนะต้น

ภาษาเราจิน บ้านเซียงไซ่ถั่ง ประกอบด้วยพยัญชนะทั้งหมด 31 หน่วยเสียง โดยหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 31 หน่วยเสียง สามารถจำแนกตามตำแหน่งการเกิดเสียงและลักษณะการออกเสียง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเรากินบ้านเชียงไช่ถ้ง

ตำแหน่งเกิดเสียง		ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	ไม่ก้องไม่พ่นลม	p	t	c	k	ʔ
	ไม่ก้องพ่นลม	ph	th	ch	kh	
	ก้อง	b	d	ɟ	g	
เสียงนาสิก	ไม่ก้อง	m̥	n̥	ɲ̥	ŋ̥	
	ก้อง	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง	f	s			h
	ก้อง	v				
เสียงลิ้นร้ว	ไม่ก้อง		ɾ̥			
	ก้อง		r			
เสียงข้างลิ้น	ไม่ก้อง		l̥			
	ก้อง		l			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง			j̥		
	ก้อง			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 31 หน่วยเสียง คือ /p, t, c, k, ʔ, ph, th, ch, kh, b, d, ɟ, g, m̥, n̥, ɲ̥, ŋ̥, m, n, ɲ, ŋ, f, v, s, h, ɾ̥, r, l̥, l, j̥, j/ สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นได้ แต่หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้มีเพียง 12 หน่วยเสียงเท่านั้น คือ /p, t, c, k, ʔ, m, n, ɲ, ŋ, h, w, j/ (ดูหัวข้อ 4.3.1.3 พยัญชนะท้าย) ตัวอย่างการปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาเรากิน โดยแยกตามลักษณะการออกเสียง มีดังต่อไปนี้

1) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักไม่ก้องไม่พ่นลม

/p-/ เสียงพยัญชนะกักริมฝีปาก ไม่ก้องไม่พ่นลม

/pɔh/ ‘เหล้า’ /pət/ ‘หญ้า’

/t-/ เสียงพยัญชนะกักปุ่มเหงือก ไม่ก้องไม่พ่นลม

/tɔ/ ‘หนึ่’ /katɔh/ ‘หน้าผาก’

/c-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานแข็ง ไม่ก้องไม่พ่นลม

/cäh/ ‘หวี’ /couh/ ‘ตก หล่น’

/k-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานอ่อน ไม่ก้องไม่พ่นลม

/käh/ ‘พิ่ไข’ /kät/ ‘แก่ (คนแก่)’

/ʔ-/ เสียงพยัญชนะกักเส้นเสียง

/ʔiʔ/	‘นอน’	/ʔa/	‘สอง (2)’
-------	-------	------	-----------

2) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักไม่ก้องพ่นลม

/ph-/ เสียงพยัญชนะกักริมฝีปาก ไม่ก้องพ่นลม

/m phuan/	‘สี่ (4)’	/phin/	‘ฝูง (ลักษณะนาม)’
-----------	-----------	--------	-------------------

/th-/ เสียงพยัญชนะกักปุ่มเหงือก ไม่ก้องพ่นลม

/thouʔ/	‘เคลื่อน ย้าย’	/thom/	‘ฟัง’
---------	----------------	--------	-------

/ch-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานแข็ง ไม่ก้องพ่นลม

/chiʔ/	‘สวย’	/kachăc/	‘กระจาย (น้ำ)’
--------	-------	----------	----------------

/kh-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานอ่อน ไม่ก้องพ่นลม

/kham/	‘กลับ’	/khăt/	‘แต่งงาน’
--------	--------	--------	-----------

3) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักก้อง

/b-/ เสียงพยัญชนะกักริมฝีปาก ก้อง

/boh/	‘เตะ’	/băt/	‘เด็ด (ยอดชา ดอกไม้)’
-------	-------	-------	-----------------------

/d-/ เสียงพยัญชนะกักปุ่มเหงือก ก้อง

/dăk/	‘คว้น’	/da/	‘ปู่ ตา ผู้ชายแก่’
-------	--------	------	--------------------

/j-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานแข็ง ก้อง

/jic/	‘ลับ หั่น’	/majăʔ/	‘กว้าง’
-------	------------	---------	---------

/g-/ เสียงพยัญชนะกักเพดานอ่อน ก้อง

/gon/	‘เด็ก’	/go/	‘สิบ (10)’
-------	--------	------	------------

4) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นนาสิกไม่ก้อง

/m̥-/ เสียงพยัญชนะนาสิกริมฝีปาก ไม่ก้อง

/dom̥o/	‘เมื่อไหร่’	/ʔam̥o/	‘เมื่อวาน’
---------	-------------	---------	------------

/n̥-/ เสียงพยัญชนะนาสิกปุ่มเหงือก ไม่ก้อง

/nam̥/	‘เลือด’	/naj̥/	‘หนู’
--------	---------	--------	-------

/ŋ̥-/ เสียงพยัญชนะนาสิกเพดานแข็ง ไม่ก้อง

/ŋam̥/	‘ขัง’	/khəŋ̥a/	‘พุ่มนี้’
--------	-------	----------	-----------

/ŋ-/ เสียงพยัญชนะนาสิกเพดานอ่อน ไม่ก้อง

/ŋǎw/	‘ข้าวเปลือก’	/ŋɔŋ/	‘อิจฉา’
-------	--------------	-------	---------

5) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นนาสิกก้อง

/m-/ เสียงพยัญชนะนาสิกริมฝีปาก ก้อง

/man/	‘สวน (เชิงเขา)’	/mun/	‘ลิว’
-------	-----------------	-------	-------

/n-/ เสียงพยัญชนะนาสิกปุ่มเหงือก ก้อง

/nun/	‘เหนื่อย’	/mana/	‘กระดิ่ง’
-------	-----------	--------	-----------

/ŋ-/ เสียงพยัญชนะนาสิกเพดานแข็ง ก้อง

/ŋɔj/	‘เอว’	/kaŋǎh/	‘หัวเราะ’
-------	-------	---------	-----------

/ŋ-/ เสียงพยัญชนะนาสิกเพดานอ่อน ก้อง

/ŋɔh/	‘ฆ่า’	/ŋian/	‘สี่เขียว’
-------	-------	--------	------------

6) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียดแทรก

/f-/ เสียงพยัญชนะเสียดแทรกริมฝีปาก ไม่ก้อง

/fɔʔ/	‘แขวน’	/mafa/	‘ลิ่ง’
-------	--------	--------	--------

/v-/ เสียงพยัญชนะเสียดแทรกริมฝีปาก ก้อง

/va/	‘น้องสาว น้องชาย’	/kavɔh/	‘กว้าง’
------	-------------------	---------	---------

/s-/ เสียงพยัญชนะเสียดแทรกปุ่มเหงือก

/sǎt/	‘แทง’	/kasɔh/	‘ถ่าน’
-------	-------	---------	--------

/h-/ เสียงพยัญชนะเสียดแทรกเส้นเสียง

/hin/	‘เหล็ก’	/hik/	‘แห้ง เขียว’
-------	---------	-------	--------------

7) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียงลิ้นรัว

/r-/ เสียงพยัญชนะลิ้นรัว ไม่ก้อง

/raŋ/	‘ฟัน’	/rǎŋ/	‘ไม้ไผ่’
-------	-------	-------	----------

/r-/ เสียงพยัญชนะลิ้นรัว ก้อง

/ra/	‘กิ่งไม้’	/rɔŋ/	‘เงิน’
------	-----------	-------	--------

8) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียงข้างลิ้น

/l-/ เสียงพยัญชนะข้างลิ้น ไม่ก้อง

/la/	‘ใบไม้’	/kaɭɔj/	‘ม้วน’
------	---------	---------	--------

/l-/ เสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง

/luj/ ‘ขาว’ /kala/ ‘แก้ม’

9) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียงเปิด

/j-/ เสียงพยัญชนะเสียงเปิด ไม่ก้อง

/jouʔ/ ‘หู’ /ʔaʝaŋ/ ‘ตัวเมีย (สัตว์)’

/j-/ เสียงพยัญชนะเสียงเปิด ก้อง

/ɲjaŋ/ ‘ชั้นวางของ’ /majɔh/ ‘หนึ่งร้อย (100)’

10) พยัญชนะต้นควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาเรจิน บ้านเชียงไซ้ถ้ง มีเพียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 เสียง โดยเสียงแรก คือ /p-, k-, ph-, kh-, b-, g-/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักริมฝีปาก และพยัญชนะต้นกักริมเพดานอ่อนเท่านั้น ส่วนเสียงที่สองมีแค่ 3 หน่วยเสียง คือ /-r-, -l-, -j-/ ซึ่งเป็นเสียงลิ้นรัว เสียงข้างลิ้น และเสียงเปิด ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำภาษาเรจินบ้านเชียงไซ้ถ้ง

	-r-	-l-	-j-
p-	pr-	pl-	pj-
k-	kr-	kl-	
ph-		phl-	
kh-	khr-		khj-
b-	br-	bl-	bj-
g-	gr-	gl-	

ตัวอย่างของการปรากฏของพยัญชนะต้นควบกล้ำ ในภาษาเรจิน บ้านเชียงไซ้ถ้ง /pr-, pl-, pj-, kr-, kl-, phl-, khr-, khj-, br-, bl-, bj-, gr-, gl-/ มีดังตัวอย่างต่อไปนี้

/pr-/	/kaprɔ/	‘วิญญาณ’	/pl-/	/plǎʔ/	‘ปก (ด้วยมีด)’
/pj-/	/pjac/	‘ฉีก ขาด’	/kr-/	/ŋ kre/	‘สาก’
/kl-/	/maklǎʔ/	‘ค้ำคาว’	/phl-/	/phlan/	‘จน’
/khr-/	/khre/	‘ถูก’	/khj-/	/khja/	‘พอม’
/br-/	/brǎh/	‘บาน (ดอกไม้)’	/bl-/	/ble/	‘ผลไม้’

/bj-/	/bjät/	‘ดับไฟ’	/gr-/	/gräʔ/	‘ควาย’
/gl-/	/glaŋ/	‘ฟ้าสูง’			

4.3.1.2 สระ

ระบบเสียงสระของภาษาเรากิน บ้านเชียงไซ่งั่ง ประกอบด้วย หน่วยเสียงสระเดี่ยว 11 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสม 4 หน่วยเสียง (/ia, ei, ua, ou/) โดยสระกลางที่ไม่เป็นสระสูงเท่านั้น (/อ, อ, ั, ำ/) ที่มีหน่วยเสียงสระสั้น และหน่วยเสียงสระยาว ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 หน่วยเสียงสระภาษาเรากินบ้านเชียงไซ่งั่ง

	หน้า	กลาง		หลัง
		สั้น	ยาว	
สูง	i	i		u
กลาง	e	อ	อ	o
ต่ำ	ε	ั	ำ	ว
สระประสม	ia, ei			ua, ou

1) หน่วยเสียงสระหน้า

/i/ เสียงสระหน้าสูง ริมฝีปากไม่ห่อ

/sin/	‘สุข’	/hin/	‘เหล็ก’
-------	-------	-------	---------

/e/ เสียงสระหน้ากลาง ริมฝีปากไม่ห่อ

/rep/	‘สีแดง’	/sep/	‘ฟ้าย เส้นด้าย’
-------	---------	-------	-----------------

/ε/ เสียงสระหน้าต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ

/mase/	‘หา’	/de/	‘มือ’
--------	------	------	-------

2) หน่วยเสียงสระกลาง

/i/ เสียงสระกลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อ

/ʔim/	‘น้ำ’	/khrim/	‘ใต้ ข้างใต้’
-------	-------	---------	---------------

/อ/ เสียงสระกลางเสียงกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงสั้น

/khrəm/	‘รวบ’	/bən/	‘บิน’
---------	-------	-------	-------

/อ/ เสียงสระกลางเสียงกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงยาว

/mən/	‘กลาน’	/məm/	‘ดี’
-------	--------	-------	------

/ǎ/ เสียงสระกลางต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงสั้น

/cǎn/	‘หนัก’	/napǎn/	‘ด้านหลัง ข้างหลัง’
-------	--------	---------	---------------------

/a/ เสียงสระกลางต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงยาว

/praŋ/	‘เปรี้ยว’	/naʔaŋ/	‘นะออง (เราจิน)’
--------	-----------	---------	------------------

3) หน่วยเสียงสระหลัง

/u/ เสียงสระหลังสูง ริมฝีปากห่อ

/khun/	‘ลม’	/pu/	‘นม’
--------	------	------	------

/o/ เสียงสระหลังกลาง ริมฝีปากห่อ

/toŋ/	‘ยาว ไกล’	/ʔaŋoŋ/	‘ไก่อ้วผู้’
-------	-----------	---------	-------------

/ɔ/ เสียงสระหลังต่ำ ริมฝีปากห่อ

/soŋ/	‘เต็ม’	/voŋ/	‘สีดำ’
-------	--------	-------	--------

4) หน่วยเสียงสระประสม /ia, ei, ua, ou/

/ia/	/maʔian/	‘ไก่’	/ŋian/	‘สี่เจียว’
------	----------	-------	--------	------------

/ei/	/keih/	‘หกล้ม’	/leih/	‘ออก’
------	--------	---------	--------	-------

/ua/	/katuan/	‘จัน (ไก่อ้วน)’	/suaʔ/	‘ปาด’
------	----------	-----------------	--------	-------

/ou/	/tough/	‘เผือก’	/marouʔ/	‘กบ’
------	---------	---------	----------	------

4.3.1.3 พยัญชนะท้าย

หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้มีทั้งหมด 12 หน่วยเสียง ซึ่งประกอบด้วย เสียงพยัญชนะท้ายกักไม่ก้อง 5 หน่วยเสียง /-p, -t, -c, -k, -ʔ/ เสียงพยัญชนะท้ายนาสิก 4 หน่วยเสียง /-m, -n, -ŋ, -ŋʷ/ เสียงพยัญชนะท้ายเสียดแทรก 1 หน่วยเสียง /-h/ และเสียงพยัญชนะท้ายเสียงเปิด 2 หน่วยเสียง /-w, -j/ ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาเรจินบ้านเชียงไช่ถ้ง

	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	-p	-t	-c	-k	-ʔ
เสียงนาสิก	-m	-n	-ɲ	-ŋ	
เสียงเสียดแทรก					-h
เสียงเปิด	-w		-j		

ตัวอย่างของการปรากฏของพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาเรจิน ทั้งหมด 12 หน่วยเสียง /-p, -t, -c, -k, -ʔ, -m, -n, -ɲ, -ŋ, -h, -w, -j/ มีดังตัวอย่างต่อไปนี้

/-p/	/täp/	‘มุงหลังคา’	/chip/	‘สวม (เสื้อผ้า)’
/-t/	/kät/	‘แก่ (คนแก่)’	/khät/	‘แต่งงาน’
/-c/	/khoc/	‘ล้าง (จาน)’	/brec/	‘สี่ข้าง’
/-k/	/hik/	‘ชน’	/däk/	‘คว้น’
/-ʔ/	/sadäʔ/	‘ลื่น’	/magräʔ/	‘ควาย’
/-m/	/dim/	‘แผล’	/masim/	‘นก’
/-n/	/văn/	‘เชือก’	/maʔian/	‘ไก่’
/-ɲ/	/dajɲ/	‘सान’	/glajɲ/	‘อ้วน’
/-ŋ/	/coŋ/	‘ยื่น’	/kafaŋ/	‘เตาไฟ’
/-h/	/təuh/	‘เผือก’	/pəh/	‘เหล้า’
/-w/	/rew/	‘หวาย’	/mbaw/	‘ฝิ่น’
/-j/	/nəmaj/	‘อ้อย’	/vaj/	‘ขี้ม’

4.3.1.4 โครงสร้างพยางค์

คำในภาษาเรจิน บ้านเชียงไช่ถ้ง โดยส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์ครึ่ง (Squasyllabic words) กล่าวคือ เป็นคำที่ประกอบด้วยพยางค์หลัก นำด้วยพยางค์รองที่เป็นพยางค์นำ CV- ซึ่งไม่ได้รับการเน้นหนักและมีการปรากฏของพยัญชนะต้นและสระจำนวนจำกัด หรือพยางค์รองที่เป็นพยัญชนะนาสิกก่อนพยางค์ โดยความแตกต่างของพยางค์ทั้ง 2 ประเภท (พยางค์หลัก และพยางค์รอง) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) พยางค์หลัก

พยางค์หลักในภาษาเรจินสามารถเป็นได้ทั้งพยางค์เปิด และพยางค์ปิด ซึ่งพยัญชนะต้นของพยางค์หลักอาจเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว หรือพยัญชนะต้นควบก็ได้ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นทั้ง 31 หน่วยเสียง (ดูตารางที่ 4.1) สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลักได้ นอกจากนี้ทุกหน่วยเสียงสระ (ดูตารางที่ 4.3) ยังสามารถปรากฏได้ในโครงสร้างพยางค์หลัก อย่างไรก็ตาม เฉพาะโครงสร้างพยางค์ปิดเท่านั้นที่จะมีการเปรียบเทียบของสระสั้น-ยาว กล่าวคือ พยางค์เปิดจะไม่พบสระเดี่ยวเสียงสั้น แต่จะพบเฉพาะสระเดี่ยวเสียงยาว หรือสระประสม ทั้งนี้ โครงสร้างพยางค์หลักภาษาเรจินมี 7 แบบ โดยโครงสร้างที่เป็นพื้นฐานมากที่สุดของพยางค์หลัก คือ CV ในการวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์หลักในที่นี้ กำหนดให้ C แทนพยัญชนะต้นเดี่ยว CC แทนพยัญชนะต้นควบ และ V แทนหน่วยเสียงสระ (ทั้งสระเดี่ยวและสระประสม)

ตัวอย่างของโครงสร้างพยางค์หลักทั้ง 7 แบบ มีดังต่อไปนี้

พยางค์เปิด

CV	/da/	‘ปู่ ตา’
CV	/pua/	‘อึก’
CCV	/pra/	‘ขโมย’
CCV	/bria/	‘ลูกเห็บ’

พยางค์ปิด

CVC	/pāk/	‘ผูก’
CCVC	/grāh/	‘ระเบียง’
CCVC	/grouh/	‘พูด ภาษา’

2) พยางค์รอง

โครงสร้างพยางค์รองในภาษาเรจินมี 2 แบบ คือ โครงสร้างพยางค์รองแบบเสียงนาสิกก่อนพยางค์ (Presyllabic nasal) และโครงสร้างพยางค์รองแบบพยางค์นำ CV- (Presyllable) โดยโครงสร้างพยางค์รองแบบแรกจะประกอบด้วยพยัญชนะนาสิกก่อนพยางค์ตามด้วยพยางค์หลัก ซึ่งพยัญชนะต้นของพยางค์หลักมักจะเป็นพยัญชนะที่มีฐานกรณ์เดียวกับพยัญชนะนาสิกก่อนพยางค์ ส่วนโครงสร้างพยางค์แบบที่สอง (CV-) จะประกอบด้วยพยัญชนะและสระ แต่พยัญชนะที่สามารถเกิดในตำแหน่งของพยางค์รองมีเพียงจำนวนจำกัด กล่าวคือ ไม่ใช่พยัญชนะต้นทุกเสียงในตารางที่ 4.1 จะสามารถเกิดในตำแหน่งนี้ได้ ในทำนองเดียวกันเสียงสระในตำแหน่งพยางค์รองที่เป็นพยางค์นำส่วนใหญ่เราจะพบว่าเป็นหน่วยเสียงสระกลาง คือ /i/, /ə/, และ /a/ ดังตัวอย่างที่แสดงต่อไปนี้

เสียงนาสิกก่อนพยางค์

/m bih/	‘ไม้กวาด’	/m blouh/	‘ลิว’
/n tăt/	‘ไกล่’	/n cǎh/	‘หวิ’
/ŋ him/	‘เล็บ’	/ŋ ʔuʔ/	‘เมฆ’

พยางค์นำ CV-

/kafaŋ/	‘เตาไฟ’	/kaduʔ/	‘ต่อ เชื่อม’
/səda/	‘หาง’	/mase/	‘เทา’
/saŋe/	‘วัน ดวงอาทิตย์’	/naʔuj/	‘คน มนุษย์’
/nəməuh/	‘หนวด’	/makaʔǎk/	‘กา’

ในกรณีของพยางค์พยางค์รองในภาษาเรจินั้นเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นอื่น ๆ ของภาษาปะหล่องที่มีความใกล้เคียงกัน เช่น ภาษาดะระอง และภาษาตะอาง จะเห็นว่าการปฏิภาคกันของเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์รองที่เป็นพยางค์นำ ซึ่งสอดคล้องกับพยัญชนะต้นของพยางค์รองของชื่อที่เรียกตนเอง ลักษณะทางภาษาศาสตร์นี้เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาเรจินที่ต่างจากภาษาปะหล่องถิ่นอื่น ๆ ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ดะระอง	ตะอาง	นะอาง	
/dV-/	/dV-/	/nV-/	
dəʔaŋ	dəʔaŋ	naʔaŋ	‘หน้าผา’
dəgia	dəgia	nəgia	‘แดงขาว’
digaw	digaw	nagaw	‘ข้าวสาร’

ในภาพรวม ระบบเสียงภาษาเรจิน หรือนะอาง ซึ่งพูดที่บ้านเชียงไซ่งั้ง หรือบ้านหัวผา ตำบลม่งกา อำเภอมางซื่อในเตือหง มณฑลยูนนาน มีลักษณะสำคัญ ๆ เหมือนกับภาษาดะระองบ้านป้าว ในเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า กล่าวคือ ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ 31 หน่วยเสียง ทั้งหมดสามารถเกิดเป็นพยัญชนะต้นได้ แต่มีเพียง 12 หน่วยเสียงที่สามารถเกิดเป็นพยัญชนะท้ายได้ ทั้งนี้ หน่วยเสียงกักเพดานแข็งไม่ก้องไม่พ่นลม /c/ ในภาษาเรจินสามารถเกิดเป็นพยัญชนะท้ายได้ ในขณะที่ /c/ ในภาษาดะระองบ้านป้าวไม่สามารถเกิดเป็นพยัญชนะท้ายได้

ในภาษาเรจินมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 เสียง โดยมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักริมฝีปากและพยัญชนะต้นกักเพดานอ่อนเป็นพยัญชนะตัวแรก และมีพยัญชนะต้นเสียงลิ้นร่ว เสียงข้างลิ้น และเสียงเปิดเป็นพยัญชนะตัวที่สอง ซึ่งลักษณะควบกล้ำนี้ก็เหมือนกับควบกล้ำในภาษาดะระองบ้านป้าว ระบบเสียง

สระของภาษาเรจินประกอบด้วย ระบบเสียงสระเดี่ยว 11 หน่วยเสียง และสระประสม 4 หน่วยเสียง ซึ่งต่างจากสระประสมในภาษาคารองบ้านป่าวที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนหน่วยเสียงสระสั้นและหน่วยเสียงสระยาวปรากฏในสระกลางที่ไม่เป็นสระสูงเหมือนสระภาษาคารองบ้านป่าว ภาษาเรจินมีโครงสร้างคำเหมือนกับในภาษาคารองบ้านป่าว คือ มีลักษณะเป็นคำพยางค์ครึ่ง ประกอบด้วยพยางค์หลัก และพยางค์รอง โดยมีพยางค์รองที่ไม่ได้รับการเน้นหนักเป็นพยางค์นำเกิดอยู่ข้างหน้าพยางค์หลักที่ได้รับการเน้นหนัก

4.3.2 ระบบไวยากรณ์ของภาษาเรจิน

ไวยากรณ์ที่น่าเสนอในหัวข้อนี้เป็นไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาปะหล่อง โดยมาจากข้อมูลภาษาเรจิน ซึ่งพูดที่บ้านเซียงไซ่ถั่งหรือบ้านหัวผา ตำบลม่งกา อำเภอหมางซื่อ เต๋อหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เนื้อหาในส่วนนี้ประกอบด้วย ชนิดของคำ วลี และประโยค

4.3.2.1 ชนิดของคำ

คำต่าง ๆ ในภาษาเรจินสามารถจำแนกตามหน้าที่และโครงสร้างทางไวยากรณ์ได้หลายชนิด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะคำที่เป็นกลุ่มหลัก และคำไวยากรณ์ที่มีลักษณะพิเศษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำนาม

คำนาม คือคำที่กล่าวถึงสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม มีทั้งที่เป็นคำนามทั่วไปและคำนามเฉพาะ ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของคำนามทั่วไปในภาษาเรจิน

peʔ	'หนังสือ'
kadi	'รองเท้า'
bom	'ข้าว'

คำนามเฉพาะนั้น ส่วนใหญ่เป็นคำยืมจากทั้งภาษาจีนและภาษาไทยใหญ่ เช่น ชื่อเมือง ชื่อคน และชื่อพืชผักต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

caŋsan	'จางซาน' (ชื่อคน)
makhə	'มะเขือ'
nəŋa	'งา'

2) คำสรรพนาม

คำสรรพนามในภาษาเรจิน มีทั้งหมด 11 คำ สามารถแบ่งได้ตามบุรุษพจน์ และการรวมหรือไม่รวมผู้ฟัง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 คำสรรพนามในภาษาเรากินบ้านเชียงใต้

บุรุษ \ พจน์	เอกพจน์	ทวิพจน์		พหูพจน์	
		รวมผู้ฟัง	ไม่รวมผู้ฟัง	รวมผู้ฟัง	ไม่รวมผู้ฟัง
บุรุษที่ 1	ʔo	ʔaj	jaj	ʔe	ji
บุรุษที่ 2	me	baj		be	
บุรุษที่ 3	ʔǎn	gaj		ge	

จากตารางพบว่า คำสรรพนามภาษาเรากิน มีการแบ่งตามบุรุษและพจน์ของคำนาม แบ่งเป็น บุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 ในส่วนของพจน์ของคำนามนั้น แบ่งออกเป็น เอกพจน์ ทวิพจน์และพหูพจน์ โดยในบุรุษที่ 1 ที่เป็นทวิพจน์และพหูพจน์ ยังสัมพันธ์กับการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังอีกด้วย ต่อไปเป็นตัวอย่างสรรพนามภาษาเรากินที่ปรากฏในประโยค

- (1) ʔo tu jə ʔǎn
ฉัน ไม่ เห็น เขา 'ฉันไม่เห็นเขา'
- (2) ge bə tatoc məh do ʔi
พวกเขา หมด มี หก คน 'พวกเขามีทั้งหมด 6 คน'

ตัวอย่างที่ (1) มีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เอกพจน์ ʔo 'ฉัน' เป็นประธานของประโยค และมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เอกพจน์ ʔǎn 'เขา' เป็นกรรมของประโยค ซึ่งทั้งสองคำนี้สามารถใช้ได้กับผู้พูดที่เป็นเพศหญิงหรือชาย ส่วนในตัวอย่างที่ (2) มีประธานของประโยคเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 3 พหูพจน์ ge 'พวกเขา'

3) คำคุณศัพท์

คำคุณศัพท์ ทำหน้าที่ขยายคำนามให้มีความหมายชัดเจนมากขึ้น โดยจะปรากฏหลังคำนามที่ไปขยายดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (3) kaŋ taŋ
บ้าน ใหญ่ 'บ้านใหญ่'
- (4) so sɔda vɔŋ
หมา หาง ดำ 'หมาหางดำ'

จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำที่ทำหน้าที่ขยายคำนามทั้งที่บอกขนาดในตัวอย่างที่ (3) และบอกสีในตัวอย่างที่ (4) ต่างก็ปรากฏหลังคำนามที่ถูกขยาย

นอกจากนี้ ยังพบคำคุณศัพท์ที่ทำหน้าที่ชี้เฉพาะคำนามในภาษาเรจินด้วย ได้แก่ mi 'นี้' และ doj 'โน่น' ที่ปรากฏท้ายนามหรือนามวลี ดังตัวอย่าง

- (5) peʔ ni
หนังสือ นี้ 'หนังสือนี้'
- (6) so səda vɔŋ doj
หมา หาง คำ โน่น 'หมาหางคำโน่น'

จากข้อมูลยังพบอีกว่า คำคุณศัพท์ชี้เฉพาะในภาษาเรจินสามารถประกอบกับหน่วยคำ ?a เพื่อใช้ในการแสดงการชี้เฉพาะด้วย เช่น

- (7) peʔ ?ani
หนังสือ นี้ 'หนังสือนี้'
- (8) da ?ani
คน นี้ 'คนนี้'

4) คำแสดงจำนวนนับ

คำจำนวนนับทำหน้าที่แสดงจำนวนในนามวลี คำจำนวนนับพื้นฐาน 1-10 ในภาษาเรจินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำจำนวนนับ	ความหมาย
?u, leih	หนึ่ง
?a	สอง
?oj	สาม
phuan, m phuan	สี่
phan, m phatn	ห้า
do	หก
bu	เจ็ด
da	แปด
dim	เก้า
gə	สิบ

จากข้อมูลจะเห็นว่า คำจำนวนนับที่หมายถึง 'หนึ่ง' 'สี่' และ 'ห้า' มีสองคำ โดยสองคำหลังสามารถใช้แทนกันได้ โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนคำที่หมายถึง 'หนึ่ง' คือ ?u และ leih นั้น ใช้บอกจำนวนในนามวลี เช่น kaŋ ?u katu 'บ้านหนึ่งหลัง' แต่ leih นั้นใช้ในการนับเท่านั้น

5) คำลักษณนาม

คำลักษณนามเป็นส่วนประกอบในวลี เพื่อแสดงจำนวนของคำนาม ปรากฏในโครงสร้าง **คำนาม + คำบอกจำนวน+ลักษณนาม** ดังในตัวอย่าง (9-10) หรือ **คำนาม+ลักษณนาม+คำคุณศัพท์ที่เฉพาะ** ในตัวอย่าง (11)

- (9) so phuan do
หมา สี่ ตัว 'หมาสี่ตัว'
- (10) du?uj phuan ?i
คน สี่ คน 'คนสี่คน'
- (11) kadi sim ni
รองเท้า คู่ นี้ 'รองเท้าคู่นี้'

6) คำแสดงความเป็นเจ้าของ

โดยปกติ การแสดงความเป็นเจ้าของในภาษาเราจีนทำได้โดยการนำคำที่เป็นเจ้าของวางหลังคำนามที่ถูกเป็นเจ้าของ ดังตัวอย่าง

- (12) gun caŋsan
พ่อ จางซาน 'พ่อของจางซาน'

นอกจากนี้ ยังพบว่าการแสดงความเป็นเจ้าของสามารถทำได้โดยการใช้ คำ loŋm 'ของ' วางไว้หน้าคำที่เป็นเจ้าของ โดยใช้ร่วมกับกริยา muh 'เป็น'

- (13) kaŋ ?oj katu ni muh loŋm siawhoŋ
บ้าน สาม หลัง นี้ เป็น ของ เสี่ยวหง 'บ้านสามหลังนี้เป็นของเสี่ยวหง'

7) คำกริยา

กริยาภาษาเราจีนทำหน้าที่เป็นแก่นของกริยาวลี พิจารณาตามโครงสร้างสามารถแบ่งได้เป็นกริยาเดี่ยวและกริยาเรียง

- กริยาเดี่ยว

กริยาเดี่ยวสามารถแบ่งได้ตามลักษณะโครงสร้าง คือ ต้องมีกรรมหรือไม่มีกรรม ได้แก่ สกรรมกริยา อกรรมกริยา ทวิกรรมกริยา และกริยาบอกสภาพ ซึ่งจะแสดงตัวอย่างของกริยาแต่ละชนิดตามลำดับ

กริยาในตัวอย่างที่ (14-16) ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของสกรรมกริยาซึ่งต้องมีกรรมของประโยค

(14)	me	hom	bom	
	เธอ	กิน	ข้าว	'เธอกินข้าว'
(15)	ʔo	deʔ	ʔǎn	
	ฉัน	เรียก	เขา	'ฉันเรียกเขา'
(16)	ʔo	ci	caŋsan	
	ฉัน	ชื่อ	จางซาน	'ฉันชื่อจางซาน'

กริยาในตัวอย่างที่ (17-18) คือ ตัวอย่างอกรรมกริยาซึ่งไม่ต้องมีกรรมของประโยคในภาษาเราจีน

(17)	ʔǎn	nə	khəj		
	เขา	อนุภาค	สบาย	'เขาสบายดี'	
(18)	ʔǎn	jic	cəŋ	juʔ	
	เขา	ลุกขึ้น	ยืน	ตอนนี้	'เขากำลังยืนขึ้น'

กริยาในตัวอย่างที่ (19-20) เป็นตัวอย่างของทวิกรรมกริยาซึ่งต้องมีทั้งกรรมตรงและกรรมรองปรากฏพร้อมด้วย ในที่นี้ยกตัวอย่างกริยา teh 'ให้' มีการกำกับหน้ากรรมรองด้วย อนุภาค nə และสามารถย้ายตำแหน่งของกรรมรองได้

(19)	ʔo	teh	peʔ	nə	da	ʔadɔj	
	ฉัน	ให้	หนังสือ	แก่	คน	คนโน้น	'ฉันให้หนังสือแก่คนโน้น'
(20)	ʔo	teh	nə	ʔǎn	peʔ		
	ฉัน	ให้	แก่	เขา	หนังสือ		'ฉันให้หนังสือแก่เขา'

จากตัวอย่าง (20) จะเห็นว่ากรรมรองถูกย้ายมาอยู่ติดกับกริยา ส่วนกรรมตรงก็เลื่อนไปอยู่ท้ายสุดของประโยค

กริยาในตัวอย่างที่ (21-22) จะเป็นตัวอย่างแสดงกริยาบอกสภาพที่บอกถึงลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ในภาษาเราจีน

- (21) ?im he? da?
น้ำ แล้ว ร้อน 'น้ำร้อนแล้ว'
- (22) do ?ǎn ca
ตัว เขา สูง 'เขาสูง'

- กริยาเรียง

ในภาษาเรจิน มีการนำกริยามาเรียงต่อกันเพื่อแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์หนึ่งๆ ได้ เหมือนกับหลายๆภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- (23) ?ǎn ci haw hom bom
เขา จะ ไป กิน ข้าว 'เขาจะไปกินข้าว'
- (24) ?ǎn joŋ ɡon hou? khunmin
เขา พา ลูก ขึ้น คุณหมิง 'เขาพาลูกขึ้น(ไป)คุณหมิง'
- (25) caŋsan dǎh pe? tɛh nə ɡun ?ǎn
จางซาน เอา หนังสือ ให้ แก่ พ่อ เขา 'จางซานเอาหนังสือให้พ่อเขา'

ตัวอย่างที่ (23) มีกริยาสองคำคือ haw 'ไป' และ hom 'กิน' เรียงต่อกันโดยไม่มีคำอื่นมาคั่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในประโยคนี้มีการแสดงกริยาทั้งสองตามลำดับคือ 'ไป' แล้ว 'กิน' ส่วนในตัวอย่างที่ (24) และ (25) เป็นกริยาเรียงที่มีกรรมตรงของกริยาคำแรกมาก่อนที่จะมีกริยาอีกคำตามมา

8) คำช่วยหน้ากริยา

กริยาช่วยหน้ากริยา ปรากฏหน้าคำกริยาเพื่อทำหน้าที่ขยายความหมายของคำกริยาให้ชัดเจนมากขึ้น ตัวอย่างคำช่วยหน้ากริยาในภาษาเรจิน เช่น

- (26) ?o si jə ?ǎn
ฉัน อยาก เห็น เขา 'ฉันอยากพบเขา'
- (27) ?o tu dǎm jə ?ǎn
ฉัน ไม่ เคย เห็น เขา 'ฉันไม่เคยพบเขา'
- (28) ble ni pən hom
ผลไม้ นี้ ไปได้ กิน 'ผลไม้นี้กินได้'
- (29) jədo ɡrouh ?o nə ?ǎn
กำลัง พุด ฉัน กับ เขา 'ฉันกำลังพุดกับเขา'

คำว่า si 'อยาก' ในตัวอย่างที่ (26) ปรากฏหน้ากริยาเพื่อบอกความต้องการของประธานของประโยค คำว่า dām 'เคย' ในตัวอย่างที่ (27) บอกการมีประสบการณ์เรื่องต่างๆ ของประธานของประโยค คำว่า pən 'ได้' ในตัวอย่างที่ (28) บอกความสามารถที่จะทำการกระทำนั้นๆ และคำว่า jɔdɔ 'กำลัง' ในตัวอย่างที่ (30) แสดงว่าเหตุการณ์นั้นๆ กำลังดำเนินอยู่ในขณะที่พูด

9) คำกริยาวิเศษณ์

คำกริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายกริยา ปรากฏหลังคำกริยาหลัก หรือบางครั้งจะปรากฏหน้าประธานของประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (31) caŋsan mǎh **gin** ɡɔn
 จางซาน มี มาก ลูก
 'จางซานมีลูกมาก'
- (32) jɔdɔ haw **krǎn** ʔo
 กำลัง ไป เร็ว นั้น
 'ฉันกำลังไปอย่างรวดเร็ว'
- (33) jɔdɔ **kran** ʔo nə haw
 กำลัง เร็ว นั้น จะ ไป
 'ฉันกำลังจะไปอย่างรวดเร็ว'

10) คำอนุภาค

เนื่องจากคำอนุภาคนั้น มีการใช้ที่ซับซ้อน หากต้องการจะให้ได้ความหมายและหน้าที่ที่สมบูรณ์ จำเป็นที่จะต้องมีการเก็บข้อมูลและทำการศึกษายอย่างละเอียดมากขึ้น ในที่นี้จะกล่าวถึงหน้าที่ของคำอนุภาคในภาษาเรจินที่พบการใช้ในชีวิตประจำวันพอสังเขป ซึ่งได้แก่ nə heʔ และ hɔc

- nə

อนุภาคคำนี้พบปรากฏหน้าคำ 3 ชนิด คือ กริยา สถานที่ และคนหรือสิ่งมีชีวิต กล่าวคือ 1) เมื่อปรากฏหน้ากริยาจะแสดงสภาพที่เป็นอยู่หรือกำลังจะเกิดขึ้นดังตัวอย่าง (34) 2) เมื่อปรากฏหน้าสถานที่จะแสดงถึงจุดหมายปลายทาง ดังตัวอย่าง (35) และ 3) กรณีที่ปรากฏหน้าคนหรือสิ่งมีชีวิตแสดงให้เห็นว่าคำนั้น ๆ เป็นกรรมรองของประโยค ดังตัวอย่าง (36)

- (34) me nə hom bom
 เธอ จะ กิน ข้าว 'เธอจะกินข้าว'
- (35) ʔǎn haw nə man
 เขา ไป ยัง สวน 'เขาไปสวน'

- (36) dǎh peʔ teh nə ʔǎn
 เอา หนังสือ ให้ แก่ เขา 'เอาหนังสือให้เขา'

- heʔ

อนุภาคนี้ปรากฏหน้ากริยาแสดงความหมายการเสร็จสิ้นของเหตุการณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (37) ʔo heʔ jə ʔǎn
 ฉัน เสร็จ เห็น เขา 'ฉันพบเขาแล้ว'
- (38) peʔ ʔo heʔ dǎh jəʔ
 หนังสือ ฉัน เสร็จ ได้ กำลัง 'หนังสือ ฉัน ได้รับแล้ว'

- hɔc

อนุภาค hɔc สามารถเป็นได้ทั้งกริยาหลักของประโยคและทำหน้าที่เป็นอนุภาคที่แสดงการเสร็จสิ้นของกริยาต่างๆ โดยจะปรากฏหลังคำกริยาหลัก ตัวอย่าง (39) แสดงการทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค ส่วนตัวอย่าง (40-41) แสดงหน้าที่ในฐานะอนุภาคของประโยค

- (39) hɔc jəʔ
 เสร็จ กำลัง 'เสร็จแล้ว'
- (40) thǎp kəlan hɔc
 ห้าม พุด เสร็จ 'ห้ามพุดแล้ว'
- (41) ʔo tu haw mə hɔc
 ฉัน ไม่ ไป ไหน เสร็จ 'ฉันไม่ไปไหน (อีก) แล้ว'

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการใช้อนุภาค heʔ และ hɔc ในประโยคเดียวกัน เพื่อแสดงการเสร็จสิ้นที่สมบูรณ์ของกริยาดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (42) ʔo heʔ hɔc hom
 ฉัน แล้ว เสร็จ กิน 'ฉันกินเสร็จแล้ว'
- (43) ʔim heʔ daʔ hɔc
 น้ำ แล้ว ร้อน เสร็จ 'น้ำร้อนแล้ว'

11) คำประสม

คำประสมเป็นคำที่เกิดจากการที่คำสองคำซึ่งมีความหมายอยู่แล้วมาประกบกันเป็นคำใหม่เป็นลักษณะการสร้างคำแบบหนึ่ง que พบในภาษาเรารจีน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(44)	ʔim	taŋ	
	น้ำ	ใหญ่	'น้ำท่วม'
(45)	ɡon	maj	
	ลูก	ผู้ชาย	'ผู้ชาย'
(46)	magian	nə	tăh
	เดือน	จะ	มา
			'เดือนหน้า'

คำว่า ʔimtaŋ 'น้ำท่วม' ในตัวอย่าง (44) มาจากการรวมกันของคำว่า ʔim 'น้ำ' และ taŋ 'ใหญ่' และในตัวอย่าง (45) ก็เป็นการรวมกันของคำว่า ɡon 'ลูก' และ คำว่า maj 'ผู้ชาย' เป็นคำใหม่หมายถึง ɡonmaj 'ผู้ชาย หรือ ชายหนุ่ม' ส่วนในตัวอย่าง (46) เป็นคำประสมที่มาจากกรรวมกันของคำว่า magian 'เดือน' อนุภาค nə ที่แสดงเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น และคำกริยา tăh 'มา' ได้คำที่หมายถึง 'เดือนหน้า'

12) คำยืม

คำยืมภาษาต่างประเทศที่พบในภาษาเรารจีน มีทั้งคำที่มาจากภาษาไตและภาษาจีน เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของชุมชนที่พูดภาษาเรารจีนนั้น อยู่ในเขตปกครองตนเองต่อหง ไต-จิงโพ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชาวไตอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงมีการปะปนของภาษาไตและจีนในภาษาเรารจีนที่พูดอยู่ในปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(47)	ble	makhə	
	ผล	มะเขือ	'มะเขือ' (ภาษาไต)
(48)	ble	məmək	
	ผล	มะม่วง	'มะม่วง' (ภาษาไต)
(49)	ble	makhəsom	
	ผล	มะเขือส้ม(มะเขือเทศ)	'มะเขือเทศ' (ภาษาไต)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำที่มาจากภาษาไตนั้นเป็นคำที่ใช้เรียกผักผลไม้เป็นส่วนใหญ่ และจากข้อมูลพบว่าคำที่มาจากภาษาจีนและใช้ในภาษาเรารจีนนั้น ส่วนใหญ่เป็นชื่อเฉพาะต่างๆ เช่น ชื่อคน ชื่อเมือง

อย่างไรก็ตามเรื่องของคำยืมรวมทั้งอิทธิพลของภาษาไตและจีนที่มีต่อภาษาปะหล่องที่พูดในเดือหงนั้น ยังคงต้องการการศึกษาที่ละเอียดมากกว่านี้

4.3.2.2 วลี

โครงสร้างวลีในภาษาเราจินประกอบด้วยหน่วยหลักซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นของวลีและอาจจะตามด้วยหน่วยขยายด้วยก็ได้ วลีสามารถจำแนกตามชนิดของคำที่เป็นหน่วยหลักได้ คือ นามวลี และกริยาวลี

1) นามวลี

โครงสร้างนามวลีอาจประกอบด้วยคำนามเพียงคำเดียว ซึ่งเป็นแก่นของวลีหรือประกอบด้วยคำนามตามด้วยส่วนขยายอื่นๆได้

(50)	ʔim	ʔa	saleʔ	
	น้ำ	สอง	ถ้วย	'น้ำสองถ้วย'
(51)	səŋ	kə		
	วัน	ครึ่ง		'วันครึ่ง'

จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำนามซึ่งเป็นแก่นของวลีปรากฏอยู่ในตำแหน่งหน้าสุดแล้วตามมาด้วยส่วนขยาย

2) กริยาวลี

โครงสร้างกริยาวลีในภาษาเราจิน อาจจะประกอบด้วยกริยาหลักซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นของวลีเพียงคำเดียว กริยาหลายคำเรียงกัน หรือกริยาที่มีส่วนขยายก็ได้

(52)	həc	juʔ		
	เสร็จ	กำลัง		'เสร็จแล้ว'
(53)	ʔatə	mə		
	วันนี้	ร้อน		'วันนี้ร้อน'

ตัวอย่างที่ (52) คือ กริยาวลีที่ประกอบด้วยกริยาหลักปรากฏในตำแหน่งหน้าสุดตามด้วยส่วนขยายที่แสดงลักษณะของเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้น ณ ขณะที่พูด ส่วน โครงสร้างวลีในตัวอย่างที่ (53) ประกอบด้วยกริยาหลักเพียงหนึ่งคำทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยคโดยมีส่วนขยายของประโยคที่บอกเวลาอยู่ต้นประโยค

4.3.2.3 ประโยค

โครงสร้างประโยคพื้นฐานในภาษาเรจิน มีการเรียงส่วนต่างๆ ในโครงสร้าง คือ ประธาน-กริยา-กรรม ในส่วนนี้จะกล่าวถึงโครงสร้างประโยคโดยแบ่งตามหน้าที่ของประโยค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ประโยคบอกเล่า

ประโยคบอกเล่าในภาษาเรจินมีโครงสร้างพื้นฐานคือ ประธาน-กริยา-ส่วนเติมเต็ม/กรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (54) ?ǎn ci caŋsan
เขา ชื่อ จางซาน 'เขาชื่อจางซาน'
- (55) ?o kapǎp ?ǎn
ฉัน พบ เขา 'ฉันพบเขา'

ตัวอย่าง (54-55) แสดงโครงสร้างประโยคบอกเล่าพื้นฐานในภาษาเรจินที่ขึ้นต้นด้วยประธานของประโยคตามด้วยกริยาและส่วนเติมเต็มใน (54) และตามด้วยกรรมใน (55)

ส่วนใหญ่ผู้พูดภาษาเรจินมักจะใช้ประโยคที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน คือ นำประโยคพื้นฐานมาเรียงต่อกัน โดยไม่ใช้คำเชื่อมในการบอกเล่าเนื้อความที่ซับซ้อนมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (56) ?o hɔc hom phe, ci haw
ฉัน เสร็จ กิน อิ่ม, ก็ ไป
'ฉันกินข้าวอิ่ม ก็จะไป'
- (57) caŋsan nə toh ka?ɔn, lisi nə miah
จางซาน จะ พูด เพลง ลีชื่อ จะ เต้น
'จางซานจะร้องเพลงส่วนลีชื่อจะเต้น'
- (58) ?o teh caŋsan dǎh pe? teh nə gun ?ǎn
ฉัน ให้ จางซาน เอา หนังสือ ให้ แก่ พ่อ เขา
'ฉันให้จางซานเอาหนังสือให้พ่อเขา'

ตัวอย่างที่ (56) เป็นประโยคที่แสดงเหตุการณ์สองอย่างในประโยคเดียวกัน คือ 'ฉันกินข้าวอิ่ม' และ '(ฉัน)ไป' ซึ่งเป็นสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันโดยประธานคนเดียวกัน ส่วนในตัวอย่าง (57) เป็นประโยคที่แสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์เช่นกันแต่มีประธานต่างกัน คือ 'จางซานจะร้องเพลง' และ 'ลีชื่อจะเต้น' ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน และในตัวอย่าง (58) เป็นประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่สอง

เหตุการณ์ที่เกิดตามลำดับกัน โดยที่กรรมของประโยคแรกเป็นประธานของประโยคที่ตามมา คือ 'ฉันให้จางซาน' ในที่นี้หมายถึงวานหรือบอกให้ทำ และ 'จางซานเอาหนังสือให้พ่อเขา' จะเห็นว่าประโยคดังกล่าวเหล่านี้ไม่ได้มีการใช้คำเชื่อมใดใดเลย อย่างไรก็ตาม ในภาษาเราจีนยังพบว่ามีการใช้คำเชื่อมอยู่บ้างในประโยคเงื่อนไขและประโยคเปรียบเทียบ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

2) ประโยคคำถาม

ประโยคคำถามแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประโยคคำถามเนื้อหาและประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งมีโครงสร้างดังนี้

- ประโยคคำถามเนื้อหา

ประโยคคำถามเนื้อหาที่มีโครงสร้างประโยคโดยมีคำแสดงคำถามอยู่ต้นประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(59) **ʔase** haw nə man
ใคร ไป ที่ สวน 'ใครไปสวน'

(60) **səmpaj** ʔǎn haw nə man
ทำไม เขา ไป ที่ สวน 'เขาไปสวนทำไม'

ตัวอย่างที่ (59-60) เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบว่า ใครและ ทำไม ตามลำดับ โดยจะเห็นว่ามีการวางคำแสดงคำถามไว้ต้นประโยค

- ประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธ

ประโยคคำถามที่ต้องการการตอบรับหรือปฏิเสธในภาษาเราจีนนั้น สามารถทำได้โดยการใช้ทำนองเสียงสูงตอนท้ายประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(61) caŋsan he haw nə man ʔǎn
จางซาน แล้ว ไป ที่ สวน เขา 'จางซานไปสวนแล้วหรือ'

โครงสร้างประโยคคำถามตอบรับ-ปฏิเสธในตัวอย่าง (61) มีลักษณะแบบเดียวกับประโยคบอกเล่าที่มีภาคประธาน และภาคกริยา แต่จะมีการขึ้นทำนองเสียงสูงในตอนท้ายของประโยค ลักษณะการสร้างประโยคคำถามเช่นนี้สามารถทำได้กับประโยคที่ไม่มีประธานด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(62) teh ʔǎn haw
ให้ เขา ไป 'ให้เขาไปไหม'

แม้ประโยคในตัวอย่าง (62) จะไม่มีประธานของประโยคปรากฏ แต่ก็เป็นที่เข้าใจว่าในที่นี้คนที่ถูกถามคือประธานของประโยค ดังนั้นในตัวอย่างนี้จึงสามารถแปลได้ว่า "เธอให้เขาไปไหม" หากไม่มีการใช้ทำนองเสียงสูงท้ายประโยค ประโยคนี้ จะเป็นประโยคคำสั่ง

3) ประโยคคำสั่ง

โครงสร้างของประโยคคำสั่งในภาษาเราก็นั้นเหมือนกับภาษาโดยทั่วไปคือ ขึ้นต้นด้วยภาคแสดงหรือกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(63)	tih	pe?	ni		
	อ่าน	หนังสือ	นี้		'อ่านหนังสือนี้'
(64)	kəlan	nə	ʔən		
	พูด	กับ	เขา		'บอกเขา'
(65)	dəh	pe?	teh	nə	ʔən
	เอา	หนังสือ	ให้	กับ	เขา
					'เอาหนังสือให้เขา'

ตัวอย่างที่ (63-65) ข้างต้นนี้ เป็นประโยคคำสั่งที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยขึ้นต้นประโยคด้วยคำกริยานั้น ๆ นอกจากนี้ หากผู้พูดต้องการจะสั่งโดยการห้ามไม่ให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดก็สามารถขึ้นต้นประโยคด้วยการใช้คำที่แสดงการห้าม ซึ่งมี 3 คำ คือ thăp 'ไม่ต้อง' koj 'อย่า' และ ʔaw 'ไม่' ตัวอย่างของประโยคคำสั่งแบบห้ามไม่ให้กระทำในภาษาเราก็นั้น คือ

(66)	thăp	kəlan	həc		
	ไม่ต้อง	พูด	แล้ว		'ไม่ต้องพูดแล้ว'
(67)	koj	kəlan			
	อย่า	พูด			'อย่าพูด'
(68)	ʔaw	pən	kəlan		
	ไม่	ได้	พูด		'พูดไม่ได้ (อย่าพูด)'

การสั่งโดยใช้ thăp หน้าคำกริยาต้นประโยคในประโยคคำสั่งในตัวอย่าง (66) ให้ความหมายในทำนองว่าผู้พูดไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้น ส่วนในตัวอย่างที่ (67) ขึ้นต้นประโยคด้วย koj ตามด้วยกริยานั้น เป็นการห้ามไม่ให้ผู้ฟังทำกริยานั้น และตัวอย่างที่ (68) มีการใช้คำว่า ʔaw คู่กับกริยาช่วย pən หน้ากริยาหลัก ในการขึ้นต้นประโยค เพื่อบอกว่าผู้ฟังไม่สามารถทำกริยานั้นได้ จะเห็นว่าทั้งสามตัวอย่างเป็นการบอกถึงเจตนาของผู้พูดที่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้น ๆ หรือเป็นการห้ามนั่นเอง

4) ประโยคปฏิเสธ

ในภาษาเรจินั้น มีคำแสดงการปฏิเสธ 3 คำ คือ tu "ไม่" ?aw "ไม่" และ gǎm "ยังไม่" ซึ่งจะปรากฏหน้าคำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (69) ?o tu jə ?ǎn
 ฉัน ไม่ พบ เขา 'ฉันไม่พบเขา'
- (70) ?im ?aw da? hɔc
 น้ำ ไม่ ร้อน แล้ว 'น้ำไม่ร้อนแล้ว'
- (71) ?o gǎm hom
 ฉัน ยังไม่ กิน 'ฉันยังไม่ได้อีก'

คำแสดงการปฏิเสธสองคำแรก คือ tu 'ไม่' ในตัวอย่างที่ (69) และ ?aw 'ไม่' ในตัวอย่างที่ (70) สามารถใช้แทนกันได้ โดยจะแสดงการปฏิเสธกริยาของประโยค ส่วนคำว่า gǎm 'ยังไม่' ในตัวอย่างที่ (71) นั้นให้ความหมายว่าประธานของประโยคยังไม่ได้ทำกริยานั้น

5) ประโยคเงื่อนไข

ประโยคเงื่อนไขในภาษาเรจินจะมีคำแสดงเงื่อนไข "ถ้า" อยู่ต้นประโยคที่แสดงเงื่อนไข จากนั้นตามด้วยผลของเงื่อนไขนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (72) ?iŋ caŋsan he haw kheŋ nəŋ, ?ǎn ci?ɔn nə beŋ sim
 ถ้า จางซาน แล้ว ไป ใน ป่า เขา จะ FUT ยิง นก
 'ถ้าจางซานเข้าไปในป่า เขาจะยิงนก'
- (73) ?iŋ vǎc caŋsan ka?ɔn ?ǎn ci haw hom bom
 ถ้า ท้อง จางซาน ร้อง เขา จะ ไป กิน ข้าว
 'ถ้าท้องของจางซานร้อง เขาจะไปกินข้าว'

จากประโยคตัวอย่างทั้งสองประโยคข้างต้น จะเห็นว่าประโยคขึ้นต้นด้วยคำแสดงเงื่อนไข คือ ?iŋ "ถ้า" และตามด้วยประโยคที่แสดงผลของเงื่อนไขนั้น แต่บางครั้งประโยคที่มีคำแสดงเงื่อนไขสามารถปรากฏตามหลังประโยคที่แสดงผลของเงื่อนไขได้ ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับประโยคเงื่อนไขในภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (74) caŋsan ci?ɔn nə beŋ sim, ?iŋ ?ǎn he haw kheŋ nəŋ
 จางซาน จะ FUT ยิง นก ถ้า เขา แล้ว ไป ใน ป่า
 'จางซานจะยิงนก ถ้าเขาเข้าไปในป่า'

- (75) caŋsan ci haw hom bom, ?iŋ vǎc ?ǎn ka?ɔn
 จางซาน จะ ไป กิน ข้าว ถ้ำ ท้อง เขา ร้อง
 'จางซานจะไปกินข้าว ถ้ำท้องของเขาร้อง'

6) ประโยคเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบในภาษาเรจินทำได้โดยการใช้อำนาจแสดงการเปรียบเทียบ คือ khu "กว่า" สำหรับการเปรียบเทียบขั้นกว่า ในตัวอย่างที่ (76-77) และ ?e "ที่สุด" ในการเปรียบเทียบขั้นสูงสุด ในตัวอย่างที่ (78)

- (76) caŋsan ca khu lisu
 จางซาน สูง กว่า ลีซู
 'จางซานสูงกว่าลีซู'
- (77) kadi sim ni ŋɔh khu pe? ?a go
 รองเท้า คู่ นี้ แพง กว่า หนังสือ สอง ลีบ
 'รองเท้านี้แพงกว่าหนังสือี่ลีบ'
- (78) khe ro ni caŋsan ?e ca
 ใน หมู่บ้าน นี้ จางซาน **ที่สุด** สูง
 'จางซานสูงที่สุดในหมู่บ้าน'

โดยสรุป โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาเรจิน หรือนะอง ที่ได้นำเสนอไว้ข้างบนนี้เป็นโครงสร้างไวยากรณ์พื้นฐาน ลักษณะสำคัญที่พบว่าคล้ายกับลักษณะของภาษาต่าง ๆ ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก คือ คำสรรพนาม ซึ่งประกอบด้วยบุรุษ ซึ่งแบ่งเป็น บุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 และพจน์ ซึ่งแบ่งเป็น เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ รวมทั้งการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ทวิพจน์และพหูพจน์ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่พบได้ในภาษาอื่น ๆ ของตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกเช่นกัน ภาษาเรจินมีลักษณะสำคัญที่เป็นลักษณะร่วมของภาษาต่าง ๆ ที่พุดอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ โครงสร้างนามวลีที่ประกอบด้วย คำนาม+คำจำนวนนับ+คำลักษณนาม และโครงสร้างกริยาวลีที่ประกอบด้วยกริยาคำกริยา ส่วนโครงสร้างประโยคพื้นฐานของภาษาเรจิน คือ ประธาน+กริยา+กรรม และนำประโยคพื้นฐานมาเรียงต่อกัน โดยมักไม่มีคำเชื่อมเมื่อต้องบอกเล่าเนื้อความที่ซับซ้อนขึ้น

4.4 สรุปและอภิปรายปะหล่องในเตอหง ยูนนาน

จากการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในเตอหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ปรากฏว่ามีชาวปะหล่องในเตอหง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มรัฐไม จะพบในบริเวณเมืองรัฐลีและแขวงหลงชาน กลุ่มเราคต กลุ่มปูลุ

กลุ่มเหลียงและกลุ่มเรจินส่วนใหญ่จะตั้งหมู่บ้านอยู่ในตำบลซานไท่ซาน อำเภอหมางซื่อ แขวงลู่ซี หมู่บ้านของชาวปะหล่องในยูนนานก็จะอยู่บนภูเขาเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับหมู่บ้านชาวปะหล่องในเชียงตุง ชื่อที่เป็นทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในประเทศจีน คือ “เต้อาง” คำว่า “เต้อาง” เป็นชื่อที่ชาวปะหล่องกลุ่มเหลียงใช้เรียกตนเองเมื่อพูดคุยกับคนในกลุ่ม ชาวปะหล่องกลุ่มเรจินเรียกตนเองว่า “ละอาน” กลุ่มปูละเรียกตนเองว่า “กะอาน” กลุ่มเรจินเรียกตนเองว่า “นะอาน” ส่วนกลุ่มรูไมยังคงเรียกตนเองว่า “รูไม” ชื่อเรียกตนเองของกลุ่มเหลียงได้รับความเห็นชอบจากชาวปะหล่องในประเทศจีนให้ใช้เป็นชื่อกลุ่มว่า “ชนชาติเต้อาง” ก็เพราะชื่อนี้เป็นชื่อเดียวกันกับชื่อเรียกตนเองของชาวปะหล่องในรัฐฉาน ประเทศพม่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่ตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณน้ำคำและน้ำซัน และเป็นที่ยอมรับจากชาวปะหล่องด้วยกันว่าเป็นภาษาปะหล่องที่มีสถานภาพดีกว่าภาษาปะหล่องที่พูดที่อื่น ๆ

Leslie Milne (1910, 1924) นักวิชาการชาวอังกฤษก็ได้ศึกษาเรื่องความเป็นอยู่และภาษาของชาวปะหล่องทางตอนเหนือของรัฐฉาน ประเทศพม่า ที่เรียกว่า “รูไม” และ “ตะอาน” ซึ่งตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณเมืองน้ำคำและน้ำซัน แต่ข้อมูลคำศัพท์ของ Milne ก็ยังไม่ได้บันทึกอย่างเป็นระบบนัก Shorto (1960, 1963) ก็ศึกษาภาษาของชาวปะหล่องที่น้ำซันเช่นกัน และได้จัดบันทึกอย่างเป็นระบบ แต่ทั้งสองผลงานนี้ก็เป็นการศึกษาภาษาปะหล่องในเขตของประเทศพม่า ผลการสำรวจและเก็บข้อมูลภาษาปะหล่องในเต้อางยูนนาน ประเทศจีนของโครงการวิจัยนี้ จึงเป็นการสำรวจและเก็บข้อมูลในพื้นที่และจัดบันทึกภาษาอย่างเป็นระบบด้วยสัทอักษรสากล

ผลงานที่เกี่ยวกับชาวปะหล่อง หรือชนชาติเต้อางของนักวิชาการจีนก็มีอยู่บ้างไม่มากนัก แต่ผลงานทั้งหมดก็เขียนเป็นภาษาจีน ผลงานของ Chen Xiangmu, Wang Jingliu & Lai Yongliang (1986) ระบุว่า ภาษาเต้อางมี 3 ภาษาถิ่น คือ ภาษาปูละ ภาษาเหลียง และภาษารูไม อีกทั้งภาษาปูละแยกย่อยเป็นภาษาปูละกับภาษาเรจิน ผลสำรวจและเก็บข้อมูลคำศัพท์พื้นฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลระบบเสียงและไวยากรณ์เบื้องต้นของโครงการวิจัยนี้ โดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์จึงน่าจะให้ภาพรวมของภาษาปะหล่องในประเทศจีนเป็นระบบมากขึ้น แม้จะยังไม่สามารถเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ในรายละเอียดของทุกภาษาถิ่นได้ก็ตาม แต่จากการวิเคราะห์โดยวิธีการทางภาษาศาสตร์ก็บอกได้ว่า ภาษาเรจินมีความคล้ายกันมากกับภาษาดระอานบ้านป่าในเชียงตุง ทั้งในเรื่องระบบเสียง รวมทั้งคำศัพท์

อย่างไรก็ดี ด้วยระยะเวลาในการสำรวจและเก็บข้อมูลที่ไม่มากนัก ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลคำศัพท์ของทุกกลุ่มได้ ดังนั้น รายการคำศัพท์ที่นำเสนอในบทที่ 5 จึงเป็นรายการคำศัพท์ชุด 285 คำของภาษาเรจิน รูไม ปูละ และเหลียง และเป็นรายการคำศัพท์ชุด 927 คำของภาษาเรจินเพียงภาษาเดียวที่นำเสนอเปรียบเทียบกับภาษาดระอานบ้านป่าในเชียงตุง ประเทศพม่า

บทที่ 5

คำศัพท์พื้นฐานภาษาปะหล่อง

รายการคำศัพท์พื้นฐานของภาษาปะหล่องที่นำเสนอในบทที่ 5 นี้ แบ่งเป็น 2 ชุดด้วยกัน ชุดแรก (หัวข้อ 5.1) รายการคำของภาษาปะหล่องที่พูดโดยชนชาติตัวเองหรือปะหล่องที่ต่อหงประเทศจีน เป็นรายการคำศัพท์ชุดเล็ก ซึ่งมีรายการคำศัพท์ 285 คำ จากชุดรายการคำ Southeast Asia Wordlist (Mahidol University Field Methods – revised 1990) และชุดที่ 2 (หัวข้อ 5.2) รายการคำของภาษาปะหล่องหรือคาระอองที่บ้านป้าว เชียงตุง ประเทศพม่า และภาษาเรากินที่พูดที่บ้านเชียงไซ่ถึง ต่อหง ประเทศจีน ซึ่งมีรายการคำศัพท์ 927 คำ การที่ไม่ได้รวมคำศัพท์ภาษาเรากินไว้ในรายการคำ 5.1 แต่รวมไว้ในรายการคำ 5.2 ก็เพื่อเทียบแสดงให้เห็นความเหมือน/ความคล้ายคลึงของภาษาคาระอองบ้านป้าว และภาษาเรากินนั่นเอง

5.1 คำศัพท์พื้นฐานภาษาปะหล่องที่พูดในต่อหง ประเทศจีน

รายการคำศัพท์พื้นฐานภาษาปะหล่องที่พูดที่เมืองต่อหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ประกอบด้วยคำศัพท์ภาษาตัวเอง 4 ภาษา คือ ภาษาเรากัด ภาษาจูไม ภาษาปูลู และภาษาเหลียง ทั้งหมด 285 คำ โดยคำศัพท์ที่มีเครื่องหมาย = เป็นคำศัพท์พื้นฐานจากรายการคำของสวาเดช 200 คำ (The remaining words on Swadesh 200 list (acc. Samarin 1967:220)) ส่วนที่มีเครื่องหมาย * เป็นคำศัพท์พื้นฐานจากรายการคำของสวาเดช 100 คำ (Swadesh 100 list (acc. Samarin 1967: 221-223)) สำหรับคำที่เหลือที่ไม่มีสัญลักษณ์เป็นคำที่เพิ่มเติมเข้ามาภายหลังซึ่งเป็นคำศัพท์พื้นฐานที่ภาษาต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ใช้ร่วมกัน ผู้ที่คัดเลือกและเพิ่มเติมรายการคำเหล่านี้ คือ Dr. David D. Thomas (1930-2006)

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาเรากัด	ภาษาจูไม	ภาษาปูลู	ภาษาเหลียง
=1	sky	ท้องฟ้า	blo:n	plɔ:n	bleŋ	ʂleŋ
*2	cloud	เมฆ	ŋu:ŋ?	ŋu:ŋ?	ʔu:t	kiʔu:t
*3	sun	ดวงอาทิตย์	khaŋai	saŋaj	ŋəj	səŋəj
*4	moon	ดวงจันทร์	pakjə:	pakjə:	blaŋgiar	blaŋkiar
*5	star	ดาว	la:w	la:w	kəman	səmap
=6	wind	ลม	khu:	khu:	khu:r	khu:r
*7	rain	ฝน	gla:j	kla:j	gla:j	kla:j
8	rainbow	รุ้ง	plaŋkadu:	pla:ŋ	ʔadɔ:ŋ	ʔajɔ:ŋ
=9	mist/fog	ไอน้ำ/หมอก	ŋu:ŋ?	ʔəm tak	ʔum khu:r	khəh ʔum
*10	night	กลางคืน	khaŋə:w	kasəm	khi:wməu	k ^h aməu

=11	day	กลางวัน	khaŋaj	ʔusaŋaj	ʔuŋəj	səŋwəj
=12	year	ปี	khanam	sanam	sənam	sanəm
=13	hail	ลูกเห็บ	bjə:	pjə:	priə:	priə:
=14	snow	หิมะ	---	---	---	---
=15	freeze	หนาวจนแข็ง	---	---	---	---
*16	water	น้ำ	ʔem	ʔəm	ʔu:m	ʔu:m
=17	river	แม่น้ำ	ʔwə:ŋ	ʔəmkaduh	ʔumtə:ŋ	ʔumdiŋda:ŋ
=18	lake	ทะเลสาบ บึง กว๊าน	---	---	---	---
=19	sea	ทะเล	---	---	---	---
*20	earth, soil	โลก/ดิน	kada:j	kata:j	kədai	kaɖa:j
*21	stone	หิน	ma:w	ma:w	mɛ:w	ma:w
*22	sand	ทราย	kha:jʔ	kha:j	khajʔ	ka:jʔ
23	mud	โคลน	ŋok	ʔəmkhə:	ŋwə:ŋ	ŋwə:ŋ
=24	dust	ฝุ่น	kabuh	kabuh	kapuh	khuh
25	gold	ทอง	khji:	khi:	khri:w	khri:
26	silver	เงิน	ʔwə:n	rə:n	rə:n	rə:n
*27	mountain	ภูเขา	no:	kəŋ	su:l	kədian
*28	tree	ต้นไม้	hə:j	taŋhəj, həj	hi	hi
=29	forest	ป่า	loŋ hə:j	loŋ hə:j	zɪŋ	zɪŋ
*30	leaf	ใบไม้	l̥a:	l̥a:	l̥ɛ: hi:	l̥a: hi:
*31	bark	เปลือกไม้	kok hə:j	kok hə:j	gləʔ hi:	buk hi:
=32	flower	ดอกไม้	box	poh	boh	boh
*33	root	รากไม้	ʔəh hə:j	rəh hə:j	riah hi:	riah hi:
=34	fruit	ผลไม้	ʔlɔ:j	plɔ:j	bli:	ʔli:
*35	seed	เมล็ด	kaʔa:ŋ	bəplɔ:j	bəŋgle:	kaʔa:ŋ
=36	grass	หญ้า	bjai	bat	praj	braj
=37	stick	กิ่งไม้	ʔa: hə:j	ra:	keʔ hi	ra:, kaʔ hi:
38	banana	กล้วย	glɔ:j	klɔ:j	glɔ:j	klɔ:j
39	rattan	หวาย	bləŋ		pluŋ	ri:w
40	areca	หมาก	---	---	---	---
41	papaya	มะละกอ	blɔ:j kaj	ŋjɔ:wʔ	blisəŋpho:	siaŋ pho:

			sanpho:			
42	coconut	มะพร้าว	---	---	---	---
*43	bird	นก	si:m	si:m	sim	sim
=44	wing	ปีก	phjoŋ	phjoŋ	phiaŋ	phiaŋ
*45	feather	ขน	hik	hik	huʔ	huʔ
46	fly	บิน	bai	pi:	phru:	phru:
*47	egg	ไข่	bə:n	bə:n	gle:w	gra:u ʔiar
*48	tail	หาง	khada:	sata:	kəɗɛ:	sada:
=49	claw	เล็บของสัตว์	---	---	---	---
*50	horn	เขา	niŋ	niŋ	nuŋ	nuŋ
=51	animal	สัตว์	---	---	---	---
*52	dog	หมา	ʔaʔoʔ	saw	ʔaʔuʔ	ʔaʔoʔ
53	pig	หมู	lojʔ	lojʔ	leʔ	leʔ
54	chicken	ไก่	ʔjɛ:	ʔjə:	ʔiar	ʔiar
55	duck	เป็ด	bet	pet	pet, mɛʔpet	bet
*56	fish	ปลา	ka:	ka:	ke:	ka:
=57	snake	งู	han	han	hɔn	hɔŋ
58	rat	หนู	maŋaj	ŋa:j	mɛŋa:j	ŋa:j
59	rabbit	กระต่าย	maɓaŋdaj	paŋtaj	ɓaŋda:j	ɓaŋda:j
60	monkey	ลิง	mafa:	fa:	ŋam	ŋam
61	deer	กวาง	matɕaʔ	tɕaʔ	tɕɛʔ	tɕaʔ
62	tiger	เสือ	malava:	rava:j	mɛva:j	ʔava:j
63	buffalo	ควาย	makjaʔ	kjaʔ	kreʔ	kraʔ
64	cow	วัว	mak	mak	mɔʔ	mɔʔ
65	elephant	ช้าง	masa:ŋ	sa:ŋ	sɛ:ŋ	sa:ŋ
66	tusk	งาช้าง	ŋa: sa:ŋ	ŋoŋ	mujh sɛ:ŋ	ŋa: sa:ŋ
=67	worm	หนอน	vaʔ	vaʔ zɔ:	mɛvɛʔ	vaʔ
68	scorpion	แมลงป่อง	---	---	---	---
69	spider	แมงมุม	mave:m	ʔawe:m	mɛpe:ŋ	ʔaɓe:ŋ
*70	louse	เหา	masaj	sajʔ	kəbran	saj
71	mosquito	ยุง	matho:	suho:	ʔatɕu:m	ʔatɕo:m
*72	a fly	แมลงวัน	mayo:j	ro:j	ʔazɔ:j	ʔazɔ:j

*73	nose	จมูก	kadoŋmuh	kadoŋmuh	ʔamuɟ	muiɟ
*74	eye	ปาก	ŋa:ɟ	ŋa:ɟ	ŋa:ɟ	ŋa:ɟ
*75	ear	หู	tɕhok	tɕhok	joʔ	joʔ
*76	head	หัว	ken	kən	kiŋ	giŋ
*77	mouth	ปาก	mojʔ	mojʔ	mojʔ	mojʔ
*78	tooth	ฟัน	xa:ŋ	ɽa:ŋ	ɽɛ:ŋ	ɽa:ŋ
*79	tongue	ลิ้น	khadaʔ	sata:ʔ	kədeʔ	kaɗaʔ
*80	hair	ผม	hik ken	hik kən	huʔ kiŋ	huʔ kiŋ
*81	neck	คอ	khame:ŋ	khamə:ŋ	ʔamə:ŋ	ʔəmə:ŋ
82	shoulder	ไหล่	ɗaʔ	jaʔ	kəble:ŋ	səbla:ŋ jaʔ
*83	chest	หน้าอก	baŋnəh	kanəh	baŋʔəʔ	ba:ŋʔəʔ
*84	back	หลัง	kaŋəh	kaduʔ	klə:ŋ	klə:ŋ
*85	heart	หัวใจ	blo:ɟ nəh	poŋ kanəh	bli nəjh	nə:ɟ
*86	abdomen	ท้อง	vat	vat	veʔ	veʔ
=87	intestines	ไส้	khəyan	sənvat	rə:n ʔiar	rə:n
88	liver	ตับ	kado:m	kato:m	kəɗə:m	kaɗə:m
*89	hand	มือ	ɗaj	taj	ɗaj	ɗaj
90	palm	ฝ่ามือ	kaba: ɗaj	kapa taj	bəʔ ɗaj	kaɓa ɗaj
*91	nail	เล็บ	khi:m	ki:m	ʔahim	ʔahim
=92	leg	ขา	ble:w	blew	plaw	blaw
*93	foot	เท้า ดิ้น	ɗə:n	ɗə:n	tɕəŋ	ɗəŋ
*94	knee	เข่า	kəndɕəŋ	kənkjəŋ	kiŋkel	giŋgəŋ
95	thigh	ขาอ่อน ต้นขา	ble:w	ble:w	ɓlaw	blaw
96	calf	น่อง	bloŋ	pləjɗəŋ	bli: tɕəŋ	bli bər
*97	blood	เลือด	ŋa:m	ŋa:m	ŋɛ:m	ŋa:m
*98	bone	กระดูก	kaʔa:ŋ	kaʔa:ŋ	kəʔɛ:ŋ	kaʔa:ŋ
*99	skin	ผิวหนัง	hu:	hu:	hur	hur
*100	flesh	เนื้อ	ɗaŋ	jaŋ	ɗəŋ	joŋ
*101	fat	ไขมัน	bjəŋ	pjəŋ	priaŋ	priaŋ
=102	live	เป็น มีชีวิต	ʔi:m	ʔi:m	ʔim	ʔim
*103	die	ตาย	ɗə:m	jo:m	ɗam	jam
104	sick	เจ็บ ป่วย	se:w	sew	saw	səw

=105	breathe (ลมหายใจ)	หายใจ	(doh) phe:m	(toh) phə:m, (tuh) phə:m	phə:m	(həh) phə:m
*106	hear	ได้ยิน	ləŋa:w	taŋaw	ɗɛi:	ji saŋa:w
*107	see	เห็น	ɗɛ:w	jew	ɗɛi:	ji:
*108	speak	พูด	kala:ŋ	kjoh, kala:ŋ	kləh	dah
=109	laugh	หัวเราะ	kəŋah	kaŋah	kaŋjah	kəŋajh
110	weep	ร้องไห้	ɗa:m	ja:m	ɗɛ:m	ja:m
=111	suck	ดูด	ŋo:j?	ŋik	khrit	ŋo:t, khrit
=112	spit (v.)	ถ่ม	bat	bat	pe?	bɛ?
=113	blow	เป่า	bu?	pu:?	bu:t	bu:t
*114	bite	กัด	gak	kək	kia?	ga?
*115	eat	กิน (ข้าว)	ho:m	ho:m	hə:m	ho:m
*116	drink	ดื่ม	ɗoŋ	ɗoŋ	diaŋ	diaŋ
117	drunk	เมา	ɗəj?	maw	ɗəj?	kabur
=118	vomit	อาเจียน/รอก	həw	hə:	pe?	hə:l
=119	smell	ได้กลิ่น	ʔuh	ŋəj?	ʔujh	ʔujh
=120	think	คิด	kasan	take:m	sə:n	kasə:n
*121	know	รู้	no?	na:	nap	nap
=122	count	นับ	diç	diç	diç	dih
=123	fear (afraid, frightened)	กลัว	ɗəu	jau	ɗo:	jo:
124	want	ต้องการ/อยาก	saŋ (ho:m)	siŋbən	kapən	səbən
*125	sleep	หลับ	ʔi?	ʔi?	ʔit	ʔit
*126	lie	นอน	khəlaw	kalaw	mɛ:kap	kalo:
*127	stand	ยืน	ɗaŋ	ɗəŋ	ɗaŋ	ɗaŋ
*128	sit	นั่ง	ʔak	ʔak	ŋo:j	ŋo:j
*129	walk (go)	เดิน	ha:w	ha:w	he:w	ha:w
*130	come	มา	deh	dəh	rə:t	rət
131	go	ไป	ha:w	ha:w	he:w	ha:w
132	ascend	ขึ้น	hok	hok	ho?	ho?
133	descend	ลง	leh	leh	leh	lɛh
134	enter	เข้า	lep	ləp	lip	lip
135	return	กลับ	vi:	vi:	ve:ŋ	ve:ŋ

=136	turn	เลี้ยว	kablaʔ	kaplaʔ	bleʔ	kablaʔ
*137	swim	ว่ายน้ำ	lo:j ʔem	damʔəm	ʔloŋ ʔloŋ	ʔloŋ ʔloŋ
=138	float	ลอย	bə:j	pə:j	---	prə:j
=139	flow	ไหล	l̥a:j	l̥a:j	l̥a:j	l̥a:j
=140	push	ผลัก	tɕu:n	tɕu:n	thuj	thuj
=141	pull	ดึง	la:k	tit	dɪ:t	dɪt
=142	throw	ขว้าง ปา	fət	laŋvən, vən	ʔɔk	ʔɔk
=143	fall, drop	ตก หล่น	ɕɔh	ɕɔh	tɕɔh	ɕɔh
*144	give	ให้	deh	deh	teh	dɛh
=145	take	เอา	deh	təh	dəh	dəx
=146	wash	ล้าง	khojʔ	khojʔ	khuʔ	khojʔ
=147	laundry	ซัก	leh	ləh	lojh	lojh
=148	split	ผ่า	səloh	saloh	set	bloh
=149	tie	ผูก	yɪ:t	bak	duʔ	dɪʔ
=150	wipe	เช็ด	khut	khut	khut	khut:t
=151	rub (with a finger)	ถู ขัด	thuthik	thuthi:	thuthi:	thuthi:
=152	hit	ตี	ŋɔh	ŋɔh	meh	mɛh
=153	cut	ตัด	kep	kiap	kiap	kap
=154	stab	แทง	---	bjuh (แทง)	khluh (เจาะรู)	kədiɕ
=155	dig	ขุด	khut	kəh	loʔ	loʔ
=156	scratch	ขูด เกา	bok	pok	boʔ	boʔ
=157	squeeze	บีบ	ŋiat	ŋət	viat	səviat
*158	man	ผู้ชาย	ʔima:j	ʔima:j	ʔimaj	ʔimaj
*159	woman	ผู้หญิง	ʔiban	ʔipan	ʔibɔn	ʔibɔn
*160	person	คน	duʔuj	taʔi:	duʔi:	duʔi:
=161	father	พ่อ	kun	ku:n	kun	gu:n
=162	mother	แม่	ma:	ma:	mɛ:	ma:
=163	child	เด็ก / ลูก	ko:n	kɔ:n	kɔ:n	kɔ:n
=164	husband	พี่	ʔima:j	ʔima:j	ʔimaj	ʔimaj
=165	wife	เมีย	ʔiban	ʔipan	ʔibɔn	ʔibɔn
=166	older brother	พี่ชาย	ʔi:	pi:	vaj	vaj

=167	older sister	พี่สาว	bi:	pi:	vaj	vaj
168	younger sibling	น้อง	va:	va:	ve:	va:
*169	name	ชื่อ	ɕʰi:	tɕi:	tɕi:	tɕi:
*170	I (familiar)	ฉัน / กู	ʔaw	ʔaw	ʔo:	ʔo:
*171	you (sg.)	เธอ	maj	maj	məj	məj
=172	he	เขา	ʔan	ʔan	ti:	di:
*173	we (incl.)	เรา	ʔe:	ʔe:	ʔəj	ʔəj
=174	you (pl.)	พวกเธอ	be:	pe:	bəj	bəj
=175	they	เขาทั้งหลาย	ga:j	ke:	kəj	gəj
176	paddy rice	ข้าวเปลือก	ŋaw	ŋaw	ŋo:	ŋo:
177	pounded rice	ข้าวสาร	laka:w	laka:w	ʔake:w	ʔaka:w
178	cooked rice	ข้าวสุก	bo:m	po:m	bo:m	bo:m
179	corn	ข้าวโพด	kukhe:	khawkhe:	bəmkhe:	səbi:
180	salt	เกลือ	tɕe:m	---	saŋ	---
183	pestle	สาก	---	---	---	---
182	betel chew	หมาก	ŋamblu:	ŋamplu:	ŋamʔe:p	blu:
183	pestle	สาก	ndɕəj	ŋgəj	glaŋ	glaŋ ʔaduh
184	mortar	ครก	tɕhək	mpaj	kalək	mbər
185	to cook	หุงข้าว	ɕaŋ	taŋ	ɕəŋ bəm	ɕaŋ
186	firewood	ฟืน	həj	həj	hi	hi:
*187	fire	ไฟ	ŋai	ŋaiʔ	ŋal	ŋər
*188	burn	เผา	ɕək	tok	ɕəʔ	ɕəʔ
*189	ashes	เถ้า / ขี้เถ้า	kafa:ŋ	kafa:ŋ	kəfə:ŋ	kafa:ŋ
*190	smoke	ควัน	ɕək	tək	ɕəʔ	ɕə:k
*191	road, path	ทาง / ถนน	ndə:n	ndə:n, də:n	dəŋde:ŋ	dəŋda:ŋ
192	house	บ้าน	khlep	khlep	kiaŋ	ga:ŋ
193	roof	หลังคา	kaduʔ khlep	kaduʔkhep	pləŋkiaŋ	duk
=194	cord	เชือก	vaj	vajʔ	var	vər
=195	sew	เย็บ	ɕən	ɕən	tɕiŋ	ɕiŋ
=196	clothing	เสื้อผ้า	kabjək	kabjək	kaɕo:	sado:
197	loincloth, sarong	ผ้าขาวม้า	---	---	---	---

=198	work	งาน	ye:n	yenjiŋ	reŋ bləŋ	ro:n
=199	play	เล่น	kanok	kanok	katɕəʔ	katɕəʔ
=200	sing	ร้องเพลง	dəhle:w	dahmɔ:	bja:j	bjaj
=201	dance	เต้นรำ / ฟ้อน	ka:	ka:	keʔ	kaʔ
=202	drum	กลอง	kabən	kabən	kləŋ	klə:ŋ
203	gong	ฆ้อง	məŋ	moŋ	kləŋməŋ	ɕadɕi:
=204	buy	ซื้อ	ɕəh	ɕəh	tɕəjɰ	ɕəjɰ
205	crossbow	หน้าไม้	kaŋbun	kaŋpun	ʔeʔ	ʔaʔ thek
206	arrow	ลูกศร	bən	bla:	ra:j	raj
=207	spear	หอก	lix	ɕəh	liah	liah
=208	shoot	ยิง	ɕi:	ɕiŋ	bən	bən
=209	hunt	ล่า	ləpbja:j	ji:to:	lipriŋ	klə: brai
*210	kill	ฆ่า	ŋəx	ŋaj	ŋah	ŋah
=211	fight	สู้	kaŋɔh	ŋah	ma:t kəluʔ	kamur
*212	one	หนึ่ง	ʔu:	ʔu:	luʔ	ʔu:
*213	two	สอง	ʔe:	ʔe:	ʔe:	ʔa:
=214	three	สาม	ʔo:j	ʔo:j	ʔoj	ʔoj
=215	four	สี่	pho:n	pho:n	phon	phən
=216	five	ห้า	pho:n	pho:n	phan	phan
217	six	หก	ɕo:	tə:	dər	dər
=218	seven	เจ็ด	bə:	pu:	bu:r	bə:r
=219	eight	แปด	da:	ta:	de:	də:
220	nine	เก้า	di:m	tiəm	dim	dīm
=221	ten	สิบ	gə:	ʔu kə:	kəl	gəl
=222	twenty	สิบเอ็ด	ʔe:gə:	ʔe: kə:	ʔakəl	ʔu gəl
=223	hundred	ร้อย	miɕəx	ʔu pjəh	ʔudɕah	ʔu pijah
*224	all	ทั้งหมด	bə:jiɰɕ	poməh	ba:jdujʔ, dujʔ	dəʔ
*225	many	หลาย / มาก	gin	kin	bram	bram, gin
=226	some	บ้าง / บาง	maŋ	maŋ tɕə:n	maŋ	maŋ
=227	few	น้อย	ʔitɕhik	ʔitɕhik	krit, ri:t	təriʔ
*228	big	ใหญ่	da:ŋ	da:ŋ	tə:ŋ	da:ŋ

*229	small	เล็ก	deʔ	deʔ	dek, niaŋ	ŋeʔ
*230	long	ยาว	doŋ	doŋ	doŋ	doŋ
231	short (length)	สั้น	ɕem	bot	ʔem	diam
232	tall	สูง	ɕa:	ɕa:	tɕal	ɕar
=233	short (height)	เตี้ย	ɕem	ɕəm	ʔem	diam, ʔem
*234	round	กลม	kalaŋ	kalaŋ	kəloŋ	ʔaloŋ
=235	smooth	เรียบ	kalam	phəŋ	kəram, phin	karə:m
=236	thick	หนา	hat	hat	hot	hə:t
=237	thin	บาง	xe:	ɽe:	ɽe:	ɽe:
=238	wide	กว้าง	kavəh	kavəh	(kə) vah	vah
=239	narrow	แคบ	katɕhak	khjak	(kə) vah	ʔə:p
*240	black	ดำ	vaŋ	vəŋ	vaŋ	vaŋ
*241	red	แดง	ɽə:n	rə:n	khəŋ, khe:w	rəŋ
*242	white	ขาว	liɽx	luɽ	pləʔ	bləʔ
*243	green	เขียว	ŋjɛ:	ŋjə:	ŋjal	ŋjar
*244	yellow	เหลือง	ɕə:n	tə:n	deŋ	ɕe:ŋ
*245	dry	แห้ง	khəh	tɕiŋ	khəjh	ʔahəjh
=246	wet	เปียก	ʔemdoʔ	ʔəmdoʔ	ʔu:m	ŋɕik
=247	rotten	เน่า	ʔam	ʔam	ʔam	ʔə:m
=248	swell	บวม	ʔəh	ʔəh	ʔəjh	ʔəjh
*249	full	เต็ม	nok	nok	noʔ	nok
=250	dirty	สกปรก	kadiɕ	kaʔiɕ	kadə:	ʔaʔiɕ
=251	sharp	คม	lə:m	ləm	panput	mujʔ bot
=252	dull	ทื่อ	---	---	---	---
*253	new	ใหม่	ləmaj	tamaj	kamaj	kamaj
*254	hot	ร้อน	məj, ʔemda:ʔ	məj, sata:ʔ	da:t	məj, diŋ
*255	cold / cool	เย็น	kok	kəʔ	gat	kat, je:n
=256	heavy	หนัก	ɕə:n	ɕan	tɕan	ɕə:n
=257	straight	ตรง	si:	si:	si:	si:
=258	right	ถูก	be:n ɲaʔ	kaɲa:	kanəh, tɕu:n	mux

*259	good	ดี	be:n	t̚chi:, pen	man	jox
=260	bad	เลว	mik	timik	ʔəman	ʔə:mɛ:n, t̚hok
=261	old-aged	แก่	gow?	gow?	ket	gat
=262	far	ไกล	doŋ	doŋ	doŋ	doŋ
=263	near	ใกล้	ndəʔ	kat̚cam	ndat	dat
=264	right side	ขวา	naʔeh	ʔaʔəh	ʔaʔəjh	duaʔəjh
=265	left side	ซ้าย	nakaʔ	ʔakaʔ	ʔakeʔ	duakaʔ, ʔakaʔ
266	same	เหมือนกัน	khəŋe:	kane:	kaŋer	ʔəŋe:r
=267	different	ต่างกัน	---	---	---	---
=268	here	ที่นี่	dənin	pani:	ʔaʔi:	ʔəŋʔi:
=269	there	ที่นั่น	---	---	---	---
*270	this	นี้	ʔanin	ʔani	d̪uʔu:	haʔi
*271	that	นั่น	ʔadəj	ʔitəj, təj	d̪iŋd̪əj	d̪ud̪əj
=272	when?	เมื่อไหร่	ʔakhəŋe:	khəŋə:	naʔəŋə:	naŋə:
=273	where?	ที่ไหน	nade:, mə:	paŋə:	ʔaŋə:	ʔaŋə
*274	who?	ใคร	ʔasi	t̚chiŋə:	ʔisi:	si:nmuh
*275	what?	อะไร	simuh	t̚chənŋə:	sinəŋmuh	si:nmuh
=276	and	และ	ka:j	ka:j	ka:j	ga:j
=277	with	ด้วย / กับ	ʔudi:	kat̚chəm	kat̚cəm	kat̚cə:m
=278	at	ที่	gow:, di	di	gow:	gow:
=279	because	เพราะว่า	---	---	---	---
=280	how	อย่างไร	majpaj	samba:j	sinpa:j	si:nbaj
=281	if	ถ้า	hɛʔba:j	saʔaw	khəŋmuh	khɛʔ
=282	in	ใน	kakhe:ŋ	kakhəŋ	d̪iŋŋəl	laʔŋə:
*283	not	ไม่	ʔu:	ʔu:	ʔə:	ʔə:
284	(not) yet	ยัง	ŋəm	ŋəm	ŋiam	ŋəm
285	already	แล้ว	hoj?	hoj?	hoj?	hoj?

5.2 คำศัพท์ภาษาตารางองบ้านป้าว และภาษาเรจินบ้านเชียงไซ่ถ้ง

รายการคำศัพท์ประกอบด้วยคำศัพท์ภาษาตารางอง บ้านป้าว เชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า และภาษาเรจิน บ้านเชียงไซ่ถ้ง เต๋อหง ประเทศจีน จำนวน 927 คำ โดยแบ่งออกเป็น 20 หมวด ในแต่ละหมวดเรียงตามลำดับอักษรของคำแปลภาษาอังกฤษ ยกเว้นหมวดตัวเลขซึ่งเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก

หมวดคำศัพท์	ลำดับคำศัพท์
1. ธรรมชาติ (Nature)	1-32
2. ศาสนาและความเชื่อ (Religion and belief)	33-40
3. พืช (Plants)	41-93
4. พื้นที่/เวลา (Space/Time)	94-123
5. อาหาร (Food)	124-133
6. สัตว์ (Animals)	134-205
7. ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (Body parts)	206-282
8. กริยา (Verbs)	283-598
9. มนุษย์ (Human)	599-627
10.สรรพนาม (Pronouns)	628-638
11. วัตถุทางวัฒนธรรม (Material culture)	639-729
12. สถานที่/บ้าน (Place/House)	730-757
13. คำบ่งชี้และคำไวยากรณ์ (Deictics/Grammatical words)	758-774
14. คุณศัพท์ (Adjectives)	775-879
15. สี (Colors)	880-885
16. ตัวเลข (Numbers)	886-898
17. คำบอกปริมาณ (Quantifiers)	899-907
18. คำแสดงคำถาม (Question words)	908-913
19. ลักษณนาม (Classifiers)	914-924
20. หน่วยการวัด (Unit of measurement)	925-927

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
1. ธรรมชาติ (Nature)				
1.	ashes	ขี้เถ้า	bro ɲo	kafaŋ
2.	cliff	หน้าผา	doʔaŋ	naʔaŋ
3.	cloud	เมฆ	ɲ ʔuʔ	ɲ ʔuʔ
4.	dust	ฝุ่น	kapuh	kapuh
5.	earth, soil	ดิน	kadaɟ	kadeɟ
6.	fire	ไฟ	ɲo	ɲo
7.	flood	น้ำท่วม	---	ʔim taŋ
8.	fog	หมอก	ɲ ʔuʔ	ɲ ʔuʔ
9.	forest, jungle	ป่า	pre (ป่าหญา)	นัจ (ป่าไม้)
10.	gold	ทอง	khriw	khriw
11.	hail	ลูกเห็บ	bria	bria
12.	iron	เหล็ก	hin	hin
13.	lightning	ฟ้าแลบ	paŋ prət	plăʔ m plec
14.	mist	ไอน้ำ	---	kahǎk ʔim
15.	moon	ดวงจันทร์	magian	məɟian
16.	moon (full moon)	พระจันทร์เต็มดวง	lən mon	məɟian kalǎŋ
17.	moon (waning moon)	พระจันทร์เสี้ยว	magian blaŋ	məɟian siveʔ
18.	mountain	ภูเขา	nɔn	nɔn
19.	mud	โคลน	ɲouʔ	noŋ
20.	rain	ฝน	glaj	glaj
21.	rainbow	รุ้ง	ceŋ saŋe	koʔ majeŋ
22.	river	แม่น้ำ	maʔim	ʔimroŋ
23.	sand	ทราย	kahat	kahac
24.	shadow	เงา	kamik	kamik
25.	silver	เงิน	rən	rən
26.	sky	ท้องฟ้า	bleŋ	bleŋ
27.	smoke	ควัน	dǎk	dǎk
28.	star	ดาว	samǎn	sameŋ
29.	stone	หิน	maw	maw

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
30.	sun	ดวงอาทิตย์	saŋɛ	saŋɛ
31.	water	น้ำ	?im	?im
32.	wind	ลม	khun	khun

2. ศาสนาและความเชื่อ (Religions and belief)

33.	dream	ฝัน	?it m baw	m baw
34.	ghost	ผี	kanăm	kaprɔ, kanăm
35.	guardian spirit	ศาลเจ้าเมือง	saməŋ	jɔ huməŋ
36.	hell	นรก	glou? magră?	ŋaraj
37.	language	ภาษา	grouh	grouh
38.	sin	บาป	mɔp	mɔp
39.	soul	วิญญาณ	kaprɔ	kaprɔ
40.	work	งาน	gan	gan

3. พืช (Plants)

41.	bamboo	ไม้ไผ่	rǎŋ	rǎŋ
42.	bamboo shoot	หน่อไม้	pɔŋ	pɔŋ
43.	banana	กล้วย	glɔj	glɔj
44.	bark	เปลือกไม้	kou? he	ko? he
45.	bean	ถั่ว	ble lom	?arip
46.	bean (hyacinth bean)	ถั่วแปบ	ble dipaj	---
47.	betel chew	หมาก (ลูกหมาก)	ble mamo	---
48.	cabbage	กะหล่ำ	---	dɔ luj
49.	chilly	พริก	maphrit	maphic
50.	coconut	มะพร้าว	mabaw	---
51.	corn	ข้าวโพด	n rɔk	rɔk
52.	cotton, thread	ฝ้าย, เส้นด้าย	sep	sen
53.	cucumber	แตงกวา	dəgia	nəgia
54.	eggplant	มะเขือ	makhə	ble makhə
55.	flower	ดอกไม้	bouh	bouh
56.	fruit	ผลไม้	ble	ble
57.	garlic	กระเทียม	mapo luj	kasuan

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
58.	ginger	จิง	siaŋ	siaŋ
59.	gourd	น้ำเต้า	kapo	kapo soŋ
60.	grass	หญ้า	pət	pət, hoʔbaŋ
61.	husk	แกลบ	kham	kham
62.	leaf	ใบไม้	lə	lə
63.	lemongrass	ตะไคร้	kahom	---
64.	lime	ปุ่น (กินหมาก)	thun	thun
65.	mango	มะม่วง	ble moŋ	ble məmoŋ
66.	mushroom	เห็ด	dih	dih
67.	mustard leaves	ผักกาด	do	do ʔah
68.	onion	หัวหอม	mapo	do phupo
69.	opium	ฝิ่น	phijŋ	fijun
70.	orange	ส้ม	majvŋ	ble maliw
71.	paddy rice	ข้าวเปลือก	ŋǎw	ŋǎw
72.	papaya	มะละกอ	ble saŋpho	ble saŋpho
73.	pea (cow pea)	ถั่วฝักยาว	ble lomthu	ble lom
74.	pea (green pea)	ถั่วเขียว	ble vŋ	---
75.	pine tree	ต้นสน	he ŋ ke	daŋ he ŋ ke
76.	potato	มันฝรั่ง	---	jaŋji
77.	pumpkin	ฟักทอง	gluan	gluan
78.	rattan	หวาย	rew	ha
79.	resin	ยางไม้	ʔim he	cət he
80.	root	รากไม้	riah	riah he
81.	seed	เมล็ด	kaʔaŋ	kaʔaŋ
82.	sesame	งา	dija	nəŋa
83.	solanum	มะเขือขม	ble saŋkram soŋ	---
84.	sugarcane	อ้อย	dimaj	keŋ nəmaj
85.	stick	กิ่งไม้	ra	ra he
86.	taro	เผือก	touh	touh
87.	tea leave	ใบชา	lə ʔaŋə	ja jə
88.	thatch	หญ้าคา	bloŋ	bloŋ

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะอาง	ภาษาเรวจิน
89.	thorn	หนาม	ma?ai?	ma?e?
90.	tomato	มะเขือเทศ	---	blei makhə som
91.	tree	ต้นไม้	he	he, dǎŋ he
92.	trunk	(ลำ) ต้น	dǎŋ	dǎŋ
93.	vegetable	ผัก	do	do
4. พื้นที่/เวลา (Space / Time)				
94.	above	ข้างบน	deŋ	nadeŋ
95.	at	ที่	di	koj
96.	before, ahead	ก่อน	na?at	na?ac
97.	behind, in the back	หลัง	napǎn	napǎn
98.	below	ข้างใต้	nakhrim	nakhrim
99.	day	วัน	saŋe	saŋe
100.	day after tomorrow	มะวัน	ta?ŋa	ta?ŋa
101.	east	ตะวันออก	naleih saŋe	naleih saŋe
102.	evening	ตอนเย็น	bara?ǎp	?aj?ǎp
103.	here	ที่นี่	dinij	kadonnij
104.	in	ใน	kheŋ	kheŋ
105.	inside	ข้างใน	nakheŋ	nakheŋ
106.	left side	ข้างซ้าย	nagǎ?	nagǎ?, ?agǎ?
107.	morning	ตอนเช้า	saŋvǎh	cunŋa
108.	night	กลางคืน	khemə	cunŋmə
109.	noon	ตอนเที่ยง	saŋe kate	cunsaŋe
110.	north	ทิศเหนือ	nabuhəŋ	---
111.	now	ตอนนี้	dutijni	dənnəti
112.	on	บน	deŋ	nadeŋ
113.	outside	ข้างนอก	narǎt	narec
114.	right side	ข้างขวา	na?ǎh	na?ǎh, ?a?ǎh
115.	south	ทิศใต้	nabujan	---
116.	that	นั่น	doj	nadoj, ?ǎtdoj
117.	this	นี้	nij	?ani
118.	today	วันนี้	?atə	?atə

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارอาง	ภาษาเรวจิน
119.	tomorrow	พรุ่งนี้	kaŋa	ŋ ɲa
120.	under	ใต้	khri:m	nakhrim
121.	west	ทิศตะวันตก	nagət saŋe	nagət saŋe
122.	year	ปี	sanəm	sanəm
123.	yesterday	เมื่อวาน	?aŋə	?aŋə

5. อาหาร (Food)

124.	breakfast	ข้าวเช้า	bom ɲa	bom ɲa
125.	curry	กับข้าว	hap	?imdo,hap
126.	dinner	ข้าวเย็น	bom ɲə	bom ɲə
127.	liquor, alcohol	เหล้า	pauh	pəh
128.	lunch	ข้าวกลางวัน	bom saŋe	bom saŋe
129.	pickled and dried soybean	ถั่วเน่า	n ɲim	?aɲim
130.	rice (cooked rice)	ข้าว	bom	bom
131.	rice (pounded rice)	ข้าวสาร	diŋaw	nagaw
132.	snack	ขนม	kăwmun	---
133.	tea	ชา	?aŋə	jaŋə

6. สัตว์ (Animals)

134.	ant	มด	mapruŋ	mapruŋ
135.	bat	ค้างคาว	maklă?	maklă?
136.	bear	หมี	magreih	magreih
137.	bee	ผึ้ง	maphian	(ma) phian
138.	bird	นก	masim	sim
139.	buffalo	ควาย	magră?	gră?
140.	butterfly	ผีเสื้อ	makatop	kală?, mală?katop
141.	cat	แมว	maŋew	maŋew
142.	caterpillar	คืบไค้ หนอน	maŋprăt	vă?
143.	centipede	ตะขาบ	meŋcaraŋ	vă? noŋren
144.	chameleon	กิ้งก่า	magoj	magoj
145.	chicken	ไก่	ma?ian	?ian
146.	cobra	งูเห่า	hăn kro	hăŋ ɲaj

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
147.	cock	ไก่ตัวผู้	?agon	?ian ?agon
148.	cock's comb	หงอนไก่	năh	năh ?ian
149.	cock's spur	เดือยไก่	tə	tə
150.	cockroach	แมลงสาบ	maphjap	maphjap
151.	cow	วัว	mamăk	măk
152.	crab	ปู	madigľiah	manəgľiah
153.	cricket	จิ้งหรีด	matən	mari?
154.	crocodile	จระเข้	---	---
155.	crow	กา	maka?ă?	maka?ăk
156.	deer	กวาง	majă?	majă?
157.	deer (barking deer)	ฟาน	mabuah	majə?
158.	dog	หมา	maso	so
159.	duck	เป็ด	mabe?	(ma) be?
160.	egg	ไข่	pən ?ian	pən
161.	elephant	ช้าง	masaŋ	masaŋ
162.	feather	ขน	hik	hik
163.	fish	ปลา	maga	ga
164.	fish scales	เกล็ดปลา	get	ga
165.	fly	แมลงวัน	marəj	---
166.	fox	หมาป่า	masou pre	---
167.	frog	กบ	marou?	marou?
168.	grasshopper	ตั๊กแตน	majəŋ	machabľia?
169.	hawk	เหยี่ยว	magľaŋ	magľaŋ
170.	hoof	กีบ	gip	gip
171.	horn	เขา	nŋ	nŋ
172.	hornet	ตัวต่อ	maka?an	maka?an
173.	horse	ม้า	manprəŋ	m prəŋ
174.	leech (land leech)	ทาก	mabləm	mabləm
175.	leech (water leech)	ปลิง	mabľiŋ	mabľiŋ
176.	louse	เหา	mase	mase

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارอาง	ภาษาเรอจิ้น
177.	millipede	กิ้งกือ	---	mabuj dɔŋ
178.	monkey	ลิง	mafa	fa
179.	mosquito	ยุง	makamu? (รึน)	macom
180.	neighing sound (of horse)	เสียงม้า	kahe	---
181.	otter	นาก	---	magruh
182.	owl	นกฮูก	makăwmew	madun nəcaw
183.	peacock	นกยูง	nokjuŋ	mapră?
184.	pig	หมู	malăt	lec
185.	pigeon	นกพิราบ (ป่า)	mabloj	mabloj
186.	porcupine	เม่น	ma ŋ gǎh	ma ŋ gǎh
187.	rabbit	กระต่าย	majun	majun
188.	rat	หนู	maŋaj	ŋaj
189.	rhinoceros	แรด	---	---
190.	scorpion	แมงป่อง	---	---
191.	shell	กระดองเต่า (เปลือก หอย)	katu? maruh	kou? həj, khlep
192.	shellfish	หอย	mahəj	həj
193.	snake	งู	mahăŋ	hăŋ
194.	spider	แมงมุม	mapuŋpjen	mapjuŋpjen
195.	spider web	ใยแมงมุม	kaŋ puŋpjen	kaŋ pjuŋpjen
196.	squirrel	กระรอก	mabrai?	mabre?
197.	tail	หาง	sada	səda
198.	termite	ปลวก	maprɔn	maprɔn
199.	tiger	เสือ	madivaj, marəvaj	manəvaj
200.	toad	คางคก	marou? prăt	marou? kava
201.	trunk	งวงช้าง	ŋuŋ	guŋmouh saŋ
202.	turtle	เต่า	maruh	magruh
203.	tusk	งา	plăj saŋ	ŋa saŋ
204.	wing	ปีก	phiaŋ	phiaŋ
205.	worm	หนอน	valua	vă?lua

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
7. ส่วนต่างๆของร่างกาย (Body parts)				
206.	abdomen	ท้อง	văt	văc
207.	ankle bone	ตาตุ่ม	pa?ian ceŋ	---
208.	arm (lower part)	แขน	de	de
209.	arm (upper part)	กล้ามเนื้อ	plom	plom
210.	armpit	รักแร้	klew	klew
211.	back	หลัง	katu?	katu?
212.	beard	หนวด	dɨmouh	nəmouh
213.	bladder	กระเพาะปัสสาวะ	---	bunbiŋ chi
214.	blood	เลือด	ŋam	ŋam
215.	body	ร่างกาย	do	do
216.	boil	ฝี	ŋvəŋ văt	---
217.	bone	กระดูก	ka?aŋ	ka?aŋ
218.	brain	สมอง	hai?	he?
219.	breast, udder	นม	pu	pu
220.	butt	ก้น	sapoŋ	sapoŋ
221.	calf	น่อง	magăh	ble cen
222.	cheek	แก้ม	kla	ka?aŋ nada
223.	chest	หน้าอก	băŋnauh	băŋnoh
224.	chin	คาง	kuŋkap	kuŋkap
225.	ear	หู	?a?jou?	ŋou?
226.	elbow	ข้อศอก	guŋgăh	guŋgăh
227.	eye	ตา	ŋaj	ŋaj
228.	eye lid	หนังตา	hun ŋaj	hun ŋaj
229.	eyebrow	คิ้ว	hik ŋaj	hik ŋaj
230.	face	หน้า	na	nada
231.	fat	ไขมัน	briaŋ	briaŋ
232.	feces	ขี้	?iaŋ	?iaŋ
233.	finger	นิ้ว	kanu	kanu
234.	finger (index)	นิ้วชี้	kanu puc	kanu puj

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
235.	finger (middle)	นิ้วกลาง	kanu kade	kanu kade
236.	finger (ring)	นิ้วนาง	kanu vāh	kanu vāh
237.	finger (small)	นิ้วก้อย	kanu ve?	kanu ve?
238.	fist	กำปั้น	klīm	klīm
239.	flesh, meat	เนื้อ	jǎŋ	jǎŋ
240.	foot	เท้า	ceŋ	cen
241.	forehead	หน้าผาก	katauh	katoh
242.	gall bladder	ดี	soŋ	soŋ
243.	gums	เหงือก	ŋǎn	ŋǎn
244.	hair	ผม	hik giŋ	huj
245.	hand	มือ	de	de
246.	head	หัว	giŋ	giŋ
247.	heart	หัวใจ	mahujo	ble noh
248.	heel	ส้นเท้า	kanut	kaŋuc
249.	hollow of the knee	ข้อพับ	diŋai?	nage?
250.	intestines	ลำไส้	ŋoŋ vāt	vǎc
251.	jaw	กราม	ka?aŋ kla	ka?aŋ kla
252.	joint	ข้อ	kaŋoŋ	kaŋoŋ
253.	kidney	ไต	kaŋia?	ble malām
254.	knee	เข่า	guŋkroŋ	guŋkroŋ
255.	knuckle	มะเขงก	saprit	khlok
256.	leg	ขา (ส่วนบน)	plɔ	plɔ
257.	lips	ริมฝีปาก	sapǎn	sapǎn
258.	liver	ตับ	kadom	kadom
259.	lung	ปอด	phuphəp	phuphəp
260.	mouth	ปาก	mot	moc
261.	nail	เล็บ	ŋ him	ŋ him
262.	neck	คอ	meŋ	meŋ
263.	nose	จมูก	guŋmuh	guŋmuh
264.	palm	ฝ่ามือ	kaba de	kaba de
265.	pimple	สิ่ว	mun	mun

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
266.	rib	กระดูกซี่โครง	kaʔaŋ brət	kaʔaŋ brec
267.	saliva	น้ำลาย	ʔim păt	ʔim pec
268.	scar	แผลเป็น	pla	pla
269.	shoulder	ไหล่	jăʔ	jăʔ
270.	side (of body)	ซี่ข้าง	brət	---
271.	skin	หนัง	hun	hun
272.	spiral	สันหลัง	săn katuʔ	kaʔaŋ katuʔ
273.	stomach	กระเพาะ	bim	văc
274.	sweat	เหงื่อ	dimuh	nəmuh
275.	tender	เส้นเอ็น	sinăʔ	sanăʔ
276.	thigh	ต้นขา	plə daŋ	plə
277.	thumb	นิ้วหัวแม่มือ	kanu ma	kanu ma
278.	tongue	ลิ้น	sidăʔ	sidăʔ
279.	tooth	ฟัน	raŋ	raŋ
280.	waist	เอว	ŋəj	ŋəj
281.	wound	แผล	dim	ʔoŋ sə
282.	wrist	ข้อมือ	kasəŋ də	---

8. กิริยา (Verbs)

283.	ach, stiff	เมื่อย	ŋam, mablom	ŋam
284.	afraid	กลัว	jo	jo
285.	angry	โกรธเคือง	---	caw
286.	answer	ตอบ	viaʔ	kaviaʔ
287.	arrive	มาถึง	jăm	jăm
288.	ascend	ขึ้น	houʔ	houʔ
289.	ask	ถาม	kaŋəʔ	kaŋəʔ
290.	ask for, beg	ขอ	man	man
291.	bark (dog)	เห่า	prouh	prouh
292.	bathe	อาบน้ำ	la ʔim	ləj ʔim
293.	be	เป็น	muh	muh
294.	begin	เริ่ม	kacuh	cuh
295.	believe	เชื่อ	ŋim	ŋim

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
296.	bend down, bow	ก้ม	mu?	mu?
297.	bite	กัด	kau?	kw?
298.	blink (eyes)	กระพริบตา	kajəp ɲaj	kajəp ɲaj
299.	blow	เป่า	bu?	bu?
300.	boast	โอ้อวด	pikhik	pǎn
301.	boil	ต้ม	kwɯ	dǎŋ
302.	bow (in reverence, honor)	โค้งคำนับ	gip	mu? gin
303.	born	เกิด	gə?	gə?
304.	borrow	ยืม (เงิน)	krəh, karəh	krəh
305.	break	หัก	kabāk	kabāk
306.	breathe	หายใจ (ออก)	hǎk phəm	(hǎk) phəm
307.	bring food to old people (who stay at the temple)	ถวายข้าววัด	lu	lu
308.	build, do, make	ทำ	boŋ	boŋ
309.	bump against	ชน	lakaduh	katuh
310.	burn	เผา	dou?	dou?
311.	burp	เรอ	?ə?ǎm	ka?ə?
312.	burry	ฝัง	dip	dip
313.	burst into flames	ไฟลุก	bu? ɲw (เป่าไฟ)	bu? ɲw
314.	buy	ซื้อ	cǎh	cǎh
315.	call	เรียก	dai?	---
316.	carry from one place to another	ย้าย	---	thou?
317.	carry in the arms	อุ้ม	ɲia? (กอด)	cou? (ยก)
318.	carry on one's head	เทิน	khlip (หมวกสวม)	---
319.	carry, strapped to one's forehead (using bag, basket)	พาดหน้าผาก	pǎh	pǎh
320.	carry on the shoulder	แบก	gə?	gə?
321.	carry over the shoulder	สะพาย	ɲai?	ɲə?
322.	catch	จับ (ปลา)	mət	mət
323.	chase out	ไล่	ɲwɔn	ɲwɔn

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
324.	cheat, lie	โกหก	klo	kalo
325.	chew	เคี้ยว	saglaŋ	saglaŋ
326.	choose	เลือก	rauh	roh
327.	chop	ซอย	jit	jic
328.	clap	ปรบมือ	kathă?	kathă?
329.	clench (hand)	กำมือ	kaniem	---
330.	close	ปิด	kabi?	kabi?
331.	collapse	ถล่ม	diŋlauh	nagrōh
332.	comb	หวี	căh	căh
333.	combine	รวม	kaju?	kaju?
334.	come	มา	tăh	tăh
335.	compete	แข่ง	kakheŋ	kakhen
336.	connect	ต่อ	lakadu?	kadu?
337.	cook ¹	หุง (ใส่หม้อ)	jun	koŋ (ต้ม)
338.	cook ²	หุง (ใส่ไหข้าว)	dăŋ	dăŋ
339.	cook in the ashes	หมก	gim (หมก)	doŋ
340.	cough	ไอ	ka?ou?	ka?ou?
341.	count	นับ	tih	tih
342.	cover body	ห่ม	plik	plik
343.	cover up	ถม	---	---
344.	crawl	คลาน	mən	mən
345.	crouch	หมอบ	katăp	katou? khriaŋ
346.	crow	ไก่ขัน	katuan	katuan
347.	curse	สาบแช่ง	doŋ	doŋ
348.	cut	ตัดด้วยกรรไกร	kakăp	kăp
349.	cut apart	ฟัน	dep	dep
350.	cut grass	ตัดหญ้า	---	so?
351.	cut off	ตัดกิ่งไม้	ŋouh	khărăh
352.	dance	เต้น	ga	miah
353.	descend	ลง	leih	leih
354.	die	ตาย	jăm	jăm

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
355.	dig	ขุด	gǎh	gǎh
356.	dip into hot water	ลวก (น้ำร้อนลวก แขน)	bluh	bluh
357.	dismantle	รื้อ	joh	joh
358.	disappear	หาย	bjouh	pebjäh
359.	dive	ดำน้ำ	lǎm ?im	loj ?im
360.	divide	แบ่ง	lakasaŋ	kaŋ
361.	doubt, suspect	สงสัย	sinǎp (อยากรู้)	gu
362.	drink	ดื่ม	diaŋ	diaŋ
363.	drip	หยด	co?	co?
364.	drop	หล่น	räh	räh, coh (ตก)
365.	dry	ตาก	raj	raj
366.	dye	ย้อม	cu?	cu?
367.	eat	กิน (ข้าว)	hom	---
368.	embrace	กอด	ŋiam	kave? de
369.	enter	เข้า	lip	lip
370.	escape	หนี	to	kaplu?
371.	exchange	แลก (เงิน)	lakaglah, lakaplu? (เปลี่ยน)	kagloh
372.	explode	ระเบิด	matuh	matuh
373.	extinguish	ดับไฟ	bjät	bjät
374.	fall, to drop	ตก	couh	---
375.	fall down	หกล้ม	keih	keih
376.	fall out (hair, feather)	(ผม) ร่วง	n douh	n douh
377.	fan, beckon	ขยับ	jǎp	jǎp
378.	fart	ตด	phǎm	phǎm
379.	fear, frightened	กลัว	jo	---
380.	feed	เลี้ยง	hiaŋ	hiaŋ
381.	feel dizzy	เวียนหัว	bät	bät
382.	fetch water	ตักน้ำ (จากบ่อ)	tau?	to?
383.	fight	ต่อสู้	lakaduh	kamah

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
384.	find, seek	หา	rət	ruc
385.	fix	ซ่อม	m praj	m praj
386.	float	ลอย	brəj	brəj
387.	flow	ไหล	lɛ	lɛ
388.	fly	บิน	bən	bən
389.	fold in half	พับ	digăp	naglăp
390.	forget	ลืม	piw	piw
391.	fry	ทอด	kho	n tă?
392.	get, be able	ได้	pən	pən
393.	get up, stand up	ลุกขึ้น	jit	jic
394.	give	ให้	dua,taih	tɛh
395.	give discount	ลดราคา	jom	jom ɲoh
396.	give up	ยอมแพ้	gom	bleih ven
397.	go, walk	ไป เดิน	haw	haw
398.	go about	เที่ยว	le	le
399.	go out, come out	ออก	leih	leih
400.	grin	บค	blat	bun
401.	grip	คืบ	kakiap	kiap
402.	guess	เดา	lam	bjă?
403.	hack off at an angle (not straight through)	ถาก	dauh	doh
404.	hack with a hoe	ขุดด้วยจอบ	lou?	lou?
405.	hang	แขวน	fau?, hɔj	fɔ?
406.	hatch	ฟัก	kăh	kăh
407.	hate	เกลียด	ka?ih	ka?ih
408.	have	มี	măh	măh
409.	have intercourse	ร่วมเพศ	---	ka?i?
410.	hear	ได้ยิน	jə	naŋaw
411.	help	ช่วย	cɔj	them
412.	hide	ซ่อน	khriaŋ	khriaŋ

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
413.	hit	ตี	măh	măh
414.	hold in hand	ถือ	goŋ	coʔ
415.	hold (in the teeth or beak)	คาบ	kap	ŋəm
416.	hunt	ล่า	ba pre	lip pre
417.	hurry	รีบ	kamɛ	ʔoc
418.	invite	นิมนต์	baŋ	baŋ
419.	jump, hop	กระโดด	dikrəp	caŋcəʔ
420.	jump down, jump into	กระโดดลง	pluŋplukŋ	puŋpik
421.	jump up	กระโดดขึ้น	dɛn	păʔ houʔ
422.	kick	เตะ	bauh	boh
423.	kill	ฆ่า	ŋauh	ŋoh
424.	kiss	จูบ	ʔuh	ʔuh
425.	kneel	คุกเข่า	khruŋ khro	siʔkrəŋ
426.	knock or strike with knuckle	เขก	saprit	khlok
427.	know	รู้	năp	năp
428.	laugh	หัวเราะ	kaŋăh	kaŋăh
429.	launder	ซักผ้า	lăh	lăh
430.	lay brick	ก่ออิฐ (เรียงซ้อนๆกัน)	lakataiʔ	van
431.	lay eggs	ออกไข่	pəŋ	pəŋ
432.	lean against	พิง	nej	nej
433.	lean to	อิง	pikian	kip
434.	lick	เลีย	liaʔ	liaʔ
435.	light (fire)	เป่าไฟ (จุดไฟ)	---	buʔ
436.	like ¹	ชอบ	vo	səpəŋ
437.	like ²	รัก	ʔiŋ	səpəŋ
438.	listen to	ฟัง	thom	jə nəŋaw
439.	look	ดู	joʔ	ŋəp
440.	look after	เลี้ยงดู	joʔ	joʔhu
441.	look at	มอง	joʔ	ŋəp rə
442.	look up	เงย	sakăh	sakăh

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะอาง	ภาษาเรวจิน
443.	loosen, untie	แก้ (เชือก)	gauh	kəh
444.	loosen the ground	พรวน (ดิน)	glou?	lo?kahən
445.	love	รัก	?iŋ	---
446.	marry	แต่งงาน	khăt	khăt
447.	make sound, growl	ฮัม	hăm	hăm
448.	measure	วัด	gə	gə
449.	meet	พบ	lakatun	kapəp
450.	melt	ละลาย	lat	lac
451.	miss	คิดถึง	diken	no?dɔ?
452.	mixed	ผสม	lakavə	kavə
453.	move, wag	เคลื่อน, ย้าย	kathou?	thou?
454.	open	เปิด	vəh	vəh
455.	order	สั่ง	dăm	dăm
456.	pass	ผ่าน	klouh	kalouh
457.	pass by, overtake	เลย	puan	kalouh
458.	peel (with hand)	ปอกด้วยมือ	lia?	lia?
459.	peel (with knife)	ปอกด้วยมีด	plă?	plă?
460.	pen up, confine a cage	ขัง	khroŋ	khroŋ
461.	persuade	ชวน	---	lakajo
462.	pick by pinching	เด็ด	băt	băt
463.	pick fruit	เก็บผลไม้	băt	băt
464.	pick up	รับ	dəh (เอา)	dəh (เอา)
465.	pierce	แทง	săt	pruh
466.	pinch with finger	หยิก	sakăt	sakăt
467.	pity	สงสาร	kave	măm kave
468.	place	วาง	?un	bleih
469.	plant	ปลูก	səm	səm
470.	play ¹	เล่น (เด็กเล่นกัน)	dilaw	nalaw
471.	play ²	เล่น (เล่นคนเดียว)	brăt	nalaw

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะอาง	ภาษาเรากิน
472.	plough	ไถ	the	the
473.	point at	ชี้	saku	saku
474.	pound	ตำ	duh	duh
475.	pray	สวดมนต์	buŋ boŋ	---
476.	press on	กด	ɲu	ɲu
477.	pull	ดึง	diʔ	diʔ
478.	pump air	สูบลม	ɲuʔ	hǎp phəm
479.	punch a hole	เจาะ	bluh	bluh
480.	push	ผลัก	ɲun	ɲun
481.	put down	วาง	ʔun (ไว้)	bleih (ปล่อย)
482.	put into	ใส่	hǎp	hǎp, bleih
483.	put on, wear (cloth)	สวม (เสื้อผ้า)	chip	chip
484.	put out (a fire)	ดับไฟ	---	biat
485.	raise	ยก	couʔ	couʔ
486.	reach into (pocket, bag)	ล้วง	cok	ɲouh
487.	read	อ่าน	tih	tih
488.	redeem, pay a ransom	ไถ่	thuʔ dǎh	---
489.	remain	เหลือ	kloj	kloj
490.	remember	จำ	no	no
491.	rest	พักผ่อน	diɔ	nɔɔ
492.	return	กลับ	vǎn	kaviw
493.	ride	ขี่	pauʔ	pɔʔ
494.	roast over the fire	ปิ้งบนไฟ	doŋ	doŋ
495.	roll	พลิก	kabriaʔ	salɔj
496.	roll over	กลิ้ง	kaɔj	kaɔj
497.	roll up	ม้วน, ม้วน	salɔj	---
498.	roof	มุง (หลังคา)	tǎp	tǎp
499.	rub hard with both hands	บีบมือ	sabɔʔ	sabɔʔ
500.	rub with a finger	ถูนิ้ว	thuthit	thuthic

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
501.	run	วิ่ง	kablet	to (หนี)
502.	saw	เลื่อย	lo	kri?
503.	scatter	กระจัดกระจาย	brät	kamu
504.	scold	ด่า	?eih	?eih
505.	scoop up with two hands	กอบ	katom	katom
506.	scrape	เกา	---	ga?
507.	scrape (fishscale)	ขูด (เกล็ด)	ga?	ga?
508.	scratch	เกา	bou?	bou?
509.	scratch up	แฉะ	---	gräh
510.	scratch with craws	ข่วน	bou?	---
511.	search	ค้น (หา)	rüt	rec
512.	see	เห็น	jo	jo
513.	sell	ขาย	joŋ	joŋ
514.	send	ส่ง	təj	təj
515.	sew	เย็บ	cin	cɪŋ
516.	shake	สั่น	dijuh	cəjuh
517.	shake, rock	เขย่า	rə	cajöt
518.	share (things)	แบ่ง	kasəŋ	daho
519.	sharpen	ลับมีด	la?	la?
520.	shave	โกน	ga?	ga?
521.	shine on	ส่อง (แสง)	thoŋ	doŋ
522.	shoot	ยิง	bän	bep
523.	shout	ตะโกน	dät	dät
524.	sing	ร้องเพลง	tauŋ mou	toŋ ka?ə
525.	sit	นั่ง	tut	koj
526.	sit with legs crossed	นั่งขัดสมาธิ	kavian	kavian
527.	skin (with knife)	ถลก (หนัง)	lia? hun	li? hun
528.	sleep	นอน	?it	?i?
529.	slice	ปาด	sua?	sua?

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
530.	slice into small strips	ซอย	poʔ	poʔ
531.	slip	ลื่น	gliaʔ	gliaʔ
532.	smell	ดม (สูด)	ʔuʔ	ʔuh
533.	smile	ยิ้ม	ʔew	ʔew
534.	speak	พูด, ภาษา	grouh	kəlanʔ
535.	spit	ถ่ม (น้ำลาย)	păt	pec
536.	splash	น้ำกระจาย	kachăt	kachec
537.	split with a knife	ผ่าด้วยมีด	kapläʔ	salouh
538.	split with an axe	ผ่าด้วยขวาน	dăh	dăh
539.	spread apart	กางขา	katăh	katăh
540.	spread out	บาน	blăh	blăh
541.	sprinkle (water)	รดน้ำ	rik	rik
542.	squat on the floor	หมอบ	---	---
543.	squeeze	บีบ	niaʔ	niaʔ
544.	stab	แทง	---	---
545.	stand	ยืน	cəŋ	cəŋ
546.	starve	(หิว) อด	kaplan	kaplanʔ
547.	stay, to live	อยู่	kəj	kəj
548.	steal	ขโมย	pra	pra
549.	sting	ผึ้งต่อย	hut	huc
550.	stop, quit	หยุด	cu	cəŋ
551.	stretch	ยืด	kajɿʔ	kanăʔ do
552.	strike downwards, stuff	ทุบ	katih	katih
553.	stuck in the throat	ติดคอ	hauʔ	hoʔ
554.	suck	ดูด	ʔuʔ	---
555.	swallow	กลืน	meŋ	meŋ
556.	swarm around	ตอม	kadim	gru
557.	sweep	กวาด	bih	bih
558.	swim	ว่ายน้ำ	lam ʔim	vaj
559.	swing	แกว่ง (ชิงช้า)	buŋ buŋ	buŋbuŋ

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
560.	take	เอา	dăh	dăh
561.	take off (cloth)	ถอด (เสื้อผ้า)	but	buc
562.	talk together	คุยกัน	kamuan	kamuan
563.	teach	สอน	mano	mano
564.	tear	ฉีก	kajat	jac
565.	tie	พัน (ให้รอบ)	păk	păk, dik (สองเส้น)
566.	tie the hair up, make the hair into a knot	มวยผม	saglot	sagloc (เส้นเดียว)
567.	think	คิด (นึก)	kapha	kason
568.	throw	ขว้าง	vin	vin
569.	throw away	โยนทิ้ง	pă? ven	pă? (ขว้างทิ้ง)
570.	throw water	รดน้ำ	rik	rik
571.	touch	แตะ	pa	kapi?
572.	trap	ดัก	sadia?	---
573.	turn inside out, turn over	กลับด้าน พลิก	kablia?	---
574.	twist	พันเชือก	blin	gian
575.	urinate	ฉี่	chi	chi
576.	use	ใช้	ta, cə	ta
577.	vomit	อ้วก	hə	hə
578.	wait	รอ	ba	กูว?, ba (เฝ้า)
579.	wake up	ตื่น	n săh	n săh
580.	wake someone up	ปลุก	bjit	bjit
581.	want	อยาก	si	sɨ
582.	warm at a fire	ผิง	va?	va?
583.	wash	ล้าง	baj	baj
584.	wash (dishes)	ล้างจาน	khot	khoc
585.	wash (face)	ล้างหน้า	dɨlauh	nəʔoh
586.	wear	ใส่ (ชุด)	ta, chip	chip
587.	weave	ทอผ้า	dau?	də?
588.	weave with grass or cane	สาน	dan	dəŋ

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
589.	weep, cry	ร้องไห้	jam	jam (อีกความหมายคือดินปืน)
590.	whisper	กระซิบ	phuphap	phuphap
591.	whistle	ผิวปาก	kahot	kahoc
592.	wipe	เช็ด	khu?	khu?, gǎ?
593.	wither	เหี่ยว	hia?	hia?
594.	work	ทำงาน	rǎn gan	rej
595.	worship	ไหว้	krip	krip
596.	wrap around	ห่อ	n dip	kabǎn
597.	write, draw	เขียน	dem	dem
598.	yaw	หาว	jǎp	jǎp

9. มนุษย์ (Human)

599.	aunt, younger sister of mother or father	พี่สาวและน้องสาวของพ่อ	gǎn	mado
600.	Burmese	คนพม่า	danpran	na?uj məŋtet
601.	child	เด็ก	gon	gon
602.	Chinese	คนจีน	dakhe	khe
603.	father	พ่อ	gun	gun
604.	friend	เพื่อน	gik	gik
605.	grandchild	หลาน	lan	lan
606.	grandfather, older man	ปู่ตา	da	da
607.	grandmother, older female	ย่า ยาย	ja	ja
608.	guest	แขก	khēt	khēt
609.	headman	ผู้ใหญ่บ้าน	dakhun (ผู้นำ)	ro
610.	husband, man, male	สามี, ผู้ชาย	?imaj	?imaj
611.	lover	คนรัก	səhaj	paw
612.	monk	พระ	kanǎn	capuan
613.	mother	แม่	ma	ma
614.	name	ชื่อ	ci	ci
615.	older brother or older sister	พี่	?ikăt	---

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
616.	orphaned	ลูกกำพร้า	gon sapräh	---
617.	Palaung	ปะหล่อง	dara?aŋ	na?aŋ
618.	person, human	คน	du?ij	na?uj
619.	relatives	ญาติ	binong vave	biva
620.	slave	ทาส, ลูกจ้าง	dabe	maj
621.	Thai	ไทย	dathe	siam
622.	thief	ขโมย	dapra	?apra
623.	twins	ฝาแฝด	gonrap	gonrap
624.	uncle, father-in-law	พี่ชายและน้องชายของ แม่	bo	bo (สามีของน้องสาวพ่อ/ อาเขย)
625.	widow	แม่หม้าย	ja sapräh	jasipräh
626.	wife, woman	ภรรยา, ผู้หญิง	?ibän	?ibän
627.	younger sibling	น้อง	va	va
10. สรรพนาม (Pronouns)				
628.	he (3 rd person sg.)	เขา	?än	?än
629.	I	ฉัน	?o	?o
630.	they (dual)	พวกเขา 2 คน	gaj	gaj
631.	they (3 rd person pl.)	พวกเขาหลายคน	ge	ge
632.	we (dual incl.)	เรา 2 คน	?aj	?aj
633.	we (dual excl.)	รวมคนฟัง เรา 2 คน	jaj	jaj
634.	we (pl. incl.)	รวมคนฟัง เราหลายคน	?e	?e
635.	we (pl. excl.)	รวมคนฟัง เราหลายคน	je	ji
636.	you (sg.)	ไม่รวมคนฟัง เธอ	me	me
637.	you (dual)	เธอ 2 คน	baj	baj
638.	you (pl.)	เธอหลายคน	be	be

11. วัตถุทางวัฒนธรรม (Material culture (things/ tools/ clothes))

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارอาง	ภาษาเรอจิ้น
639.	arrow	ลูกศร	bla ʔǎʔ	ble ʔǎʔ
640.	axe	ขวาน	məj	kaŋpha
641.	bag ¹	ย่าม	hu	---
642.	bag ²	ย่าม	kabjaw	kabjaw
643.	bamboo flute (palaung music instrument)	ปี่น้ำเต้า	vɔ	vɔ
644.	basket ¹	ตระกร้า	krik	grik
645.	basket ² (small basket)	ตระกร้าเล็ก	sablouh	khroŋ
646.	beads (used for woman's head-dress)	ลูกปัด	ŋaŋ	kaŋkho
647.	bed	เตียง	m baŋ ʔit	kachon
648.	belt	เข็มขัด	seʔ	sabloʔ
649.	blanket	ผ้าห่ม	hip	hip
650.	blouse	เสื้อผู้หญิง	salop	salop
651.	boat	เรือ	rə	rə
652.	book	หนังสือ	paiʔ	peʔ, bən
653.	bottle	ขวด	kapɔ	kapɔ
654.	bowl	ถ้วย	salaiʔ	saleʔ
655.	box	หีบ	cadək	ʔep
656.	bracelet	กำไล	kǎn de	giaŋ
657.	broom	ไม้กวาด	m bih	m bih
658.	bullet	ลูกปืน	ble sanaʔ	ble sanaʔ
659.	button	กระดุม	ble sato	ble sato
660.	cage	กรงเล็ก	---	---
661.	camera	กล้องถ่ายรูป	maŋ pɔpuŋ	ŋ cəseŋ
662.	candle	เทียน	den	den
663.	cards	ไพ่	phaj	phaj
664.	chisel	สิ่ว	maŋblouh	m blouh
665.	chopping board	เขียง	ŋ gouh	ŋ gouh
666.	cigarette	บุหรี่	salik	salik

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
667.	clock	นาฬิกา	nari	nari
668.	cloth (piece of cloth)	ผ้า	bi?	do?
669.	cloths	เสื้อผ้า	khriŋ	---
670.	coal	ถ่าน	kasauh	kasoh
671.	comb (n.)	หวี	ŋ cǎh	ŋ cǎh
672.	container	ถังใส่น้ำ	puŋ	puŋ
673.	cord	เชือก	vǎn	vǎn
674.	crossbow	หน้าไม้	ǎ?	ǎ?
675.	cymbal	ฉาบ	cheŋ	cheŋ
676.	drum	กลอง	grɪŋ	grɪŋ
677.	earring	ต่างหู	ble ʒou?	ʒau?
678.	firewood	ฟืน	he	he dou?
679.	flash light	ไฟฉาย	patha?	ŋogra
680.	flat bamboo tray	กระด้ง	mana	mana
681.	flat gong	กั๋งสะदान	mavew	ble mavew
682.	glass	แก้วน้ำ	kɔk	juŋ
683.	gong	ฆ้อง	guŋmoŋ	---
684.	guitar (palaung music instrument)	พิณ	diŋ	diŋ
685.	gun	ปืน	sana?	sana?
686.	hammer	ฆ้อน	maŋ mǎh	m mǎh
687.	hat	หมวก	magɪn	magɪŋ
688.	hoe	จอบ	n lou?	n lou?
689.	kettle	กาต้มน้ำ	kim	kim
690.	key, lock	ลูกกุญแจ	kasɔ	---
691.	knife	มีด (กลาง)	mapua?	ʔatɪm
692.	knife (razor)	มีดเล็กปลายแหลม	ʔatɪm	---
693.	knife (large knife)	มีดใหญ่ (อีโต้)	mapua? duŋ	pua?doŋ, mapua?
694.	ladle, stick used for stirring food while cooking	ทัพพี	lǎ?	lǎ?

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
695.	letter	จดหมาย	pai?	pe?
696.	lid, cover	ฝา	m pou?	m pua?
697.	mark	เครื่องหมาย	maj	---
698.	mat	เสื่อ (เสื่อ)	m bew	m bew
699.	matches	ไม้ขีด	pakhi?	?ep
700.	medicine	ยา	sanǎm	sanǎm
701.	mortar	ครก	m bo	m bo
702.	necklace	สร้อยคอ	soj ko	---
703.	needle	เข็ม	malăt	malec
704.	pan	กระทะ	makhaŋ	makhaŋ
705.	pants	กางเกง	sala	sala
706.	pestle	สาก	ŋ kre	ŋ kre
707.	photograph	รูปภาพ	puŋ	raŋ
708.	pillow	หมอน	mouŋ	mouŋ
709.	pipe	ท่อ	makaŋ?	maklou?
710.	plate	จาน	salai?	---
711.	pot ¹	หม้อหนึ่ง	glaw	makhaŋ
712.	pot ²	หม้อ	klou?	ma?ip
713.	ring	แหวน	sikanu	sikanu
714.	round thing	ก้อน	kluan	klip
715.	sandals	รองเท้าแตะ	kaŋap	bublep
716.	scissors	กรรไกร	kamre	kəpre
717.	shirt	เสื้อผู้ชาย	sito	---
718.	sickle	เคียว	maŋ vat	---
719.	skirt	ผ้าถุง	glaŋ	glaŋ
720.	song	เพลง	mou	ka?o
721.	spear	หอก	bla liah	liah
722.	stand, prop	เก้าอี้	m baŋ	m baŋ
723.	stick	ไม้เรียว	m phia?	m phia?
724.	table	โต๊ะ	matip (โต๊ะกินข้าว)	phin
725.	things	สิ่งของ	kro	kro

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
726.	trap	กับดัก	---	dip
727.	trap (sling trap)	กับดัก (สาย)	sadia?	η khrou?
728.	turban	ผ้าโศกหัว	kamai?	kame?
729.	whet stone	หินลับมีด	maw la?	mala?
12. สถานที่/บ้าน (Place/house)				
730.	beam of the roof	ช่อ	manāk	na?o, non
731.	bridge	สะพาน	kabik	babik
732.	corner	มุม	katou?	katou?
733.	coffin	โลงศพ	klai?	bājjuŋ
734.	door	ประตู	malouh	malouh
735.	fence	รั้ว (ไม้ไผ่)	loŋ	loŋ
736.	field	สวน (เชิงเขา)	man	ma:n
737.	fireplace	เตาไฟ	kafa:ŋ	kafaŋ
738.	grave yard	ป่าช้า	barew	bahew
739.	house	บ้าน	kaŋ	kaŋ
740.	hut	กระท่อม	thip	thip
741.	land	ที่ดิน	?oŋ	?okŋ
742.	monastery	วัด	jouŋ	joŋ
743.	pen	ปากกา	gamgu	khok
744.	post, pole	เสา	roŋ	roŋ
745.	rice field	ทุ่งนา	doŋ na	na
746.	road, path	ถนน	n teŋ	n ten
747.	roof	หลังคา	katu?	kapou?
748.	school	โรงเรียน	hoŋhen	?oŋ heppe?
749.	shelf	ชั้นวางถ้วยจาน	ŋ jaŋ	ŋ jaŋ
750.	sieve above the fireplace	ที่วางเหนือเตาไฟ	n ruh	n ruh
751.	stairs	บันได	n teŋ	n teŋ
752.	tomb	หลุมศพ	duŋ ?uan	?uan
753.	trap	กับดัก	---	---
754.	veranda	ระเบียง	gräh	gräh

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรากิน
755.	village	หมู่บ้าน	rov	---
756.	village shrine	ศาลประจำหมู่บ้าน	---	---
757.	wall	ผนัง กำแพง	reŋ	reŋ

13. คำบ่งชี้และคำไวยากรณ์ (Deitics and Grammatical words)

758.	almost, quite	เกือบ	---	chaʔejiak
759.	already, finished	เสร็จ แล้ว	hot	hɔc
760.	always	เสมอ	sese	kajəʔ
761.	and	และ กับ	gaj	gaj
762.	another, once more	อีก	pua, pɔ	pua
763.	early	เช้า เร็ว ก่อน	cew	cew
764.	exactly, specific	ชัด	bri	lǎh
765.	fast, quick	เร็ว	hide	khřän
766.	if	ถ้า	---	m paj
767.	long (time)	นาน	lən	lən
768.	not ¹	ไม่ (คุณศัพท์)	ʔăw	ʔăw
769.	not ²	ไม่ (กริยา)	tu	---
770.	too much	มาก	kin	kin
771.	used to	เคย	dəm	dəm
772.	while, when	เมื่อ ตอน	siɔʔ (กำลัง)	---
773.	with	กับ	dop	dop
774.	(not) yet	ยัง	ŋəm	ŋəm

14. คุณศัพท์ (Adjectives)

775.	all gone	หมด	tot	tatoc
776.	all the way through	ทะลุ	luh	luh
777.	astringent	ฝาด	brət	sik
778.	bad	เลว	mək	mək
779.	beautiful	สวย	chiʔ	chi
780.	big	ใหญ่	taŋ	taŋ
781.	bitter	ขม	soŋ	soŋ
782.	blind	บอด	ŋaj ʔăp	ʔăp
783.	bloom	บาน	bräh	bräh

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
784.	boiling	เดือด	sanăm	sanăm
785.	bored	เบื่อ	pə	duknoh, pə
786.	bright	สว่าง	blaŋ	blaŋ
787.	broken	หัก	kabăk	kabăk
788.	bud	ตูม	dim	dim
789.	cheap	ถูก	khre	khre
790.	clear	ใส	saŋa	saŋa
791.	clever, smart	ฉลาด	lɔk	lɔk
792.	cold	หนาว	găt	găt
793.	cool	เย็น	gia?	gia?
794.	cracked	ร้าว	dăh	dăh
795.	crooked, winding	คดงอ	gou?	gou?ge?
796.	cross-eyes	(ตา) เหล่	ŋaj sabli?	ŋaj raŋ
797.	deaf	(หู) หนวก	ka?aw	ka?aw
798.	delicious	อร่อย	saŋaih	saŋeh
799.	difficult	ยาก	ŋap	ŋap
800.	diligent	ขยัน	?ɔn	?ɔn
801.	dirty	สกปรก	kadih	kadih
802.	drunk	เมา	jeit	jei?
803.	dry	แห้ง	heŋ	---
804.	dry, withered	แห้ง	kahauh	kahoh
805.	durable	ทน	găŋ	găŋ
806.	empty	ว่าง	---	ka?oŋ
807.	expensive	แพง	ŋauh	ŋoh
808.	far	ไกล	toŋ	toŋ
809.	fat	อ้วน	glan	gleŋ
810.	female (animal)	ตัวเมีย (ไก่ตัวเมีย)	majaŋ	?ajaŋ
811.	fragrant	หอม	ŋun	?uhŋun
812.	full	เต็ม	nou?	nou?
813.	full, satiated	อิ่ม	phe, phaj	phe
814.	good	ดี	mɔm	ben

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
815.	hard	แข็ง	phom	phom
816.	heavy	หนัก	can	can
817.	hot	ร้อน (แดด, น้ำ)	soda?	da?
818.	humpback	หลังโก่ง	katu? guh	katu?guh
819.	hunched up, curled up	ขัดสมาธิ	kavian	kavian
820.	hungry	หิว	kapran	kapran
821.	itchy	คัน	sadun	sidun
822.	jealous	อิจฉา	lai?	gũn
823.	late	ช้า	thəŋ	nan
824.	lazy	ขี้เกียจ	kran	kran
825.	leak	รั่ว	rot	roc
826.	light (weight, noise)	เบา	ŋ cə	ŋ cə
827.	live	มีชีวิต	?im	?im
828.	long	ยาว	toŋ	---
829.	murky of water	(น้ำ) ขุ่น	katun	katun
830.	narrow	แคบ	kakhia?	kakhia?
831.	near	ใกล้	khria?	m tăt
832.	new	ใหม่	kamaj	kamaj
833.	numb	ชา	mapran	mapran
834.	old-aged	แก่	kăt	kăt
835.	overflown	ล้น	lut	luc
836.	pointed	แหลม	băt	bec
837.	poor	จน	phlan	phlan
838.	quiet	เงียบ	ŋuŋ	jen
839.	raw	ดิบ	?im	?im
840.	remaining, left over	เหลือ	kloj	kaloj
841.	rich	รวย	khřəm	khřəm
842.	right	ถูกต้อง	kapa	ben
843.	ripe	สุก	sin	sin

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะอาง	ภาษาเรวจิน
844.	rotten	เน่า	ʔǎm	ʔǎm
845.	rough	หยาบ	khǎʔ	khǎʔ
846.	round	กลม	klǎŋ	kalǎŋ
847.	rowdy	คูร้าย	haj	haj
848.	sad	เศร้า	klə, ɲə	klə, duknoh
849.	salty	เค็ม	soŋ	seʔsoŋ
850.	same	เหมือน	lakanəŋ	kanəŋ
851.	scraped	ถลอก	ŋ kliʔ	ŋ kliʔ
852.	sharp	คม	lǎm	lǎm
853.	shine, sparkle	ระยิบระยับ	mabriw	mabriw
854.	short (height)	เตี้ย	tiam	tiam
855.	short (length)	สั้น	tiam	tiam
856.	shy	อาย	saj	saj
857.	sick, hurt, pain	เจ็บ ปวด	so	so
858.	skinny	ผอม	kakhja	khja
859.	slow	ช้า	thəŋ	---
860.	small	เล็ก	diteʔ	teʔ
861.	smooth	เรียบ	ləm	phin
862.	sour	เปรี้ยว	praŋ	praŋ
863.	spicy	เผ็ด	ʔaʔ	ʔaʔ
864.	steep	ชัน	bǎŋ bǎʔ	bǎʔ
865.	stingy	จี้เหนียว	griaʔ	khin
866.	straight	ตรง	si	si
867.	stupid	โง่	rə	ʔarə
868.	sweet	หวาน	ŋam	ŋam
869.	swollen	บวม	ʔauh	ʔoh
870.	tall	สูง	ca	ca
871.	tame	เชื่อง	ŋe	ŋəm
872.	tasteless	จืดจาง	ple	ŋ cə
873.	teared	ขาด	kapjat	jac, pjac
874.	thick	หนา	hǎt	hǎt

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
875.	thin	บาง	diŋrew	noŋrew
876.	tired	เหนื่อย	nun	nun
877.	torn	ขาด (เชือก)	kadət	kadət
878.	wet	เปียก	m ɲǎʔ	ʔǎm
879.	wide	กว้าง	vauh	kavəh

15. สี (Colors)

880.	black	ดำ	vəŋ	vəŋ
881.	blue	น้ำเงิน	swəm	ɲian blen
882.	green	เขียว	ɲian	ɲian
883.	red	แดง	reŋ	ren
884.	white	ขาว	luj	luj
885.	yellow	เหลือง	deŋ	den

16. ตัวเลข (Numbers)

886.	one	หนึ่ง	ʔu, ʔeih	ʔu, ʔeih
887.	two	สอง	ʔa	ʔa
888.	three	สาม	ʔoj	ʔoj
889.	four	สี่	phuan	phuan, m phuan
890.	five	ห้า	phǎn	phǎn, m phǎn
891.	six	หก	də	do
892.	seven	เจ็ด	bu	bu
893.	eight	แปด	da	da
894.	nine	เก้า	dim	di:m
895.	ten	สิบ	gə	gə
896.	twenty	ยี่สิบ	ʔa gə	ʔa gə
897.	hundred	ร้อย	majauh	majəh
898.	ten thousand	หมื่น	m̩in	m̩in

17. คำบอกปริมาณ (Quantifiers)

899.	all	ทั้งหมด	bəkagliaʔ	---
900.	as much as	น้อย	m prət	---
901.	every	ทุกๆ	dən	dən
902.	few	นิดหน่อย	ʔicek	prec

ลำดับ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	ภาษาดارะออง	ภาษาเรวจิน
903.	little, some	บ้าง	klauh	kalw?
904.	many	มาก	kin	---
905.	more than, exceed	เกิน	lòm	lòm
906.	some	บาง	mǎŋ	---
907.	too much	มากมาย	---	---

18. คำแสดงคำถาม (Question words)

908.	how	อย่างไร	pajmòw	mòwpaj
909.	how many	เท่าไร (กี่)	nǎŋ	khimòw
910.	what?	อะไร	mase	mase
911.	when?	เมื่อไหร่	dòmòw	dòmòw
912.	where?	ที่ไหน	dìmòw	kadòmòw
913.	who?	ใคร	?ase	?ase

19. ลักษณะนาม (Classifiers)

914.	animal	ตัว	do	do
915.	bunch of flowers	ช่อ	kabaŋ	boŋ
916.	bunch of banana	หวี	kaba	kaba
917.	group of people or animals	ฝูง	phiŋ	phiŋ
918.	long thing	ลำ	ŋwŋ	ŋwŋ
919.	lump	ก้อน	kluan	kalim
920.	pair	คู่	gu	pim
921.	person	คน	?i	?i
922.	piece (general)	อัน	boŋ	boŋ
923.	piece of something which is unmarred	ลำ	lun	---
924.	pile	กอง	pim	pim

20. หน่วยการวัด (Unit of measurement)

925.	arm's length	วา	dǎp	dǎp
926.	cubit	ศอก	kanih	kanih
927.	palm span	คืบนิ้วกลาง	kasan	kasan

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

การศึกษาเบื้องต้นทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวปะหล่องในเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่าและในเขตปกครองตนเองเต๋อหง ไต-จิงโพ มณฑลยูนนาน ประเทศจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของชาวปะหล่องในเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า และในเขตปกครองตนเองเต๋อหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน รวมทั้งสถานการณ์การใช้ภาษาโดยสังเขป

ผลจากการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า ปรากฏว่า มีชาวปะหล่องตั้งหมู่บ้านอยู่กันทั่วไปบนภูเขาสูงในเขตเชียงตุง แต่ด้วยกฎระเบียบหลายประการของรัฐบาลพม่าและส่วนปกครองท้องถิ่นของเชียงตุง คณะผู้วิจัยจึงได้สำรวจและเก็บข้อมูลเฉพาะที่หมู่บ้านป้าว ซึ่งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ ที่บ้านป้าวมีชาวปะหล่องตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกับชาวไต ชาวปะหล่องที่บ้านป้าวเรียกตนเองว่า “คาระอาง” เหมือนกับที่ชาวปะหล่องที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยใช้ชื่อ “คาระอาง” ในการเรียกตนเองเช่นกัน ซึ่งก็ตรงกับที่ชาวปะหล่องในประเทศไทย ที่บ้านนอแล อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ได้บอกเล่าว่า พวกเขาโยกย้ายมาจากหมู่บ้านบนภูเขาสูงในเขตเชียงตุง ประเทศพม่าเข้ามาในประเทศไทย

ที่บ้านป้าว มีวัดประจำหมู่บ้านที่ชาวปะหล่องและชาวไต ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันไปทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา และสวดมนต์ถือศีลที่วัดแห่งนี้ด้วยกัน เนื่องจากชาวปะหล่องไม่มีตัวเขียน ดังนั้น ผู้ชายที่บวชเรียนในพุทธศาสนาจึงมีโอกาสดูเรียนตัวเขียนภาษาไต และใช้ตัวอักษรไตในการจดบันทึกเรื่องต่าง ๆ และเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของรัฐฉานเป็นชาวไต ชาวปะหล่องจึงมักพูดได้ทั้งภาษาปะหล่องและภาษาไต ในปัจจุบันเด็ก ๆ ชาวปะหล่องได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ใช้ภาษาพม่าในการเรียนการสอน ดังนั้น เด็ก ๆ จึงพูดได้ 3 ภาษา แต่เมื่ออยู่ในหมู่บ้านของตนเองก็จะใช้แต่ภาษาปะหล่องเพียงภาษาเดียวเท่านั้น

ส่วนในการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน พบว่า มีชาวปะหล่องหรือที่มีชื่อเป็นทางการตามกำหนดการเรียกชื่อชนกลุ่มชาติพันธุ์ของรัฐบาลจีนว่า “ชนชาติเต๋ออาง” ในเขตปกครองตนเองเต๋อหง ไต-จิงโพ ในเต๋อหงมีประชากรชนกลุ่มชาติพันธุ์ 2 กลุ่มสำคัญ คือ คนไตและคนจิงโพ ชนชาติเต๋ออางที่คณะผู้วิจัยได้ไปสำรวจหมู่บ้านและเก็บข้อมูลภาษามีทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ รูไม เราจิน เราคต ปูเล และเหลียง ชื่อที่เรียกแต่ละกลุ่มนั้นเป็นชื่อที่แต่ละกลุ่มใช้เรียกตนเองเมื่อพูดถึงตนเองกับคนอื่น ๆ กลุ่มของตน นอกจากนี้ แต่ละกลุ่มยังมีชื่อเรียกตนเองเมื่อพูดคุยกับคนในกลุ่มของคนอีกด้วย รายชื่อหมู่บ้านชาวเต๋ออางที่คณะผู้วิจัยได้ไปสำรวจมีดังต่อไปนี้

บ้านหนานซาง	อำเภอเมืองรุ่ยลี่	เป็นกลุ่มรูไม	และเรียกตนเองว่า “รูไม”
บ้านฮู่หนง	อำเภอเมืองหลงชวน	เป็นกลุ่มรูไม	เช่นกัน
บ้านเซียงไช่ถั่ง	อำเภอหมางซื่อ	แขวงลู่ซี	เป็นกลุ่มเราจิน เรียกตนเองว่า “นะออง”
บ้านฉาเยซิ่ง	อำเภอหมางซื่อ	แขวงลู่ซี	เป็นกลุ่มเราคต เรียกตนเองว่า “ละออง”
บ้านม่งตาน	ตำบลชานไท่ชาน	แขวงลู่ซี	เป็นกลุ่มปูลเด เรียกตนเองว่า “กะออง”
บ้านซุดงกวา	ตำบลชานไท่ชาน	แขวงลู่ซี	เป็นกลุ่มเหลียง เรียกตนเองว่า “ตะออง”
บ้านเจ้าไห่ว	ตำบลชานไท่ชาน	แขวงลู่ซี	เป็นกลุ่มเราคต เหมือนกับบ้านฉาเยซิ่ง

หมู่บ้านชาวปะหล่องทุกหมู่บ้านที่คณะผู้วิจัยไปสำรวจจะมีวัดประจำหมู่บ้าน แต่ไม่มีพระสงฆ์อยู่ประจำวัด คงมีแต่พระพุทธรูปเพื่อให้กราบไหว้บูชา ส่วนตามบ้านเรือนชาวปะหล่องก็จะกราบไหว้หนังสือสวดมนต์ แต่ไม่มีพระพุทธรูป

เมื่อมีการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาหรือการสวดมนต์ในวันสำคัญทางพุทธศาสนาก็จะมีผู้สูงอายุเป็นผู้นำการประกอบพิธีและการสวดมนต์ ผู้ชายชาวปะหล่องในประเทศจีนไม่มีการบวชเณรหรือบวชพระมานานแล้ว ทั้งนี้การดูแลวัดและพระสงฆ์ต้องใช้เงินค่อนข้างมาก และเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของชาวปะหล่องอาจจะไม่อำนวยในการใช้จ่ายเพื่อบำรุงวัดและพระ ประกอบกับในปัจจุบัน เด็ก ๆ ชาวปะหล่องได้เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลจีนมากขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องบวชเพื่อจะได้เรียนรู้ตัวเขียน ไต ชาวปะหล่องเมื่ออยู่ในหมู่บ้านของตน ทุกคนจะใช้ภาษาปะหล่อง แต่เมื่อออกไปนอกหมู่บ้านก็จะใช้ภาษาไตและภาษาจีน

ภาษาปะหล่องที่บ้านป้าวหรือที่ในงานวิจัยนี้เรียกว่า “ภาษาดระอองบ้านป้าว” ในเชียงตุงคล้ายคลึงกับภาษาปะหล่องที่เรียกว่า “ภาษาเราจิน” บ้านเซียงไช่ถั่งในเต๋อหงมาก ทั้งในเรื่องระบบเสียงและคำศัพท์ ทั้ง 2 ภาษานี้ก็มียระบบเสียงและคำศัพท์คล้ายกับภาษาดระอองที่พูดกันที่บ้านนอแล อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในโครงการการศึกษาเบื้องต้นภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวปะหล่องในเชียงตุง ประเทศพม่า และในยูนนาน ประเทศจีน แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะประกอบการจัดทำโครงการและการดำเนินการวิจัย และข้อเสนอแนะการทำวิจัยต่อไป

6.2.1 ข้อเสนอแนะการจัดทำโครงการและการดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและจากการสอบถามผู้รู้ให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเป็นเรื่องสำคัญ

2. การมีเครือข่ายการประสานงานทั้งในระดับส่วนบุคคลที่จะแนะนำให้รู้จักผู้รู้หรือผู้ประสานงาน และในระดับสถาบันที่เป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการวิจัยในประเทศจีน

3. การมีความเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงของพื้นที่วิจัยในประเทศพม่า ที่อาจจะยังมีกฎระเบียบ ข้อกำหนดที่แตกต่างจากทั่ว ๆ ไป

4. เอกสารวิชาการที่เขียนเป็นภาษาจีนมีรูปแบบเฉพาะของนักวิชาการจีน แม้เมื่อแปลแล้วก็ยัง อาจจะยากสำหรับคนทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยควรต้องระมัดระวังในการอ้างอิง ส่วนการที่ผู้วิจัยจะเข้าไปค้นหา เอกสารจากหอสมุดของสถาบันการศึกษาในประเทศพม่าทำได้ยากมาก

5. ระยะเวลาในการเตรียมการเพื่อการติดต่อให้ได้ผู้ประสานงานในประเทศจีนและการขอเอกสารที่เป็นทางการต่างๆ ต้องใช้เวลานานสำหรับประเทศจีน ส่วนในประเทศพม่านั้น การเตรียมการขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาและแต่ละพื้นที่วิจัย

6. การเก็บข้อมูลโดยใช้ล่าม ทำให้มีปัญหาในการสื่อสาร

7. แผนการทำงานในแต่ละพื้นที่ ผู้วิจัยควรวางแผนที่ค่อนข้างยืดหยุ่นให้มาก กล่าวคือ การมีแผนการทำงานหลาย ๆ แผน เพื่อจะใช้เวลาในการเก็บข้อมูลให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด ทั้งอาจต้องมีการปรับ ระเบียบวิธีวิจัยด้วยในบางครั้ง

8. การปรับตัวของผู้วิจัยในเข้ากับขนบปฏิบัติคนของแต่ละพื้นที่ เช่น การต้อนรับผู้มาเยี่ยมเยือนด้วยการรับประทานอาหารร่วมกันและปริมาณของอาหารที่เยอะมาก รวมทั้งการให้เกียรติผู้มาเยี่ยมด้วยเหล้า และบุหรี่สำหรับประเทศจีน รวมถึงการอธิบายวัตถุประสงค์การเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อการเก็บข้อมูลให้ มัคคุเทศก์ชาวพม่าได้เข้าใจ ในกรณีที่ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลวิจัยในพื้นที่ที่กำหนดให้ผู้เดินทางเข้าไปในพื้นที่ ต้องมีมัคคุเทศก์ชาวพม่า

6.2.2 ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นฐานปะหล่องทางตอนเหนือของรัฐฉานบริเวณน้ำคำและน้ำซัน

2. การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นฐานเต๋อฮวงใน Baoshan และ Lianghe ในยูนนาน

3. การเก็บข้อมูลคำศัพท์เพิ่มเติม เพื่อจัดทำอภิธานศัพท์ (Glossary) และเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ระบบเสียงของแต่ละภาษา/ภาษาย่อย

บรรณานุกรม

- คีน ญางเคิม. (2536). คาระอั้งคนไร่แผ่นดิน : ชนเผ่าขุนเขาผู้เกิดก่อนพรมแดน. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*, 39(14), 36-39.
- จิตรารักษ์ มนัสพงศ์. (2537). สีสันของชนเผ่า...แห่งขุนเขาไร่พรมแดน. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*, 40(31), 36:-37.
- ชมรมค้ายาสาพัฒนาชาวไทยภูเขา สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). *ผลการศึกษาการปรับตัวของชนเผ่าคาระอั้ง (ปะหล่อง) บ้านปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่*. กรุงเทพฯ, 1-24.
- นักศึกษาศาษาภาษาศตวรรษที่การศึกษา 2548. (2549). Southeast Asia Wordlist (Mahidol University Field Methods-revised 1990) กับการทำวิจัยภาษาศาสตร์ภาคสนามภาษาคาระอั้ง. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 25(2), 4-7.
- นพวรรณ ศิริเวศ. (2540). คาระอั้ง : คนภูเขาเผ่าล่าสุดบนแผ่นดินไทย. *วารสารวัฒนธรรมไทย*, 34(3), 4-7.
- เบญจวรรณ กสิโสภกา. (2546). *การศึกษาระบบเสียงและการจัดกลุ่มทางเชื้อสายของภาษาคาระอั้ง (ปะหล่อง) บ้านนอแล อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิชย์. (2544). *ภาษาไทยเหนือ*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่บทความวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชฐ สีตะพงศ์. (2552). “คั้ง” : พินคาระอั้ง (ปะหล่อง), *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 28(1), 47-61.
- ภราดร ศักดา. (2553). *จดหมายจากรัฐฉาน แผ่นดิน 19 เจ้าฟ้า*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ รัส. 229.
- วาสนา ละอองปลิว. (2546). *ความเป็นชายขอบและการสร้างพื้นที่ทางสังคมของคนพลัดถิ่น : กรณีศึกษาชาวการะอั้งในอำเภอเชียงดาว*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระศักดิ์ จันทรสังแสง. (2541). ชนเผ่าคาระอั้ง : ผู้เดินทางไกลจากต้นทางสาละวินถึงเทือกเขาแดนลาว. *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์*, 44(34), 46-47.
- สกุณี ณิชกุลวัฒน์. (2544). *กลยุทธ์ในการเข้าถึงทรัพยากรของชุมชนตั้งถิ่นฐานใหม่ท่ามกลางบริบทของการปิดล้อมพื้นที่ป่า*. การค้นคว้าอิสระเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สกุณี ณิชกุลวัฒน์. (2545). คาระอั้ง : คนชายขอบสองแผ่นดิน. *วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา*, 21(1), 97-123.
- สารทิ ศิลา. (2536). ปะหล่อง (Palong). *ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา*, 17(3-4), 26-39.

- ศุจริตลักษณ์ ดีผดุง และ ปิยนันท์ ทองคำชุม. (2548). *สารานุกรมชาติพันธุ์ในประเทศไทย : คาระออง (ปะหล่อง)*. กรุงเทพฯ : เอกพิมพ์ไทย จำกัด.
- ศุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2551). ปะหล่อง (The Palaung). *ภาษาละวัฒนธรรม*, 27 (1), 99-112.
- ศุจริตลักษณ์ ดีผดุง และ ปัทมา พัฒน์พงษ์. (2553). *คาระออง : ภาษา วัฒนธรรม และการสร้างชาติพันธุ์ในหมู่บ้านชายขอบแดนไทย-พม่า*.
- ศุวีชานนท์ รัตนภิมล. (2537). คาระอั้ง : ชนเผ่าไร้แผ่นดินแต่เกิดก่อนพรมแดน. ในเงาสีลป์ คงแก้ว (บรรณาธิการ) *ชีวิตบนเส้นด้ายของ 13 ชนเผ่าไทย*. กรุงเทพฯ. สามัคคีสาร, 60-68.
- เสมอชัย พูลสุวรรณ. (2552). *รัฐฉาน (เมืองไต) : พลวัตของชาติพันธุ์ในบริบทประวัติศาสตร์และสังคมการเมืองร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- อุษณีย์ เมตต์การุณจิต. (2536). คาระอั้ง : ชาวคอยผู้รอคอยอิสรภาพ. *สารคดี* (กุมภาพันธ์), 144-156.
- Ashley, S. (2005). Lowland Festivities in a Highland Society: Songkran in the Palaung Village of Pang Daeng Nai, Thailand. *Chiang Mai University Journal*, 4(1), 71-89.
- Ashley, S. (2011). *Late for Buddha: The Construction of Dara'ang (Silver Palaung) Religious and Ethnic Identity*. Ph.D. Dissertation, Simon Fraser University.
- Barth, F. (1969). *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference*. Boston: Little, Brown & Co.
- Bauer, R. S. (1998). Review of the Book China's Mon-Khmer Languages and the Austroasiatic Language Family. *MKS*, 28, 168-182.
- Buakaw, S. (2012). *A Phonological Study of Palaung Dialects Spoken in Thailand and Myanmar, with Focuses on Vowels and Final Nasals*. Ph.D. Dissertation, Mahidol University.
- Chaichompoo, C. (2010). *Palaung Phonology Revisited*. Chiang Mai Rajabhat University. [Research Report]
- Chen Xiangmu, Wang Jingliu & Lai Yongliang. (1986). *De'ang yu Jianzhi* [A Brief Description of the De'ang Language]. Beijing Minorities Press. [In Chinese]
- Dai Qingxia & Liu Yan. (1997). Analysis of the Tones in the Guangka Subdialect of De'ang. Translated by Jonathan Evans. *MKS*, 27, 91-108.
- Deepadung, S. (2009). Ethnicity of the Dara-ang in Thailand. *Journal of Language and Culture*, 28(1), 7-29.
- Diffloth, G. (1974). Austroasiatic Languages. *Encyclopedia Britannica* 2. (15th ed.). 480-484.

- Diffloth, G. (1991). Palaungic Vowels in Mon-Khmer Perspective. In J. H. C. S. Davidson (Ed.), *Austroasiatic Languages: Essays in Honour of H. L. Shorto* (pp.13-27). School of Oriental and African Studies, University of London.
- Diffloth, G. & Zide, N. (2003). Austroasiatic Languages. In *International Encyclopedia of Linguistics (Vol. 1)*. Oxford: Oxford University Press.
- Hobsbawm, E. & Ranger, T. (eds.), (1983). *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Howard, M. C. & Wattanapun, W. (2001). *The Palaung in Northern Thailand*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Howard, M. C. (2005). *Textile of the Highland Peoples of Burma Volume II: The Northern Mon Khmer, Rawang, Upland Burmish, Lolo, Karen, Tai, and Hmong-Mien-speaking Groups*. Bangkok: White Lotus.
- Janzen, H. (1976a). The System of Verb-Aspect Words in Pale. In *Austroasiatic Studies Part 1*. The University Press of Hawaii, 659-668.
- Janzen, H. (1976b). Structure and Function of Clauses and Phrases in Pale. In *Austroasiatic Studies Part 1*. The University Press of Hawaii, 669-691.
- Janzen, H. (1978). A Phonological Description of Pale in Comparison with Gold- and Rumai-Palaung. Paper presented at 2nd *International Conference on Austroasiatic Linguistics*, 19-21 December 1978. Mysore, India.
- Janzen, M. (1991a). *English-Pale Dictionary*. Unpublished.
- Janzen, M. (1991b). *Pale-English-Burmese Dictionary*. Unpublished.
- Janzen, H. (1991). Form and Function of Topicalization in Southern Ta-ang Discourse. Paper Presented at 24th *International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics*. 7-11 October 1991. Bangkok and Chiangmai.
- Lebar, F. M., Hicky G. C., and Musgrave J. K. (1964). *Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia*. New Haven, Conn.: Human Relations Area Files.
- Liu Yan. (2006). *Meng Gaomianyu Shengdiao Yanjiu* [A Study of Tones in Mon-Khmer]. Beijing: University of Central Minorities Press. [in Chinese]
- Luce, G. H. (1965). Danaw, a Dying Austroasiatic Language. *Lingua*, 14, 98-129.
- Mahidol University Field Methods. (1990). *Southeast Asia Wordlist*. Mahidol University.
- Milne, L. (1910). *Shans at Home*. London : John Murray, Albemarle Street; Reprinted 2001, White Lotus, Bangkok, Thailand.
- Milne, L. (1921). *An Elementary Palaung Grammar*. Oxford: Clarendon Press.

- Milne, L. (1924). *Home of an Eastern Clan: A Study of the Palaungs of the Shan States*. Oxford: Clarendon Press.
- Milne, L. (1931). *A Dictionary of English-Palaung and Palaung-English*. Rangoon: Superintendent of Government Printing and Stationery.
- Mitani, Y. (1977). Palaung Dialects: A Preliminary Comparison. *South East Asian Studies*, 15 (2), 193-212.
- Mitani, Y (1978). Problems in the Classification of Palaungic. *Paper Presented at 2nd International Conference on Austroasiatic Linguistics*, December 19-21, 1978. Mysore, India.
- Mitani, Y. (1979). Vowel Correspondences between Riang and Palaung. In T. L. Thongkum, et al. (Eds.), *Studies in Tai and Mon-Khmer Phonetics and Phonology in Honour of Eugenie J.A. Henderson* (pp. 142-150). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Ostapirat, W. (2009). Some Phonological Criteria for Palaung Subgrouping. *Journal of Language and Culture*, 28 (1), 63-76.
- Pinnow, Heinz-Jürgen. (1959). *Versuch Einer Historischen Lautlehre der Kharia-Sprache*: Wiesbaden Otto Harrassowitz.
- Pittayaporn, P.(2010). Establishing Relative Chronology of Palaung Sound Changes Using Tai Loanwords. *MKS*, 39,137-154.
- Rattanapitak, A (2009). Palaung Wordlist. *Journal of Language and Culture*, 28(1), 77-122.
- Samarin, W. J. (1967). *Field Linguistics: A Guid to Linguistic Field Work*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Sang Yaohua. (1999). *De'angzu Wenhua Dagan* [An Overlook of De'ang Culture]. Kunming: Yunnan Minorities Press. [In Chinese]
- Sang Yaohua & Du Yuting. (1986 ตีพิมพ์ใหม่ปี 2004). *De'angzu* [The De'ang Ethnic Group]. Beijing: Minorities Press. [In Chinese]
- Schmidt, P. W. (1904). Grundzuge Einer Lautlehrer Khasi-Sprache in Ihren Beziehungen Zu Derjenigen der Mon-Khmer-Sprachen. Mit Einem Anhang: die Palaung-Wa-, und Riang-Sprachen des Mittleren Salwin. *Abh. Bayrischen Akademie der Wissenschaft* 1 (22.3): 677-810.
- Scott, J.G. & Hardiman, J. P. (1900). *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States, Part I, Volume 1*. Rangoon: Superintendent of Government Printing and Stationary.

- Shafer, R. (1952). Études sur L'austroasien. *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris*, 48, 111-58.
- Shorto, H. L. (1960). Word and Syllable Patterns in Palaung. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 23 (3), 544-57.
- Shorto, H. L. (1963). The Structural Patterns of Northern Mon-Khmer Languages. H.L. Shorto (ed.). *Linguistic Comparison in South East Asia and the Pacific*. London: School of Oriental and African Studies. 45-61.
- Thomas, D. D. & Headley R. K. (1970). More on Mon-Khmer Subgroupings. *Lingua*, 25, 398-418.
- Wang Tiezhi. (2007). *De'angzu Jingji Fazhan Yu Shehui Bianqian* [A Research in the Economic Development and Social Changes of De'ang Ethnic Group]. Beijing : Minorities Press. [In Chinese]
- Xiu Dingben. (2008). *De'angzu Jianshi* [A Brief History of De'ang Ethnic Group]. Beijing: Minorities Press. [In Chinese]
- Yan Qixiang. (1983). Benglong-yu Gai Kuang [A Brief Description of the Benlong Language]. *Minzu Yuwen* (1983), 5, 67-80.
- Yan Qixiang & Zhou Zhizhi. (1995). *China's Mon-Khmer Languages and the Austroasiatic Language Family*. Beijing: Central Nationalities University Press.
- Yang Guangyuan. (2008). Dehongzhou De'angzu Fojiao Wenhua Ji Yuanshi Xinyang Diaocha Yanjiu [The Study of Buddhist Culture and Primitive Belief of De'ang Ethnic in Dehong Dai and Jingpo Autonomous Prefecture of Yunnan Province in China] In Zhang Qiaogui (Ed). *Yunnan Kuajing Minzu Zongjiao Shehui Wenti Yanjiu (Zhiyi)* [The Study of Religious and Social Problems of Cross-border Ethnic Groups in Yunnan Province of China]. Beijing: China Social Sciences Press, 291-322 [In Chinese]
- Yang Guangyuan & Zhao Yan-she. (2002). *Yunnan Shaoshu Minzu Yuyan Wenzhi Gailun* [An Introduction to Yunnan Minority Languages]. Kunming : Yunnan Minorities Press. [In Chinese]
- Yu Ru. (1999). *De'angzu Wenhua Shi* [A Cultural History of the De'ang Nationality]. Kunming: Yunnan Minorities Press. [In Chinese]
- Zhao Jiexiang. (2008). *De'angzu Lishi Wenhua Yanjiu*. [History of De'ang Culture]. Dehong Minzu Chubanshe. [In Chinese]

ผลผลิต (Output) จากโครงการวิจัย

ผลผลิต (Output) จากโครงการวิจัย

โครงการเรื่อง “การศึกษาเบื้องต้นภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวปะหล่องในเชิงตุงประเทศพม่า และในยูนนานประเทศจีน” (A Preliminary Ethnolinguistic Study of the Palaung People in Kengtung, Myanmar and in Yunnan, China) (รหัสโครงการ BRG5380001) ได้รับทุนองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนา จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และจากมหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างปีงบประมาณ 2553 – 2555 มีผลผลิต (Output) จากโครงการวิจัยดังนี้

1. การตีพิมพ์บทความภาษาอังกฤษในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ

1.1) เรื่อง “Names and Sub-groups of the Palaung: A Preliminary Field Survey in Yunnan and Kengtung” และได้รับการตอบรับตีพิมพ์ในวารสาร MANUSAYA: Journal of Humanities

1.2) เรื่อง “Personal Pronouns in Palaung Dialects” ได้รับการตอบรับตีพิมพ์จากวารสาร SIL Electronic Working Papers ในชุด Language and Culture Documentation and Description ของ SIL International ประเทศ USA

2. การนำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการนานาชาติ

2.1) นำเสนอบทความวิชาการเป็นภาษาอังกฤษเรื่อง “The Palaung in Thailand and Myanmar: Language and Culture” ที่ Department of Linguistics, University of Zurich ประเทศ Switzerland ในวันที่ 8 มีนาคม 2554

2.2) ได้รับตอบรับให้นำเสนอบทความวิจัยเรื่อง “Personal Pronoun in Palaung Dialects” ในงานประชุมวิชาการนานาชาติ The 5th International Conference on Austroasiatic Linguistics จัดโดย Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University และ Center for Research in Computational Linguistics ระหว่างวันที่ 9-11 พฤศจิกายน 2554 (งานประชุมยกเลิกเนื่องจากเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร)

2.3) ได้รับการตอบรับให้นำเสนอบทความวิจัยเรื่อง “Palaung in Thailand, Myanmar, and China: A phonological comparison” ในงานประชุมวิชาการนานาชาติ The 5th International Conference on Austroasiatic Linguistics จัดโดย Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

และ Center for Research in Computational Linguistics ระหว่างวันที่ 9-11 พฤศจิกายน 2554 (งานประชุมยกเลิกเนื่องจากเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร)

2.4) ได้รับการตอบรับให้นำเสนอบทความวิจัยเรื่อง “Raokot, a Dialect of Palaung of Yunnan: Its Phonology and Genetic Classification” ในงานประชุมวิชาการนานาชาติ The 45th International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics จัดโดย Nanyang Technological University ประเทศ Singapore ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 25-28 ตุลาคม 2555

3. การนำเสนอผลงานวิจัยในเชิงวิชาการรูปแบบอื่น

3.1) นำงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า เขียนเป็นบทความเรื่อง “จากศาลา ...กว่าจะถึงเชียงตุง” ตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปีที่ 31 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2553

3.2) นำงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า เขียนเป็นบทความเรื่อง “วัดสำคัญ ๆ ในเชียงตุง” ตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปีที่ 32 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2554

3.3) นำผลงานและประสบการณ์การทำวิจัยที่เมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน ร่วมอภิปรายในงานสัมมนาเรื่อง “การวิจัยข้ามแดน” จัดโดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย วันที่ 23 มิถุนายน 2554

3.4) ผลจากการร่วมอภิปรายในงานสัมมนาเรื่อง “การวิจัยข้ามแดน” นำเสนอในบทความเรื่อง “การจัดการความรู้ – การวิจัยข้ามแดน” ตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2554

3.5) นำงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามเมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เขียนเป็นบทความเรื่อง “ประสบการณ์ใหม่ในเมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน” ตีพิมพ์ลงในจดหมายข่าวสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2554

3.6) จัดทำ Website www.dara-ang.com เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในประเทศไทย ประเทศพม่า และประเทศจีน ผลงานอันเนื่องมาจากโครงการวิจัยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ภาคผนวก

NAMES AND SUB-GROUPS OF THE PALAUNG: A PRELIMINARY FIELD SURVEY IN YUNNAN AND KENGTUNG

Sujaritlak Deepadung¹

Abstract

In this paper, names that other groups of people, as outsiders, have given to the Palaung and names that they use to call themselves are discussed based on written records available and field surveys in the areas. The Palaung in China now are officially referred to as De'ang² (Ta-ang). From surveys in Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture in Yunnan, China, the De'ang nationality consists of 5 sub-groups of people—Liang (Ta-ang), Pu-le (Ka-ang), Rumai (Ro-mai), Raokot (La-ang) and Raojin (Na-ang). The classification of these 5 sub-groups is based on their autonyms and on names they use when they refer to other groups of Palaung. Based on the SEA word list, there are 3 dialects of the Palaung language in China: Raojin, Rumai-Raokot, and Pu-le-Liang. In Myanmar, according to various written works by western scholars, they are called Palaung or Pale with at least three sub-groups: Darang (Scott and Hardiman 1900), Ta-ang (Milne 1924, 1931; Shorto 1960) and Rumai (Davies 1909; Milne 1924, 1931; Diffloth 1991). From surveys in Kengtung, Shan State, Myanmar, all Palaung in Kengtung identify themselves as Dara-ang. In Thailand, Dara-ang is the name this ethnic group uses to refer to themselves and Thai people call them Palaung (Kasisopa 2003; Deepadung and Patpong 2010). Although, based on names, Dara-ang and Raojin are different sub-groups, linguistically, they speak the same dialect.

Keywords: Palaung, Dara-ang, De'ang, Ta-ang, autonyms, ethnic names

Introduction

After a short time, anyone working on Austroasiatic languages, will face the problem of names for particular ethnic groups, especially those groups residing in Thailand, such as the Lawa and Lua (Rattanakul 1984) ; the Tin/Mal/Prai of Nan Province (Filbeck 1987); Khmu, Lua, Tin and Mrabri (Premsrirat 1991, 1992). The author is no exception. When she started working on the Palaung, which belong to the Palaungic branch of the Mon-Khmer sub-family in the Austroasiatic language family, the library survey caused lots of confusion. Different articles/books used different names for the Palaung varieties for both the Palaung in China and in Myanmar. Detailed investigation on the issue of names and/or sub-group names should be conducted. Moreover, works on the Palaung in China are very few and are done in Chinese, which makes it almost impossible for those who do not know Chinese. Concerning the Palaung in Myanmar, almost all of the previous works were made in the early 1920's by British colonial officers and Christian missionaries, which make them a treasure for those who are interested in the Palaung people and languages.

A few studies done later on the classification of Palaung languages also make use of these earlier recorded studies. The names used in all these works vary, so the two survey books which people always refer to when they work on the languages of Southeast Asia

¹ Associate Professor of Linguistics at Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

² Following the Pinyin scripts, the written form De'ang is used throughout this paper.

provide numerous synonyms for “Palaung”. For example, Lebar, Hickey, and Musgrave (1964: 121-126) list synonyms for the Palaung as follows: Da-ang, Humai, Kunloi, La-eng, Palong, Ra-ang, Rumai, Ta-ang. Grimes (2003: 686) has three main entries for the Palaung with various names for the sub-group: “Palaung, Pale (Di-ang, Ngwe Palaung, Silver Palaung, Pale, Palay); Palaung, Rumai (Rumai); and Palaung, Shwe (Ta-ang Palaung, Golden Palaung, Shwe).” In addition, a preliminary survey of the Palaung people in China reveals that there are many different sub-group names which they use in identifying themselves. Furthermore, there are also a lot of names that are given to them by outsider.

The primary objective of this paper is to investigate sub-group names used for the Palaung through this literature plus some newly acquired works and field surveys in Kengtung³, Shan State, Myanmar and in Dehong, Yunnan, China. The Southeast Asia word list of 285 items (Mahidol University-revised 1990) is used for language survey. Moreover, the author would like to point out that these various names, especially those which are used among the Palaung in Dehong, China can be used to classify sub-groups of the Palaung people. From a linguistic point of view, these subgroups may speak the same or different dialects. Firstly, this paper gives a brief overview of the Palaung people and language. In the next section, the author defines the term “Palaung” and briefly reviews the Palaungic classification. Then, Palaung names in China, Myanmar and Thailand are respectively presented.

The terms “Palaung” and “Palaungic”

The name “Palaung” is a Burmese name for a group of Palaung speakers living in Shan State and southern Kachin State in Myanmar. Groups of Palaung speaking people also live scattered in and around Yunnan Province of southwestern China and in northern Thailand. Additionally, the name “Palaung” is also used as a name of a group of sub-dialects/sub-languages spoken by the Palaung people. Linguistically, Palaung belongs to the Palaungic branch of the Mon-Khmer family in the Austro-Asiatic language family (Thomas and Headley 1970; Diffloth 1974; Diffloth and Zide 2003; Sidwell 2009)⁴. This branch was formerly known as Palaung-Wa. Schmidt (1904) first proposed a classification as follows: 1) Palaung, 2) Angku, 3) Wa, 4) Riang, and 5) Danaw. Shafer (1952) revised Schmidt’s classification by moving Riang close to Palaung, thus: 1) Riang, 2) Palaung, 3) Angku, 4) Wa, and 5) Danaw. Based on Shafer’s (1952) classification, Pinnow (1959) added Lawa as the sixth member, then Ferlus (1974) maintained Shafer’s five divisions and added three more marginal groups, yielding 1) Rumai (Palaung), 2) Riang, 3) Danaw, 4) Wa, 5) Lamet: West (Angku) and East Lamet, 6) P’uman, 7) P’ou-ma, and 8) Khao.

Major contributions to the Palaungic study are Mitani’s 1977, 1978, 1979 works. Mitani (1977) based his classification on phonological development of similarity and dissimilarity and proposed five groups of Palaung-Riang which include 1) Central group, 2) Northern group, 3) Southern group, 4) Omachawn, 5) Unclassified. In his 1978 paper, presented at the second International Conference on Austroasiatic Linguistics, entitled “Problems in the classification of Palaungic”, he conducted a lexicostatistic study of Palaungic using a wordlist from material available – Scott and Hardiman’s GUB (1900), Milne (1931) and his note on Khamet and Lawa. He divided Palaungic into two branches, explaining that:

³ There are many written forms for Kengtung, such as Kyaington, Jengtung, Kengtong, KengTung, etc. Kengtung is used throughout the paper.

⁴ see detailed classification in Sidwell (2009)

Except for Danaw, the Palaungic proper is divided into two branches: ‘Western branch’ which comprises Palaung and Riang, and ‘Eastern branch’ which comprises Wa, Angku and Lamet. The division is apparently the Salween. The present distribution of the former is mainly in Shan State of Burma and parts of Yunnan to the west side of Salween, though Palaung extends also to the east side of the river, while the distribution of the latter is almost confined to the area in the eastern side of the Salween. In the latter area, Wa is distributed wildly in the area between the Salween and the Mekong with southward extension in northern Thailand, while ...

Diffloth (1974) set out a straightforward classification of Austro-Asiatic languages⁵. Within the Palaungic branch, there are: 1) Palaung, 2) Wa, 3) Riang-Lang, 4) Danaw, 5) Lawa, 6) Kawa, 7) (?) Khamet, 8) (?) Mang, 9) Bulan, and 10) Angku. Later, Diffloth and Zide (2003) divided the Palaungic branch into Eastern sub-branch which consists of several Palaung languages, the Riang dialects and Danaw and Western sub-branch which consists of the Waic, Angkuic and Lametic language groups⁶.

However, it should be noted here that there are some slight discrepancies between Mitani’s (1978) classification of the Palaungic and that of Diffloth and Zide (2003). Wa, Angku and Lamet belong to Mitani’s Eastern branch whereas they are in Diffloth and Zide’s Western sub-branch, and while Palaung and Riang belong to Mitani’s Western branch, they are in Diffloth and Zide’s Eastern sub-branch. With this notice, the one final point to emphasize here is that this study is based on data gathered from field works of Palaung speakers namely, Mitani’s (1978) Western branch/ Diffloth and Zide’s (2003) Eastern sub-branch. In other words, it covers only one half of the Palaungic branch – the Palaung sub-branch, not the Wa⁷.

At the same time, during a review of previous studies, one has to pay special attention to terms which are used differently by different scholars – in this case the Eastern sub-branch and the Western sub-branch of the Palaungic branch. Mitani (1978) uses a term which roughly coincides with the geographical locations of various groups of ethnic people on both sides of the Salween, which runs from north to south of the Shan State. Most of the Palaung groups are on the west side of the Salween, in the western part of Shan State and part of Yunnan. The Wa groups are mainly on the east side of the Salween, in areas in the eastern part of Shan State, extending eastward to the Mekong river. While Mitani (1978) offered the above explanation, Diffloth and Zide (2003) provide no reason as to why they put the Palaung languages in the so-named “Eastern sub-branch” and the Wa in the “Western sub-branch”. However, in terms of classification of language groups within the Palaungic sub-branch, both studies clearly confirm the same result despite the fact that there is some minor discrepancy in naming.

⁵ Those interested in detailed history and state of the art of Austro-Asiatic language classification are referred to Sidwell (2009).

⁶ Based on glottochronological methods, the major sub-family of the Austro-Asiatic language classifications are Munda sub-family, Nicobarese sub-family, and Mon-Khmer sub-family. Within Mon-Khmer, there are 12 branches: Khasi, Palaungic, Monic, Khmuic, Viet-Muong, Katuic, Bahnaric, Pearic, Khmer, Jahaic, Senoic, and Semelaic branches.

⁷ See detailed classification of Waic dialects in Diffloth (1980).

Palaung in China

Previous Studies

As mentioned above, all studies on the Palaung people and culture in China so far have been conducted and reported in the Chinese language. It was not until 1997 that an article by Dai Qingxia and Liu Yan on the tones in the Guangka sub-dialect of De'ang was translated into English by Jonathan Evans, and in 1998 a review by Robert Bauer of the book *China's Mon-Khmer languages and the Austroasiatic language family* (Yan and Zhou 1995) became available. Yan and Zhou (1995) state that:

The Chinese have called the De'ang (德昂) Benglong and this term dates from Qing⁸ dynasty records. However, this name which has been regarded as pejorative was not accepted by the De'ang and was officially replaced in 1985 with the group's preferred autonym of De'ang. In Burma the corresponding term Palaung is used.

(Bauer 1998: 178-179)

They also explain that De'ang consists of three dialects, namely, Na-ang [na ʔaŋ], Pu-le [pu le] and Ro-mai [ro mai]. For Chinese linguists, the term "dialect" is generally used when they refer to either different dialects which are closely related, or different languages which sometimes are mutually incomprehensible, provided that they belong to the same official nationality. In Yan and Zhou's words (1995) as reviewed by Bauer (1998: 178) "...the De'ang dialects are characterized by relatively large internal differences and the circumstances of those dialects are relatively complex." Concerning the three Palaung dialects mentioned above, Sang Yaohua (1999: 1) also states that the Ru-mai dialect is very much different from the first two dialects.

In addition, Sang Yaohua (1999: 1) reports that the De'ang nationality had been formerly called "Benglong" according to Qing dynasty records, and was changed to "De'ang" on the 21st of September 1985 because of the pejorative sense of the name "Benglong". According to the year 2000 population census, De'ang languages are spoken by 17,804 speakers (Xiu Dingben 2008)⁹. There are many autonyms or names that the Palaung in China use to designate themselves, such as Na-ang, Da-ang, Ta-ang, La-ang, etc.

In southwest Yunnan, about 70% of those with De'ang nationality live in the Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture, i.e., in the Santaishan area of Luxi county, and in the Junnong Township of Zhenkang county in Lincang Prefecture. The other 30% are scattered

⁸ The Qing dynasty ruled from 1644-1912 C.E.

⁹ Xiu Dingben (2008: 5) also records the following De'ang population survey statistics:

	Year	Numbers of population	Remarks
1	1953		No Report No official ethnic nationality records yet
2	1964	7,252	
3	1982	12,274	
4	1990	15,397	
5	2000	17,804	

In my opinion, since 1982, the number of people with De'ang nationality seems to have grown rapidly which may be due to the Chinese government's change of policy towards minority people; they are allowed to have up to two children per couple while the Han or "Chinese proper" are allowed only one.

throughout the cities and counties of Lianghe, Longchuan, Yingjiang, Ruili, Wanding, Baoshan, Gengma, etc. (Dai and Liu 1997: 91; Sang 1999: 1).

One final point which needs to be elaborated on comes from the title of Dai Qingxia and Liu Yan's paper (1997: 91) which analyzes tones in the Guangka sub-dialect of De'ang. They describe Gǔangkǎ as "...a sub-dialect of the Rumai dialect of the De'ang, spoken by the De'ang nationality in Guangka village, Mengxiu township, Ruili municipality." That is to say, a sub-dialect is a variety of language which is classified in accordance with the place name of its speakers, i.e., a village name "Guangka" in this case.

In concluding this examination of the sub-group names of the Palaung in China, it should be noted that "De'ang" is the official ethnic nationality of the Palaung speakers in China. It is composed of three dialects, i.e., Liang, Pu-le, and Rumai. For the total population of 17,804, 40% are Pu-le, 35% are Liang and 25% are Rumai. Each dialect has sub-dialects which may be referenced according to the speaker's village name. Furthermore, "De'ang" is one of the Palaung autonyms among various others, such as Na-ang, Ka-ang, La-ang, etc.

Field surveys in Yunnan

From the author's surveys of the area in Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture¹⁰ in Yunnan, China, based on names, there are 5 sub-groups which belong to the De'ang nationality—1) Pu-le 2) Raojin 3) Liang 4) Rumai and 5) Raokot. One reason why the autonym "De'ang", phonetically transcribed as [tə-ʔaaŋ] is chosen may be because the Ta-ang dialect is a dialect that is spoken by the Palaung in Namhsan, Shan State, Myanmar, which is considered the standard prestige dialect of the Palaung groups. Milne (1924: 3) recorded that "During the dry seasons of 1907 and 1908, which I spent at Namhkam, I met Palaungs of several clans, They all seemed to think that the dialect of Namhsan, the capital of the State of Tawnpeng, was the best form of their speech." The other reason, according to one informant, is that the name "Benglong" is related to the historic narrative of being defeated and having to run away; it has a pejorative meaning. In Chinese characters, the official ethnic nationality "De-ang" is 德昂, which is pronounced with the following international phonetic symbols [tə-ʔaaŋ]. In the Pinyin writing system, it is Dé'áng. The word "-ang" means "cliff" or "cave" which reminds the Palaung of the origin of their ancestors. Details about each group are as follows:

¹⁰ In general, Administrative division in the People's Republic of China are as follows:

1. Province
2. Prefecture /Autonomous Prefecture
3. County
4. District
5. Township
6. Village compounds
7. Village

Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture governs 5 counties and 1 township as follows:

1. Luxi county
2. Yingjiang county
3. Lianghe county
4. Longchuan county
5. Wanding county
6. Ruili township

1. Pu-le. The sub-group name the people who speak Pu-le use to designate themselves is “Ka-ang”. Sometimes they are referred to by the Chinese as “Hong De’ang – red De’ang”. Most Pu-le speakers are found in Luxi county – in numerous villages in Santaishan district, such as Meng Dan Cun village, Hu Dong Na village.

2. Raojin. The Raojin speakers refer to themselves as “Na-ang”. The Chinese also call them “Hong De’ang – red De’ang”. The De’ang people who speak Raojin are in Mangshi municipal areas of the Luxi county – in Xiang Cai Tang (Huapa), Gongka, Manlong Shan villages. According to Liu Yan (2006: 23), Raojin is a dialect of Pu-le, that is, the Pu-le group has two sub-dialects 1) Pu-le and 2) Raojin.

3. Liang. The people who speak Liang use the sub-group name “Ta-ang” to refer to themselves. They are known to the Chinese as “Hua De’ang – Flowery De’ang”. Liang speakers can be found in Lianghe, Linjiang counties, and in some villages in Santaishan district of Luxi county, i.e., in Chu Dong Gua village.

4. Rumai. The autonym that the Rumai people use to call themselves is “Rumai”. The Chinese refer to them as “Hei De’ang – black De’ang”. The Rumai people live mostly in Ruili county, such as in Nan Sang Cun Shang Zhai village and Hu Nong Fei Gang village in Longchuan county.

5. Raokot. The De’ang people who speak Raokot refer to themselves as “La-ang”. The name by which they are known to the Chinese is “Hei De’ang– black De’ang”. They live in a few villages in Luxi county, such as Chu Tong Gua in Santaishan district and Cha Ye Qing village in Mangshi municipality. Liu Yan (2006: 23) states that Raokot is a dialect of Rumai, i.e., there are two dialects of Rumai: 1) Rumai and 2) Raokot.

From the details above, sub-group names of the Palaung in China can be divided into 3 types: names they use to refer to other groups; autonyms; and names the Chinese people use to refer to the Palaung, as shown in the table below:

Table 1: Names of the Palaung in China

Referring to other groups	Autonyms	Called by the Chinese
Pu-le	Ka-ang	Red De’ang
Raojin	Na-ang	Red De’ang
Liang	Ta-ang	Flowery De’ang
Rumai	Rumai	Black De’ang
Raokot	La-ang	Black De’ang

From the table, the 5 Palaung groups in China are based on sub-group names they use when they refer to other groups of Palaung – Pu-le, Raojin, Liang, Rumai, Raokot. Furthermore, they also use different names to refer to themselves within their own sub-group, i.e., an autonym – Ka-ang, Na-ang, Ta-ang, Rumai, La-ang. Four autonyms end with –ang, except Rumai. From the interview, “-ang” means ‘cliff’ or ‘cave’, which reminds the Palaung of their ancestors. They believe that their ancestors used to live in caves or near cliffs.

As for the autonym “Rumai”, this sub-group name may derive from clan names. Milne (1924: 2), describing her trip in the northern part of Shan State writes:

I went, in the autumn of 1907, to Namhkam, a Shan town not many miles from the Chinese frontier. Here I met another branch of the Palaungs, the Rumai, a large and important clan scattered through various States, both of the British and Chinese Empires.

Howard (2005: 25-26), referring to Scott and Hardiman’s *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States* (1900, part I volume I.), states that “there appear to be about fifteen Palaung clans”, and that:

Scott and Hardiman mention a clan named Pato Ru or “tribe at the centre”, which they say lays claim to be “the Rumai proper” (1900, 1: 486). They live in a village south of Namhsan that is said to be the oldest Palaung village in the state. At one time the clan was comprised of relatives of the rulers of Tawnpeng.

In Scott and Hardiman’s own words (1900, 1: 486), they concluded that “Apparently, the Pato Ru claimed at one time a variety of privileges and distinctions. They alone of the Rumai men wore colours, all the other clans were restricted to plain black and white.” And this may be the reason why the Rumai group retains the name “Rumai” as their autonym and why the other groups of Palaung also refer to them as “Rumai”.

The Chinese people call the Palaung by sub-group names based mostly on dress, in particular Palaung women’s tube skirts; the Palaung who wear black or red tube skirts are called black or red Palaung, the Palaung who wear skirts with colorful patterns are called flowery Palaung.

In sum, firstly, this study finds that there are five sub-groups of Palaung speaking people in China. They are: 1) Liang group who call themselves “Ta-ang”, 2) Pu-le group who call themselves “Ka-ang”, 3) Rumai group who call themselves “Ru-mai”, 4) Raokot group who call themselves “La-ang”, and 5) Raojin group who call themselves “Na-ang”. Secondly, De’ang is an official nationality name of the Palaung in China and most of them live in Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture in Yunnan.

However, based on the 285 words collected during the surveys the 5 sub-groups can be classified into 3 dialects. From wordlist below, Raojin, Raokot and Rumai share common words from (1) to (21), which differ from Pu-le and Liang. Nevertheless, from (22) to (28), Rumai and Raokot form their own sub-group which differs from Raojin. Conversely, Raojin shares the words in (22) to (28) with Pu-le and Liang. At this point, it seems likely to say that Pu-le and Liang form one dialect, and Rumai and Raokot form another dialect. The problem is whether Raojin should be grouped with Pu-le-Liang or with Rumai-Raokot.

No.	Gloss	Raojin	Raokot	Rumai	Pu-le	Liang
1	egg	<i>pən</i>	<i>bən</i>	<i>bən</i>	glew	graw
2	monkey	<i>fə</i>	<i>mafə</i>	<i>fə</i>	ṅam	ṅam
3	shoulder	<i>jaʔ</i>	<i>dʒaʔ</i>	<i>jaʔ</i>	kəbleŋ	səbleŋ
4	come	<i>tǎx</i>	<i>dəh</i>	<i>dəh</i>	rot	rot
5	push	<i>dʒun</i>	<i>tʃun</i>	<i>tʃun</i>	thuj	thuj
6	many	<i>kʲin</i>	<i>gʲin</i>	<i>kʲin</i>	bram	bram

7	white	<i>luj</i>	<i>lij</i>	<i>luj</i>	plɔʔ	blɔʔ
8	bad	<i>mək</i>	<i>mik</i>	<i>timik</i>	ʔəman	ʔəmen
9	fly	<i>bən</i>	<i>ɓaj</i>	<i>pɪ</i>	phru	phru
10	chest	<i>baŋnɔx</i>	<i>baŋnɔh</i>	<i>kanɔh</i>	baŋʔəʔ	baŋʔəʔ
11	sing	<i>tɔh kaʔə</i>	<i>dɔh ʔew</i>	<i>dah mɔ</i>	bjaj	bjaj
12	arrow	<i>blej</i>	<i>bən</i>	<i>bla</i>	raj	raj
13	pestle	<i>ŋkrej</i>	<i>nɔʔj</i>	<i>ŋqjɔj</i>	gləŋ	gləŋ
14	short (height)	<i>tiam</i>	<i>ɔʔem</i>	<i>ɔʔəm</i>	ʔem	ʔem
15	back	<i>katuʔ</i>	<i>kaŋɔh</i>	<i>kaduʔ</i>	klɔŋ	klɔŋ
16	intestines	<i>vac</i>	---	<i>sənvat</i>	rɔn	rɔn
17	hear	<i>naŋaw</i>	<i>ləŋaw</i>	<i>taŋaw</i>	ɔʔi	ji
18	suck	<i>ɲoʔ</i>	<i>ɲoʔj</i>	<i>ɲik</i>	khrit	khrit
19	throw	<i>vɪn</i>	<i>fət</i>	<i>vən</i>	ɓɔk	ɓɔk
20	tie	<i>pak</i>	---	<i>bak</i>	duʔ	duʔ
21	dig	<i>gəx</i>	----	<i>kəh</i>	loʔ	loʔ
22	star	<i>sameŋ</i>	law	law	<i>kəman</i>	<i>səmaŋ</i>
23	hit	<i>măx</i>	ŋɔh	ŋɔh	<i>meh</i>	<i>meh</i>
24	house	<i>kaŋ</i>	khlep	khlep	<i>kiaŋ</i>	<i>gaŋ</i>
25	shoot	<i>baŋ</i>	ɔʔi	ɔʔiŋ	<i>bɔn</i>	<i>ɓɔn</i>
26	crossbow	<i>ʔaʔ</i>	kaŋbun	kaŋpun	<i>ʔeʔ</i>	<i>ʔaʔ</i>
27	older brother	<i>vɛ</i>	ɓi	pi	<i>vaj</i>	<i>vaj</i>
28	spider	<i>mapjuŋpjen</i>	mavem	ʔawem	<i>mepɛŋ</i>	<i>ʔabɛŋ</i>

According to following wordlist, from (29) to (33), this study suggests that Raojin should be treated as a dialect on its own. That is to say there are 3 dialects of Palaung spoken by the De'ang nationality in China. It should also be noted that Rumai and Raokot, based on 285 words, do not have words in common with Pu-le and Liang, but they do share some words with Raojin, which indicates that Rumai and Raokot are closer to Raojin than they do to Pu-le and Liang.

No.	Gloss	Raojin	Raokot	Rumai	Pu-le	Liang
29	sit	kɔj	ʔak	ʔak	ŋoj	ŋoj
30	play	nalaw	kanok	kanok	katɕɔʔ	katɕɔʔ
31	drum	grɪŋ	kabən	kabən	klɔŋ	klɔŋ
32	clothing	gro	kabjok	kabjok	kado	sado
33	forest	naŋ	loŋhɔj	loŋhɔj	zɪŋ	zɪŋ

Palaung in Myanmar

Previous Studies

Most of the previous studies on the Palaung in Myanmar were carried out by British officials or Christian missionaries during the early 1900s. In all of these written reports and ethnographic surveys of the Upper Burmar, there are just a few small parts about the Palaung (Symes 1820; Yule 1858; Scott and Hardiman 1900; Lowis 1906; Davies 1909; Cameron 1912). All of them report on the Rumai or Palaung of the northwestern Shan State and almost none mention the Palaung in the southern and eastern parts¹¹, except for Scott and Hardiman (1900), who made notes about the Palaung of Kengtung in the southeastern part of Shan State. The only professional and serious anthropological works on the Palaung are by Milne (1910, 1921, 1924). These also are about the Ta-ang Palaung in Namhsan and Rumai – in the northwestern part of Shan State. However, she makes some references to the division of the Palaung into Palaung and Pale by the Burmese. Milne’s works are on Ta-ang grammar (1921) and a dictionary (1921) with a small wordlist of the Rumai Palaung in the dictionary.

Several decades later, Howard and Wattanapun (2001) and Howard (2005) divided the Palaung into three main sub-groups: 1) the Ta-ang or Shwe Palaung, (“shwe” in Burmese means ‘golden’) 2) the Pale or Di’ang or Ngwe Palaung (“ngwe” in Burmese means ‘silver’) and 3) the Rumai. Howard (2005: 25) states that “Ta-ang and Di-ang are the sub-group names that the Golden Palaung and Silver Palaung use to refer to themselves.” It should be noted that the De’ang people in China do not know anything about the sub-group names “Golden Palaung” and “Silver Palaung.”

Estimating the population of the Palaung in Myanmar is very difficult since there are no official censuses and no anthropological researches have been conducted in Myanmar since 1931. Based on the 1931 Burma census and some other sources, Howard (2005: 25) estimates that there are about 600,000 Palaung in Myanmar, but there is no way to verify this number.

Most of the linguistic studies on the classification of the Palaung languages also get data from the works mentioned above (Schmidt 1906; Sebeok 1942; Shafer 1952; Pinnow 1965; Shorto 1960; Luce 1965; Thomas and Headley 1970; Diffloth 1974; Mitani 1978). Among these, Shorto (1960) himself did his field-work on Ta-ang Palaung of Namhsan in 1957; and Luce (1965) gathered his data on the Rumai speakers of Panku village in the Kodaung Tract in the China-Myanmar border area during 1959-1960¹². Luce (1965: 102) noted that “rǎʔaŋ² or rǎʔɔŋ² is still the sub-group name by which these Palaung call

¹¹ See detailed summaries in Howard and Wattanapun (2001: 5-14)

¹² He recorded his data in Rangoon, though. His informant was a soldier in the Burma Army.

themselves.” Finally, Janzen and Janzen (1972), Janzen (1978), and Janzen (1991a, b) collected their data from Pale speakers in Kalaw city in southern Shan State – they call them “the southern Palaung people”. At present, Buakaw (2012) is conducting research for his Ph.D dissertation on the Palaung spoken in Kalaw city. Palaung speakers in Ngaung Gone village and Taungni village around Kalaw city call themselves “Da-ang”.

To summarize, almost all of the studies previously done about the Palaung in Myanmar are on the Ta-ang Palaung and the Rumai Palaung in northwestern Shan State. There are only a few works on the Palaung in the southern part of the State – the Pale people. That is to say, there is very limited literature on the Palaung in Myanmar. Additionally, there is no written published work on the Palaung living in Kengtung.

Field Surveys in Kengtung

In Kengtung¹³, the Palaung live in widely scattered villages, mostly in remote mountainous areas. However, there are some villages near Kengtung downtown with a few Palaung households which can be reached by car. Most of the Palaung in these villages live side by side with the Shan. Their dress and practices, especially language, have been influenced by the Shan. Still, there is one Palaung village, Ban Paaw (Paw village)¹⁴, 10 kilometers northwest of Kengtung, with 64 households of which about 40 are Tai Shan and the rest are Palaung. In this village, the Shan and the Palaung live along side each other in separate quarters – Ban Paaw was originally a Shan village. When the Palaung first moved there from Pa min¹⁵ about 50 years ago, there were a lot of coconut trees in the village and the word “paaw” means ‘coconut’. Nowadays, however, coconut trees can be found only around the monastery.

Based on 285 collected words, Kengtung Palaung is similar to Raojin dialect in China. Concerning sub-group names of the Palaung in Kengtung, those who live in Ban Paaw identify themselves as Dara-ang. In addition, Dara-ang is also an autonym which the Palaung in Kengtung normally use in referring to themselves. “Palaung” is also the name the Burmese and the Shan people use to refer to Palaung people in Myanmar. Other names that are used by

¹³ There are 7 states and 7 divisions in the Republic of the Union of Myanmar as follows:

States	Divisions
1. Chin	1. Ayeyarwady
2. Kachin	2. Bago
3. Kayah	3. Magwe
4. Kayin	4. Mandalay
5. Mon	5. Saginge
6. Rakhine	6. Thanintharyi
7. Shan	7. Yangon

States and Divisions consist of districts, towns/townships, wards/quarters, and villages.

Kengtung is one of the 11 districts of Shan state. There are five townships in Kengtung: Kengtung, Mong Yang, Mong Khet, Mong La, and Mat Man. Kengtung township is the largest.

¹⁴ Ban Paaw was chosen as a research site because it has the largest numbers of Palaung speakers and because the language is still used in everyday life. The other significant reason is a security reason – the strict regulations of the Myanmar local government, such as tourists are not allowed to stay overnight in villages; a tour guide of a particular tourist group has to report the group’s itinerary of each day and register the time in and out of the central Kengtung downtown to the local authority, etc.

¹⁵ Howards (2005: 29), referring to Scott and Hardiman’s (1901) information, states that “...Pa Min, which is located at an altitude of 5,150 ft. on a plateau on the road half way between Ta-kaw and Kengtung town.... Pa Min is described as a small Palaung village between Möng Hsen and Möng Pu Awn...”

the Burmese and the Shan to refer to the Palaung are “Kun Loi¹⁶ and Tai-Loi. “Kun-Loi” means people who live on the mountains and “Tai Loi” means people who live on the mountains and follow the Tai way of life, especially in that they practice Buddhism and follow the Tai Shan system of community rulers.

Palaung in Thailand

The Palaung from southern Shan State in Myanmar migrated to settle in Chiang Mai in northern Thailand¹⁷ between 1982 and 1984 to take refuge from an uprising and violence in their homeland. As a result, there are no publications about the group available prior to 1984. The first short introductory report about the Palaung is an article by Sarapi Sila (1933). Then come works by Howard and Wattanapun (2001) on the Palaung in northern Thailand; Kasisopa (2003) on the phonology of Dara-ang spoken in No-Lae village, Chiangmai; Buakaw (2009: 31-46) on the final nasal consonants in No-Lae Palaung; and Deepadung (2009: 7-29) on ethnicity of the Dara-ang in Thailand. The group of Palaung who came to live in Thailand first settled at No-Lae village, Fang district, Chiang Mai, Thailand. At present, there are about 5,000 – 7,000 Dara-ang speakers in Chiang Mai province (Fang, Chiang Dao and Mae Ai districts) and Chiang Rai province (Ban Pong Nue, Mae Sai district).

According to Deepadung (2009: 18), the Palaung in Thailand designate themselves as “Dara-ang”¹⁸ or “Dara-ang ren – Red Dara-ang”. The word “ang” means ‘cliff’, which reminds them of their ancestors who used to live high up in the mountains. The word “ren” means ‘red’ which is a traditional color of Palaung women’s tubskirts. The prefix da- means ‘people of a particular ethnic group’, such as /dasiam/ ‘Tai (Shan) people’, /dakhe/ ‘Chinese people’, /dathai/ ‘Thai people’. However, since there is no pejorative meaning attached to the word “Palaung”, there is no resentment towards the name Palaung among the Dara-ang Palaung speakers in Thailand.

In official records of the Thai local government, there are two Thai written scripts for the name Palaung¹⁹, i.e., ปะหฺร็อง [pa-ròŋ] and ปะหฺล้ง [pa-lòŋ]. The former, “ร [r]”, is incorrect, which may be the result of local officials mishearing; the latter, “ล” is the correct spelling for the [l] in the name “Palaung”. The correct Thai spelling for the name “Palaung” is “ปะหฺล้ง”

It appears, then, that the Palaung are the most recent ethnic group to settle in Fang district of Chiang Mai, Thailand. According to the collected words, the Noe-Lae Palaung is similar to Kengtung Palaung. This coincides with the oral history of the group’s movement, i.e. the Palaung of Noe-Lae migrated from their villages in Kengtung into Thailand between 1982 and 1984. That is to say the Noe-Lae Palaung is close to Kengtung Palaung and to Raojin sub-group in China.

¹⁶ According to Howard (2005: 29), referring to Scott and Hardiman who stated that “...while people in the hill country, referred to as Kodaung by the Burmese and Kun Loi by the Shan were ‘almost entirely Palaungs’ (1901, (1): 224)”.

¹⁷ See details in Deepadung (2009: 7-29).

¹⁸ Thai spellings for the word “Dara-ang” are “ดาระอาง” (Deepadung and Thongkumchum 2005) and “ดาระอั้ง” (Sila 1993).

¹⁹ The ethnic name “Palaung” is usually mixed up with the ethnic name ‘Padaung – the long-neck Karen – by Thai people.

Conclusion

The Palaung language belongs to the Palaungic branch of the Mon-Khmer sub-family of the Austroasiatic language family. It consists of several dialects which are spoken by Palaung people in China, Myanmar and Thailand. In China, Palaung speakers are referred to as De'ang [tə-ʔaŋ]. The name De'ang is an official ethnic nationality name which consists of five sub-groups of Palaung: Pu-le (autonym "Ka-ang"); Raojin (autonym "Na-ang"); Liang (autonym "Ta-ang"); Rumai (autonym "Rumai"); and Raokot (autonym "La-ang"). Most of them are found in Santaishan in Luxi county of the De'hong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture and Junnong in Zhenkang county of Lincang Prefecture, Yunnan. They usually live together with the Jingpos, the Hans and the Shans (Tais).

In Myanmar, the Palaung people live in Shan State and most of the Palaung of northern Shan State refer to themselves as Ta-ang. They live in and around the Namhsan and Namkham areas. The other sub-group of Palaung, who live north of Namhsan, refer to themselves as Rumai. The Palaung who live in widely scattered villages and towns in southern Shan State, especially in Kengtung, call themselves "Dara-ang". Sometimes, they are called "Pale" by the Burmese. Generally, Palaung speakers are known to the Shan (Tai) people and the Burmese as "Palaung".

The Palaung in Thailand migrated into Chiang Mai province, northern Thailand, between 1982-1984. They moved from southern Shan State, Myanmar, to settle in No-Lae village on Doi Ang Khang in Fang district, Chiang Mai. They identify themselves as "Dara-ang". At present, there are Palaung villages in Fang, Chiang Dao and Mae Ai districts of Chiang Mai province and in Mae Sai district of Chiang Rai province. Thai people call them "Palaung – ปะหล่อง".

The Palaung residing in China, Myanmar and even in Thailand, have been referred to by different sub-group names by locals and the governments of those particular countries. With regards to the use of the name "Palaung", on the one hand it can be generally used to refer to all Palaung speakers and dialects and, on the other, it can also be used to identify a specific Palaung speaking group. As if that were not complicated enough, the Palaung themselves have their own ethnic names or autonyms for their own sub-groups as well. Except for the Rumai, an autonym of each sub-group or dialect ends with the word "-ang" which means "cliff or cave". Identifying the Palaung ethnic group is easy due to the distinctive traditional attire of Palaung women.

Based on the females' tube skirts and the names they designate themselves, there are 5 sub-groups of De'ang in China. Linguistically, there are 3 dialects of Palaung spoken by the De'ang nationality, i.e. Raojin (Na-ang), Pu-le-Liang and Rumai-Raokot. Even though this study is based on a short word list of 285 items during surveys, the result confirms what is reviewed by Bauer (1998: 178) that De'ang consists of three dialects, i.e. Na-ang, Pu-le and Rumai. Roughly, we can say that one of the three dialects – Raojin – is close to Kengtung Palaung and Noe-Lae Palaung. However, this study is based on only 285 words, so more genetic classification using other criteria needs to be done in order to shed light on their relationship, especially in China and in Myanmar.

Acknowledgements

This paper is part of the on-going project entitled "A Preliminary ethnolinguistic study of the Palaung people in Kengtung, Myanmar and in Yunnan, China". The author would like to thank Thailand Research Fund and Mahidol University for the joint support grant (BRG-5380001). I wish to thank Professor Yang Guangyuan, Miss Sha Xiao Rong,

Yunnan Nationalities University, Phra Pong Sunanta, Khongkhanimit Temple, and speakers of the Palaung in China, and in Myanmar for their assistance and language data. My special thanks is due to Professor Somsonge Burusphat, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, for her very kind help and suggestions. Last but not least, I wish to acknowledge the invaluable comments of the anonymous reviewers.

References

- Bauer, Robert S. 1998. Review of the Book China's Mon-Khmer Languages and the Austroasiatic Language Family. *MKS* 28: 168-182.
- Buakaw, Supakit. 2009. The Final Nasal Consonants in No-Lae Palaung. *Journal of Language and Culture* 28.1: 31-46.
- Buakaw, Supakit. 2012. *A Phonological Study of Palaung Dialects Spoken in Thailand and Myanmar, with Focuses on Vowels and Final Nasals*. Ph.D. Dissertation, Mahidol University.
- Cameron, Alan A. 1912. *A Note on the Palaungs of the Kodaung Hill Tracts of Mong Mit State*. Appendix A in Census of India, 1911, 9, Pt. 1: i-xiii. Rangoon: Superintendent of Government Printing and Stationery.
- Dai Qingxia, and Liu Yan. 1997. Analysis of the Tones in the Guangka Subdialect of De'ang. *MKS* 27: 91-108.
- Davies, Henry R. 1909. *Yun-nan: the Link between India and the Yangtze*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Deepadung, Sujaritlak. 2009. Ethnicity of the Dara-ang in Thailand. *Journal of Language and Culture* 28.1: 7-29.
- Deepadung, Sujaritlak, and Piyanan Thongkhamchum. 2005. Encyclopedia of Ethnic Group in Thailand (Palaung). Bangkok: Akepimthai Co, Ltd. [In Thai]
- Deepadung, Sujaritlak, and Pattama Patpong. 2010. *Dara-ang: Language, Culture and Ethnic Identity Maintenance at the Thai-Myanmar Border*. Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. [In Thai]
- Diffloth, Gérard. 1974. Austro-Asiatic Languages. *Encyclopedia Britannica* 2. (15th ed.). 480-484.
- Diffloth, Gérard. 1991. Palaungic Vowels in Mon-Khmer Perspective. In *Austroasiatic Languages: Essays in Honour of H.L. Shorto*, edited by Jeremy H. C. S. Davidson, pp. 13-27. London: School of Oriental and African Studies.
- Diffloth, Gérard and Zide, Norman. 2003. Austroasiatic Languages. In *International Encyclopedia of Linguistics (Vol. 1)*. Oxford: Oxford University Press.
- Ferlus, Michel. 1974. Les langues du groupe austroasiatiques-nord. *Asie du Sud-Est et Monde Insulindien* 5 (1): 39-68.
- Filbeck, David. 1987. New Ethnic Names for the Tin of Nan Province. *Journal of the Siam Society* 75: 129-139.
- Grimes, Barbara. 2003. Northern Mon-Khmer Languages. In *International Encyclopedia of Linguistics (Vol.3)*. Oxford: Oxford University Press.
- Howard, Michael C., and Wattana Wattanapun. 2001. *The Palaung in Northern Thailand*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Howard, Michael C. 2005. *Textiles of the Highland Peoples of Burma, Volume II: The Northern Mon-Khmer, Rawang, Upland Burmish, Lolo, Karen, Tai, and Hmong-Mien-speaking Groups*. Bangkok: White Lotus.

- Janzen, Hermann. 1978. A Phonological Description of Pale in Comparison with Gold- and Rumai- Palaung. *Paper presented at 2nd International Conference on Austroasiatic Linguistics*, 19-21 December 1978. Mysore, India.
- Janzen, Margarete. 1991a. *English-Pale Dictionary*. Unpublished.
- Janzen, Margarete. 1991b. *Pale-English-Burmese Dictionary*. Unpublished.
- Janzen, Hermann, and Margarete Janzen. 1972. Grammar Analysis of Pale Clauses and Phrases. *Journal of the Burma Research Society*, LVidii, 47-99.
- Kasisopa, Benjawan. 2003. *Phonological Study and Genetic Classification of Dara-ang (Palaung) Spoken at Nawlae Village, Fang District, Chiang Mai Province*. M.A. Thesis, Chulalongkorn University, Thailand. [In Thai]
- Lebar, Frank M., Gerald C. Hicky, and John K. Musgrave. 1964. *Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia*. New Haven, Conn.: Human Relations Area Files.
- Liu Yan. 2006. *Meng Gaomianyu Shengdiao Yanjiu* [A Study of Tones in Mon-Khmer]. Beijing: University of Central Minorities Press. [in Chinese]
- Lowis, Cecil C. 1906. *A Note on the Palaung of Hsipaw and Tawngpeng*. Ethnographical Survey of India, Burma, Number 1. Rangoon: Superintendent of Government Printing and Stationary.
- Luce, Gordon H. 1965. Danaw, a Dying Austroasiatic Language. *Lingua* 14: 98-129.
- Milne, Leslie. 1910. *Shans at Home*. London: John Murray, Albermarle Street; Reprinted 2001, Bangkok: White Lotus.
- Milne, Leslie. 1921. *An Elementary Palaung Grammar*. Oxford: Clarendon Press.
- Milne, Leslie. 1924. *Home of an Eastern Clan: A Study of the Palaungs of the Shan States*. Oxford: Clarendon Press; Reprinted 2004, Bangkok: White Lotus.
- Milne, Leslie. 1931. *A Dictionary of English-Palaung and Palaung-English*. Rangoon: Superintendent, Government Printing and Stationary.
- Mitani, Yasuyuki. 1977. Palaung Dialects: A Preliminary Comparison. *South East Asian Studies* 15 (2): 193-212.
- Mitani, Yasuyuki. 1978. Problems in the Classification of Palaungic. *Paper presented at 2nd International Conference on Austroasiatic Linguistics*, 19-21 December 1978. Mysore, India.
- Mitani, Yasuyuki. 1979. Vowel Correspondences between Riang and Palaung. In *Studies in Tai and Mon-Khmer Phonetics and Phonology in Honour of Eugenie J.A. Henderson*, edited by Theeraphan. L. Thongkum, et al., pp. 142-150). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Pinnow, Heinz-Jürgen. 1959. *Versuch einer historischen Lautlehre der Kharia-Sprache*: Wiesbaden Otto Harrassowitz.
- Premssirat, Suwilai. 1991. Observation about a Problem Study and Calling Names of Ethnic Groups in Thailand. *Journal of Language-Inscription* 3: 124-133. [In Thai]
- Premssirat, Suwilai. 1992. Khmu, Lua/thin, and Mlabri in Nan Province and a Problem of Calling Names. *Journal of Language and Culture* 13.1: 108-118. [In Thai]
- Rattanakun, Suriya. 1984. Lawa and Lua. *Journal of Language and Culture* 4.1: 108-118. [In Thai]
- Sang Yaohua. 2004. *De'angzu* [The De'ang Ethnic Group]. Beijing: Minorities Press. [In Chinese]
- Sang Yaohua. 1999. *De'angzu Wenhua Daguan* [An Overlook of De'ang Culture]. Kunming: Yunnan Minorities Press. [In Chinese]
- Schmidt, Pater Wilhelm. 1904. Grundzuge einer Lautlehrer Khasi-Sprache in ihren Beziehungen zu derjenigen der Mon-Khmer-Sprachen. Mit einem Anhang: die

- Palaung-Wa-, und Riang-Sprachen des mittleren Salwin. *Abh. Bayrischen Akademie der Wissenschaft* 1 (22.3): 677-810.
- Schmidt, Pater W. 1906. Die Mon-Khmer Völker, ein Bindeglied zwischen Völkern Zentralasiens und Austronesiens. Braunschweig: *Archiv für Anthropologie* 5: 59-109.
- Scott, James G., and John P. Hardiman. 1900. *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States*, Part I, Volume 1. Rangoon: Superintendent of Government Printing and Stationary.
- Sebeok, Thomas A. 1942. An Examination of the Austroasiatic Language Family. *Language* 18: 206-17.
- Shafer, Robert. 1952. Études sur l'Austroasien. *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris* 48: 111-58.
- Shorto, Henry L. 1960. Word and Syllable Patterns in Palaung. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 23: 544-557.
- Sidwell, Paul. 2009. *Classifying the Austroasiatic Languages: History and State of the Art*. Muenchen: LINCOM.
- Sila, Sarapi. 1993. Palaung. *TRI Quarterly* 17.3-4: 25-39. [In Thai]
- Symes, Michael. 1820. *An Account of an Embassy to the Kingdom of Ava Sent by the Governor-General of India in the Year 1795*. London: Nicol and Wright.
- Thomas, David D., and Robert K. Headley. 1970. More on Mon-Khmer Sub-Groupings. *Lingua* 25: 398-418.
- Xiu Dingben. 2008. *De'angzu Jianshi* [A Brief History of De'ang Ethnic Group]. Beijing: Minorities Press. [In Chinese]
- Yan Qixiang and Zhou Zhizhi. 1995. *China's Mon-Khmer Languages and the Austroasiatic Language Family*. Beijing: Central Nationalities University Press. [In Chinese]
- Yule, Henry. 1858. *A Narrative of the Mission Sent by the Governor-General of India to the Court of Ava in 1855, with Notices of the Country, Government, and People*. London: Smith, Elder & Co.

PERSONAL PRONOUNS IN PALAUNG DIALECTS¹

Sujaritlak Deepadung

Research Institute for Languages and Cultures of Asia,

Mahidol University, Thailand

sujaritlak.dee@mahidol.ac.th

Abstract

This paper presents personal pronouns of the Palaung dialects, which belong to the Palaungic branch of Mon-Khmer, in the Austroasiatic language family. Data were gathered from Palaung speakers in Thailand, Myanmar, and China – in Thailand from Noe-Lae village, Chiang Mai Province; in Burma, from Nyaung Gone village, Kalaw city and Ban Paw village, Kengtung; and in China, five varieties of the Palaung language spoken in villages in Luxi county and in Nan Sang Cun Shan Zhai village, Ruili township, both areas of which are in Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture, Yunnan. The personal pronouns of all of these dialects form a system divided by number – singular, dual and plural, and by person – first, second and third. A distinction between inclusive and exclusive forms occurs in dual and plural of the first person. This system conforms to the typical system of Mon-Khmer languages. Based on personal pronouns, the relationship between the Palaung dialects in Thailand, Myanmar and China is also discussed.

Key words: Mon-Khmer, Palaung dialects, Personal pronouns

1. Introduction

Palaung² belongs to the Palaungic branch of Mon-Khmer in the Austroasiatic language family (Diffloth, 1974: 480-484; Mitani, 1977: 193-212; Diffloth & Zide, 2003:

¹ This paper is part of the on-going project entitled “A preliminary ethnolinguistic study of the Palaung people in Kengtung, Myanmar and in Yunnan, China”. The author would like to thank Thailand Research Fund and Mahidol University for the joint-support grant (BRG-5380001). I wish to thank Professor Yang Guangyuan, Miss Sha Xiao Rong, Yunnan Nationalities University and speakers of the Palaung in China, and in Myanmar for their assistance and language data. My special thanks is due to Professor Somsong Burusphat, Research Institute for Languages and Culture of Asia, Mahidol University, for her very kind help and suggestions.

² The term Palaung will be used in this paper to refer to both the people and their language. It will be used throughout the paper, except when referring to other people’s works or to the groups’ autonomy.

177-181). It is spoken by various Palaung groups living in Thailand, Myanmar and China. In northern Thailand, most of the Palaung or Dara-ang live in Fang, Chiang Dao, Mae Ai districts of Chiang Mai province. It is spoken by approximately 5,000 people (Deepadung, 2009: 7-29). In Myanmar, while the Palaung – Ta-ang as they call themselves – mostly live in mountainous areas in Namhsan and Namkham in northern Shan State; those who call themselves Dara-ang live in and around Kengtung in eastern Shan State. Speakers of Palaung, whose autonym is Da-ang, are also found in Kalaw city³ in southern Shan State. There is no current official data available on Palaung speakers in Myanmar, however, according to Howard (2005: 25), the estimated number of the Palaung speakers in Myanmar is about 600,000. In China, the Palaung people are officially called De'ang, pronounced 'Ta-ang' by the Chinese. Based on the year 2000 population census, there are 17,804 Palaung speakers living scattered in and around Yunnan Province of southwestern China (Xiu Dingben, 2008: 5). They mostly live in the Dehong Dai-Jingpo Autonomous Prefecture –Luxi county and in Zenkang county in the Lingcang Prefecture. Some are scattered throughout counties such as, Lianghe, Longchuan, Wanding, Baoshan and in cities such as, Ruili, Junnong, etc.

Based on the author's own study of Palaung speakers in No-Lae village, Chiang Mai, Thailand during 2006-2008, and the author's on-going project on the Palaung in Kengtung, Shan State, Myanmar and in Dehong areas of Yunnan, China, a main objective of this paper is to present personal pronoun systems of the Palaung spoken in Thailand, Myanmar and China⁴.

Moreover, there are numerous works on pronoun systems of Mon-Khmer languages, especially those spoken in Vietnam (Miller, 1964; Watson, 1964; Thompson, 1965; Wallace, 1966; Blood and Blood, 1966; Manley, 1972; etc.), and several studies on Mon-Khmer languages spoken in Thailand, conducted for MA theses at Mahidol and Silpakorn Universities, which touch upon the topic (see details in Srichampa & Bauer, 1990: 273-284). Concerning the Palaung language, Milne (1921: 17-28) described pronouns of the Ta-ang Palaung spoken in Namhsan in Shan State and Janzen and Janzen (1972: 47-100) and Janzen

³ See details in Buakaw's Mahidol University dissertation (2012). My special thanks go to him for all his assistance in the project.

⁴ No implication of historical comparative study is intended. Those who are interested in the subject are referred to Shorto, H.L.: *A Mon-Khmer Comparative Dictionary* (2006) and to Sidwell's online Proto-Palaungic reconstruction: <http://www.sealang.net/monkhmer>

(1976) described the pronoun word class of the Palaung language spoken by the “Pale or the Southern Palaung people” (1972: 83-84; 1976: 662-663). Janzen and Janzen (1972: 84) illustrated how “the non-singular members of the pronoun word class form a system” with their matrix in Figure 1.

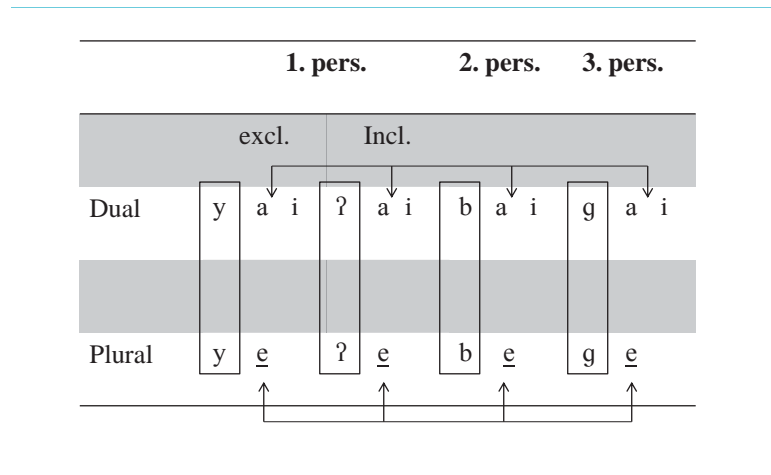

Figure 1. Janzen and Janzen’s non-singular members of the Pale pronoun word class (1972: 84)

They then stated that phonological units become grammatically relevant as syntagmatic features on word level. That is, the consonants marks person, and the vowels numbers, as follows:

- y- marks 1. person exclusive,
- ?- marks 1. person inclusive,
- b- marks 2. person,
- g- marks 3. person,
- -ai marks dual number,
- -e marks plural number.

As a result, a secondary objective of this paper is to see whether the pronoun system – with more data from various Palaung varieties, especially, those spoken in Yunnan, China – yields the same result or not. With this in mind, I will first address the sources of data, and then touch upon the topic of language family and Palaung dialect classification. Finally, I will discuss the personal pronouns of the eight Palaung dialects.

2. The Data

Mitani in his preliminary comparison of Palaung dialects (1977: 193) mentioned that “But this is just one dialect of Palaung, that of Namhsan, the capital of the former state of Tawngpeng, and other dialects, which are apparently many and diverse, are mostly only poorly known.” Additionally, Pinnow (1965: 3) quoting W. Schmidt (1901: 575f) explains that “The pronoun in general, and the personal pronoun in particular, is indeed ordinarily a part of speech of prime importance when the question of the relationship between two languages is to be decided...”. To confirm what is noted in these statements, the personal pronoun data for this study were gathered from Palaung speakers living in:

- (i) Ban No-Lae, Mon-Pin sub-district, in Fang district, Chiang Mai, Thailand;
- (ii) Nyaung Gone village of Kalaw city⁵ and Ban Paw village of Kengtung, Myanmar;
- (iii) De’ang people in China, based on the author’s data collection⁶, which consists of 5 dialects as follows:
 - 1) Liang dialect of Chū Dōng Guā village, Sān Tái Shān Xiāng, Mangshi district, Luxi county (the speakers of Liang call themselves Ta-ang)⁷;
 - 2) Pu-le dialect of Měng Dān village, Sān Tái Shān Xiāng, Mangshi district, Luxi county (the speakers of Pu-le call themselves Ka-ang);
 - 3) Rumai dialect of Nán Sāng Cīn Shān Zhài village, Ruili township (the speakers of Rumai call themselves Ru-mai);
 - 4) Raokot dialect of Chá Ye Qīng village, Mangshi district, Luxi county (the speakers of Raokot call themselves La-ang);
 - 5) Raojin dialect of Xiāng Cài Táng village (Huapa), Mangshi district, Luxi county (the speakers of Raojin call themselves Na-ang).

In all, the data for this study are sourced from eight groups of Palaung speakers. In addition, the basis of the study is a Mahidol University 1,000 item SEA word-list, (first revision-1990, second revision-2011) and a preliminary grammar questionnaire, from Mahidol University (first revision-2011).

⁵ I wish to express my appreciation to Supakit Buakaw for his permission to use his data.

⁶ An on-going research (May, 2010-May, 2012)

⁷ See details on ethnic names or autonyms – names that ethnic groups call themselves when they talk about or among themselves, in Deepadung (2012 – forth coming).

3. Language family and Palaung classification

Palaung, as mentioned above, consists of a group of dialects. It belongs to Mon-Khmer sub-family of the Austro-Asiatic language family. Diffloth and Zide (2003) divide the Palaungic branch, formerly known as Palaung-Wa, into two sub-branches: the western sub-branch consists of three language groups – Lametic, Auguic, and Waic; the eastern sub-branch includes Danau, the Riang dialects, and a group of Palaung dialects⁸. Figure 2 below shows how Palaung relates to the rest of the Austro-Asiatic language family.

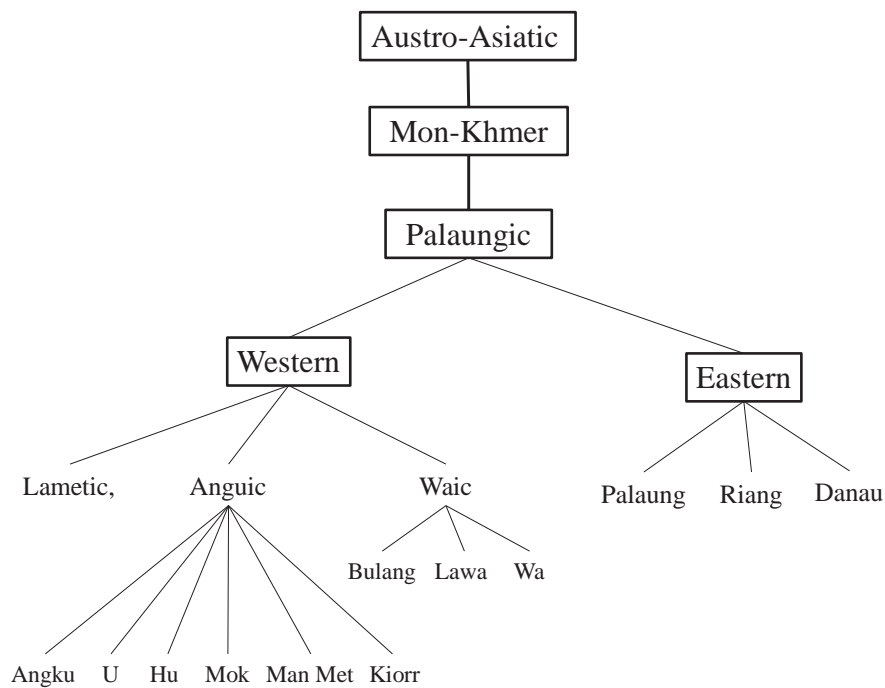

Figure 2. Classifications of Palaungic languages (Diffloth & Zide, 2003)

And in from five dialects of Palaung – Ta-ang dialect called Pu-le⁹ spoken in Yunnan (Yan & Zhou, 1995); Rumai dialect called Ro-mai spoken in Yunnan (Yan & Zhou, 1995); Na-ang dialect spoken in Yunnan (Yan & Zhou, 1995); Da-ang or Pale dialect of Kalaw, southern Shan State, Myanmar (Janzen, 1991); and Dara-ang dialect of No-Lae Chiang Mai,

⁸ For the details and state of the art classification of the Palaungic sub-branch, see Sidwell (2009: 127-133).

⁹ From the author’s own study “Ta-ang” is an autonym of a group of Palaung (De’ang) people in Yunnan, who belongs to “Liang” group, while the “Pu-le” group of Palaung (De’ang) people calls themselves “Ka-ang”.

Thailand (Rattanapitak, 2009: 77-122), – Ostapirat (2009: 63-76) proposed a tentative sub-grouping of these dialects, based on selected phonological changes as shown in Figure 3.

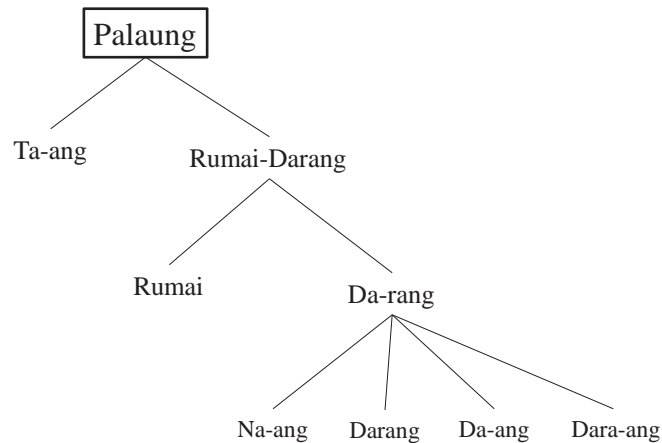

Figure 3. A tentative classification of Palaung dialects (adapted from Ostapirat, 2009: 73)

According to Ostapirat (2009), the primary split of the three main Palaung dialects is between the Ta-ang and Rumai-Darang groups, and the secondary split is between Rumai and the Darang groups.

4. Personal Pronouns in Palaung Dialects

From the data, the personal pronoun system of the eight Palaung groups conforms to the regular system of Mon-Khmer languages. It forms a system divided by person – first, second, and third person, and by number – singular, dual, and plural. The first person, dual and plural forms consist of inclusive and exclusive pronouns. And upon examining the pronoun members of all the eight groups, especially those of plural and dual forms, we can see that what Janzen and Janzen (1972: 84) described above, still holds true, that is “...phonological units become grammatically relevant as syntagmatic features on word level.” However after having proposed phonological components of verb-aspect words and of the pronoun word class, Janzen (1976: 661) stated, “...but a complete separation of grammar words on the basis of phonological system is not possible.”

In this section, personal pronouns of the eight Palaung dialects, based on number – the singular, dual, and plural categories, will each be respectively discussed. In the following tables, columns 1-5 are dialects spoken in southwestern China –Liang (Li), Pu-le (Pu), Rumai

(Ru), Raokot (Ra) and Raojin (Ro); column 6 is Da-ang (Da) spoken at Nyaung Gone village in Kalaw city, southern Shan State, Myanmar; column 7 is Dara-ang (Dr) spoken at Ban Paw village in Kengtung, southern Shan State, Myanmar; and column 8 is Dara-ang (Dr) spoken at Noe-Lae village in Chiang Mai province¹⁰, northern Thailand, making a total of eight representations.

4.1 Singular category

Table 1 shows singular number personal pronouns of the eight Palaung dialects.

Table 1. Singular number personal pronouns

	English	1	2	3	4	5	6	7	8
		Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
1 st	I (sg.)	ʔo	ʔo	ʔau	ʔau	ʔou	ʔou	ʔou	ʔou
2 nd	you (sg.)	məj	məj	maj	maj	mɛ	mɛ	mɛ	mɛ
3 rd	he (sg.)	di	ti	ʔan	ʔan	ʔən	ʔan	ʔan	ʔan

For the first person singular number, in Table 1 above, Liang and Pu-le share the common form /ʔo/, while Rumai and Raokot have the same form /ʔau/ and Raojin, Da-ang, Dara-ang (BP) and Dara-ang(NL) have /ʔou/ – the single vowel being diphthongized. In this case, the development of diphthongized vowels in a basic word, such as, the verb “to fear”, provides evidence for this line of change o > au, o > ou. In Liang this /jo/ ‘to fear’ becomes Pu-le /dʒo/, Rumai /jau/, Raokot /dʒau/, Raojin, Dara-ang (BP) /jou/, and Dara-ang (NL) /jou/. More examples are shown in (1). All the words in (1) have the same line of diphthongized vowels as those in the first person singular pronouns. However, there are exceptions – the word for “shirt” in Rumai and Raokot is /kabjok/, which needs more investigation.

(1)	Gloss	Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
	‘fear’	jo	dʒo	jau	dʒau	jou	jou	jou	jou
	‘lie’	kalo	---	kalau	khəlau	kalou	kalou	klou	kalou
	‘shirt’	sado	kado	kabjok	kabjok	---	satou	sitou	satou

¹⁰ Dara-ang spoken at Ban Paw, Kengtung is referred to as Dara-ang (BP); Dara-ang spoken at No-Lae, Chiang Mai is referred to as Dara-ang (NL).

For the second person, Raojin, Da-ang and Dara-ang from the Ban Paw and No-Lae villages share the same form /mɛ/. The /mɛ/ becomes diphthongized /mɔj/ in Liang and /mɔj/ in Pu-le, and diphthongized /maj/ in Rumai and Raokot. An example of this vowel change in the second person can be seen in the word for “sun” which in Liang is pronounced /səŋɔj/, Pu-le /ŋəj/, Rumai /khaŋaj/, Raokot /saŋaj/ and Raojin, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) /saŋɛ/— ε > ɔj, ε > əj, ε > aj. Again, a diphthongized vowel occurs, as shown in (2).

(2) Gloss	Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
‘sun’	səŋɔj	ŋəj	saŋaj	khaŋaj	saŋɛ	saŋɛ	saŋɛ	saŋɛ
‘louse’	saj	---	saiʔ	masaj	mase	mase	mase	mase
‘hand’	ɗaj	ɗaj	taiʔ	ɗaj	dɛ	dɛ	dɛ	dɛ
‘full’	phaj	---	phaj	phaj	phe	phe	phe	phe

Third person singular personal pronouns have a particular characteristic in that the Liang and Pu-le seem to use almost the same forms, /di/ in Liang and /ti/ in Pu-le, whereas Rumai, Raokot, Da-ang, Dara-ang(BP), and Dara-ang(NL) have /ʔan/ and Raojin has /ʔən/. The /ʔən/ form developing into the /ʔan/ form is explainable, but the /di, ti/ forms are less so. In fact, according to Pinnow (1965: 31-32), both the /di, ti/ forms and the /ʔan, ʔən/ forms may both possibly originate independently from demonstratives.

In summary, based on the singular personal pronouns of the eight dialects of Palaung, with respect to those in China, Liang and Pu-le seem to be close (for 1st and 3rd persons) while Rumai and Raokot are close (for all three persons). As for China’s Raojin, Myanmar’s ‘Da-ang’ of Kalaw city and ‘Dara-ang (BP)’ of Kengtung, southern Shan State, and Thailand’s ‘Dara-ang (NL)’ in Chiang Mai province, they all share almost exactly the same pronoun forms (for all three persons). However, whereas Rumai and Raokot share diphthongized vowels in second person forms with Liang and Pu-le, they share diphthongized first person forms with Raojin, Da-ang and Dara-ang (BP and NL). In addition, Rumai and Raokot also share the third person /ʔan/ with Raojin, Da-ang, and Dara-ang (BP and NL). That is to say, on the basis of the first singular personal pronoun forms, Rumai and Raokot seem to have some close relationship with Raojin, Da-ang and Dara-ang (BP and NL).

4.2 Dual category

The dual number personal pronouns of the eight Palaung groups conform to one another very nicely, as demonstrated in Table 2.

Table 2. Dual number personal pronouns

	English	1	2	3	4	5	6	7	8
		Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
1 st	we (dual incl.)	ʔaj	ʔaj	ʔaj	ʔaj	ʔaj	ʔaj	ʔaj	ʔaj
1 st	we (dual excl.)	ɕaj	ɕaj	jaj	ɕaj	jaj	jaj	jaj	jaj
2 nd	you (dual)	baj	baj	paj	baj	baj	baj	baj	baj
3 rd	they (dual)	kaj	kaj	kaj	kaj	gaj	gaj	gaj	gaj

The dual pronoun of the first person found in all varieties of Palaung in this study is /ʔaj/ as seen in Table 3. However, there is some slight difference in the initial consonants in the exclusive varieties, that is, Liang, Pu-le, and Raokot in which the first dual exclusive is /ɕaj/, whereas it is /jaj/ in Rumai, Raojin, Da-ang, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) – the /ɕ/ ~ /j/ variants. As for the second person dual number, apart from Rumai which has /paj/ with a voiceless bilabial stop initial, the rest of them possess the form with voiced bilabial stop initials /baj/¹¹. Finally, Liang, Pu-le, Rumai, and Raokot share the form /kaj/ for the third person dual number whereas Raojin, Da-ang, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) share the form /gaj/, – again with the voiceless and voiced initial stop distinction, which is very common in Palaung. Shorto (1963: 60) stated that “the possession of dual pronouns is a special characteristic of Northern Mon-Khmer.”¹² The unity of all the forms in Table 2 confirms this statement. In particular, all the dialects show almost the same forms of dual personal pronouns, so there is no evidence for any particularly close or distant relationship among the eight dialects.¹³ Examples of this uniformity can be observed in basic words as shown in (3).

¹¹ For detailed discussion of this change of stop initial consonants see Ostapirat (2009: 70-71).

¹² Diffloth (1974) divided Mon-Khmer into 1) Northern Mon-Khmer, which consists of Khasi, Paluangic and Khmuic, 2) Eastern Mon-Khmer and 3) Southern Mon-Khmer.

¹³ Note that the development of stop initials in these forms is not dealt with here.

(3)	Gloss	Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
	‘wash’	ɓaj	baj	paj	ɓaj	baj	baj	baj	baj
	‘rain’	klaj	glaj	klaj	glaj	glaj	glaj	glaj	glaj
	‘man’	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj	ʔimaj
	‘new’	kamaj	kamaj	tamaj	ləmaj	kamaj	kamaj	kamaj	kamaj

4.3 Plural category

Table 3 summarizes plural number pronominal forms.

Table 3. Plural number personal pronouns

	English	1	2	3	4	5	6	7	8
		Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
1 st	we (pl. incl.)	ʔɔj	ʔəj	ʔɛ	ʔe	ʔe	ʔe	ʔe	ʔe
1 st	we (pl. excl.)	ɗɛ	ɗɛ	je	ɗi	ji	je	je	je
2 nd	you (pl.)	ɓɔj	ɓəj	pɛ	be	be	be	be	be
3 rd	they (pl.)	kɔj	kəj	kɛ	ke	ge	ge	ge	ge

From Table 3, plural pronominal forms in the eight dialects can roughly be divided into two sets, with the exception of the first exclusive forms, – the first set has a single vowel and the second set has a diphthongized vowel. The former consists of Rumai, Raokot, Raojin, Da-ang, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL); the latter consists of Liang and Pu-le. For the first person plural inclusive forms, there are some slight variations, namely, /ʔe/ in Raokot, Raojin, Da-ang, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) is lowered to /ʔɛ/ in Rumai – the /e/ ~ /ɛ/ variants, and the /ʔe/ is diphthongized to /ʔɔj/ in Liang and to /ʔəj/ in Pu-le¹⁴.

For the first plural exclusive forms, all of the dialects have a single vowel. They are /je/ in Rumai, Da-ang, Dara-ang (BP), and Dara-ang(NL), /ɗɛ/ in Liang and Pu-le, and /e/ is raised to /i/, yielding /ɗi/ in Raokot and /ji/ in Raojin. In Liang and Pu-le, the vowel of the first plural exclusive forms still remains a single vowel whereas those of the first plural inclusive, and the second and third forms already turned diphthongized vowels. This may be due to the initial palatal consonant /ɗ-/.

¹⁴ See /e/ ~ /ɛ/ and gliding developments in Ostapirat (2009: 65)

For the second and third plural pronouns, some slight variations of a single vowel set and a diphthongized set are also observed. The single vowel /e/ in Raokot /be/, Raojin /be/, Da-ang /be/, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) /be/ becomes /ɛ/ in Rumai /pe/ for the second plural forms. For the third plural pronouns, the single vowel /e/ in Raokot /ke/, Raojin /ge/, Da-ang /ge/, Dara-ang (BP), and Dara-ang (NL) /ge/ is lowered to /ɛ/ in Rumai /kɛ/. In Liang, the /e/ is diphthongized to /bɔj/ for the second plural and to /kɔj/ for the third plural members. In Pu-le, it is diphthongized to /bəj/ for the second and to /kəj/ for the third plural members. Again, the evidence of the plural number personal pronouns seems to enable one to say that Rumai and Raokot varieties may be more closely related to Raojin, Da-ang, and Dara-ang (BP and NL) than to Liang and Pu-le.

Nevertheless, while the vowel /e/ or /ɛ/ of the plural pronoun forms in Rumai, Raokot, Raojin, Da-ang and Dara-ang (BP and NL) is diphthongized in Liang and Pu-le, other words such as ‘fruit’ which is /ble/ in Raojin, Da-ang and Dara-ang (BP and NL) are a single vowel, /ɓli/ in Liang and /bli/ in Pu-le. However, it is diphthongized /plɔj/ in Rumai and /ɓlɔj/ in Raokot. Shown in (4) are more examples of words that do not follow the same line of development as those in the plural pronoun forms. According to Mitani (1977: 201), who investigated phonological correspondences of the four Palaung dialects, particularly in the case of the front vowel /ē/ or /-ē/ in Ta-ang, which was diphthongized in other dialects, but the /e/ or /ɛ/ was still kept in several words, he stated that “I tentatively interpret the irregularity in these cases as being due to the special character of these words, the first four being pronoun and ...”. In other words, the pronoun system, being a sub-system within any language, sometimes has its own course of development.

(4)	Gloss	Li	Pu	Ru	Ra	Ro	Da	Dr (BP)	Dr (NL)
	‘fruit’	ɓli	bli	plɔj	ɓlɔj	ble	ble	ble	ble
	‘tree’	hi	hi	hɔj	hɔj	he	he	he	he
	‘pity’	kavi	kavi	kavaj	kavɔj	kave	kave	kave	kave
	‘pine tree’	hiki	hiŋki	hɔjpek	hɔjbek	heŋke	heŋke	heŋke	heŋke

5. Discussion

Based on the personal pronoun forms, especially the singular and plural number categories, 1) Ta-ang (Liang) and Ka-ang (Pu-le) form their own sub-group separate from Rumai (Rumai) and La-ang (Raokot). 2) Rumai (Rumai) and La-ang (Raokot) are closely connected. Interestingly, speakers of both dialects posit that Raokot is a sub-dialect of Rumai. 3) Na-ang¹⁵ (Raojin) in China share virtually the same personal pronoun forms as Da-ang in Kalaw city, Myanmar, Dara-ang of Ban Paw village in Kengtung, Myanmar, and Dara-ang of No-Lae village in Chiang Mai province, Thailand. The oral historical accounts agree in broad terms with this relationship. That is, about 50 years ago, groups of Palaung migrated from the same areas in Shan State with some of them settling in Ban Paw, Kengtung, and others moving further southward to the Burma-Thai border, and later to No-Lae village in Fang district Chiang Mai, Thailand. 4) The Dara-ang of Ban Paw and those of No-Lae are the same dialect. Referring to Scott and Hardiman (1900: 707-709) and Ostapirat (2009: 64-76), this group of Palaung – Na-ang, Darang, Da-ang, Dara-ang – is assigned the name “Darang”. Furthermore, 5) Rumai (Rumai) and Raokot (La-ang) in China seem to be more closely related to Na-ang, Da-ang, and the Darang group of dialects than they were in previous studies – there are three main groups of Palaung: Ta-ang, Rumai and the Darang groups in the southern part of Shan State. This supports the finding in Ostapirat (2009). Further study based on a larger sample, not just one sub-system of personal pronouns – including Palaung dialects spoken in the northern part of the Shan State, Myanmar, will definitely complete the picture.

REFERENCES

- Blood, H. & Blood, E. (1966). The Pronoun System of Uon Njun Mhong Rolom, *Mon-Khmer Studies*, 2, 103-111.
- Buakaw, S. (2012). *A Phonological Study of Palaung Dialects Spoken in Thailand and Myanmar, with Focuses on Vowels and Final Nasals*. Ph.D. Dissertation, Mahidol University.
- Deepadung, S. (2009). Ethnicity and the Dara-ang (Palaung) in Thailand. *Journal of Language and Culture*, 28(1), 7-29.
- Deepadung, S. (2012). *Names of the Palaung*. (Forth Coming)

¹⁵ The autonyms of the Palaung dialects in China are put in parenthesis next to their generic names.

- Deepadung, S. & Patpong, P. (2010). *Dara-ang: Language, Culture and Ethnic Identity Maintenance at the Thai-Myanmar Border*. Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. [In Thai]
- Diffloth, G. (1974). Austro-Asiatic Languages. *Encyclopedia Britannica* 2. (15th ed). 480-484.
- Diffloth, G. & Zide, N. (2003). Austroasiatic Languages. *International Encyclopedia of Linguistics (second edition)*, 177-181.
- Howard, M. C. (2005). *Textile of the Highland Peoples of Burma, Volume II: The Northern Mon-Khmer, Rawang, Upland Burmish, Lolo, Karen, Tai, and Hmong-Mien-Speaking Groups*. Bangkok: White Lotus.
- Janzen, H. (1976). The System of Verb-Aspect Words in Pale. *Austroasiatic Studies* (1), 659-667.
- Janzen, H. & Janzen, M. (1972). Grammar Analysis of Pale Clauses and Phrases. *Journal of the Burma Research Society*, LVidii, 47-99.
- Janzen, M. (1991). *English-Pale Dictionary*. m.s.
- Manley, (1972). Outline of Sre Structure. *Oceanic Linguistics Special Publication No. 12*. Hawaii: University of Hawaii Press.
- Miller, C. (1964). The Substantive Phrase in Brôu, *Mon-Khmer Studies*, 1, 63-80.
- Milne, L. (1921). *An Elementary Palaung Grammar*. Oxford: The Clarendon Press.
- Mitani, Y. (1977). Palaung Dialects: A Preliminary Comparison. *South East Asian Studies*. 15(2), 193-212.
- Ostapirat, W. (2009). Some Phonological Criteria for Palaung Sub-grouping. *Journal of Language and Culture*, 28(1), 63-76.
- Pinnow, H. J. (1965). Personal Pronouns in the Austroasiatic Languages: A Historical Study. Translated by H.L. Shorto. *Lingua* 14, 3-42.
- Rattanapitak, A. (2009). Palaung Wordlist. *Journal of Language and Culture*, 28(1), 77-122. Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. (revised 2012). Preliminary Grammar Questionnaire.
- Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. (revised 1990). SEA – Word-list.
- Schmidt, W. (1901). Die sprachen der Sakei und Semang auf Malacca und ihr Verhältnis zu den Mon-Khmer-Sprachen. *BTLV* 52, 399-583.

- Scott, J. G. & Hardiman, J. P. (1900). *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States*. Rangoon: Superintendent, Government Printing.
- Shorto, H. L. (1963). The Structural Patterns of Northern Mon-Khmer Languages. In H.L. Shorto (ed.), *Linguistic Comparison in South East Asia and the Pacific*, (pp.45-61). London: School of Oriental and African Studies.
- Shorto, H. L. (2006). *A Mon-Khmer Comparative Dictionary*. Canberra: Pacific Linguistics 579.
- Sidwell, P. (2012). *Mon-Khmer Languages Project*. [<http://www.sealang.net/monkhmer>]
- Smith, K. (1976). Sedang Pronoun Reference, *Mon-Khmer Studies*, 5, 165-178.
- Srichampa, S. & Bauer, C. (1990). Austroasiatic Bibliography. *Mon-Khmer Studies*, 16-17, 273-284.
- Thompson, L. C. (1965). *A Vietnamese Grammar*. Seattle: University of Washington Press.
- Wallace, J. M. (1966). Katu Personal Pronoun, *Mon-Khmer Studies*, 2, 55-62.
- Watson, S. K. (1964). Personal Pronouns in Pacoh, *Mon-Khmer Studies*, 1, 81-97.
- Yan Qixiang & Zhou Zhizhi. (1995). *China's Mon-Khmer Languages and the Austroasiatic language family*. Beijing: Central Nationalities University Press. [In Chinese]
- Ziu, Dingben. (2008). *De'angzu Jianshi (A brief history of De'ang ethnic group)*. Beijing: Minorities Press. [In Chinese]

เว็บไซต์เผยแพร่โครงการ

www.dara-ang.com

The screenshot shows a web browser window displaying the website dara-ang.com. The page features a header with the site name and a search bar. Below the header is a large image of colorful, patterned fabric. A navigation menu includes links for 'Palaung in Thailand', 'Palaung in Myanmar', 'Palaung in China', 'Photos', 'Contact Us', and 'About Us'. The main content area displays a blog post titled 'Ethnic Names' dated March 21, 2012. The post discusses the migration of Palaung people to Thailand and the meaning of their names. On the right side, there are sections for 'LINKS' (Mahidol University, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Thailand Research Fund), 'RECENT COMMENTS', and 'ARCHIVES' (March 2012). The browser's address bar shows 'dara-ang.com' and the system tray at the bottom indicates the time is 4:35 PM.

Dara-Ang.Com
Research of Dara-Ang (Palaung)

Search

Palaung in Thailand Palaung in Myanmar Palaung in China Photos Contact Us About Us

Ethnic Names
Posted on March 21, 2012 by dara-ang

The Palaung in Thailand migrated into Chiang Mai Province, northern Thailand, between 1982-1984. They moved from southern Shan State, Myanmar, to settle at No-Lae village on Doi Ang Khang in Fang district, Chiang Mai. According to Deepadung (2009, 18), the Palaung in Thailand designate themselves as “Dara-ang” or “Dara-ang ren – Red Dara-ang”. The word “ang” means ‘cliff’, which reminds them of their ancestors who used to live high up in the mountains. The word “ren” means ‘red’ which is the traditional color of Palaung women’s tubeskirts. The prefix da- means ‘people of a particular ethnic group’, such as /dasiam/ Tai (Shan) people, /dakht/ ‘Chinese people’, /dathai/ Thai people’. However, since there is no pejorative meaning attached to the word “Palaung”, there is no resentment towards the name Palaung among the Dara-ang Palaung speakers in Thailand.

LINKS

- Mahidol University
- Research Institute for Languages and Cultures of Asia
- Thailand Research Fund

RECENT COMMENTS

ARCHIVES

- March 2012